

Saturs

PRIEKŠVārds.....	4
UNESCO LATVIJAS NACIONĀLĀS KOMISIJAS DARBĪBAS VISPĀRĒJS RAKSTUROJUMS.....	6
<i>UNESCO Latvijas Nacionālās komisijas Asambleja</i>	
<i>UNESCO Latvijas Nacionālās komisijas darbību regulējošie dokumenti</i>	
<i>UNESCO Latvijas Nacionālās komisijas darbinieki.</i>	
UNESCO LATVIJAS NACIONĀLĀS KOMISIJAS KOORDINĒJOŠAIS DARBS.....	8
<i>Latvijas pieteikumi UNESCO iniciatīvām.</i>	
<i>Ar UNESCO saistītas vizītes Latvijā</i>	
<i>UNESCO Latvijas Nacionālās komisijas dalība dažādās darba grupās un iniciatīvās</i>	
<i>UNESCO Latvijas Nacionālās komisijas dalība dažādos pasākumos Latvijā</i>	
<i>Latvijas sagatavotie ziņojumi par UNESCO programmu īstenošanu</i>	
<i>UNESCO Latvijas Nacionālās komisijas patronāža</i>	
LATVIJA UNESCO STARPVALDĪBU UN STARPTAUTISKAJĀS INSTITŪCIJĀS	15
<i>UNESCO Ģenerālās konferences 37.sesija</i>	
<i>UNESCO programmas "Informācija visiem" starpvaldību padome</i>	
<i>UNESCO starpvaldību komiteja nemateriālā kultūras mantojuma saglabāšanai</i>	
<i>Dalība starptautiskos UNESCO pasākumos un darba grupās</i>	
UNESCO UN UNESCO LNK DARBĪBAS POPULARIZĒŠANA.....	19
<i>Darbs ar plašsaziņas līdzekļiem</i>	
<i>Mājas lapas internetā</i>	
<i>Aktivitātes sociālajos komunikācijas tīklos</i>	
<i>UNESCO svinamo dienu kalendāra popularizēšana</i>	
<i>UNESCO nedēļa Latvijā 2013</i>	
<i>UNESCO LNK informatīvie materiāli</i>	
UNESCO IZGLĪTĪBAS PROGRAMMAS ĪSTENOŠANA	26
<i>Globālās kustības „Izglītība visiem” ietvaros īstenotie pasākumi Latvijā</i>	
<i>ANO dekādes „Izglītība ilgtspējīgai attīstībai” mērķu īstenošana</i>	
<i>UNESCO ASOCIĒTO SKOLU PROJEKTA TĪKLA DARBĪBA</i>	
UNESCO ZINĀTŅU PROGRAMMAS ĪSTENOŠANA	33
<i>L`ORÉAL Latvijas stipendija “Sievietēm zinātnē” ar UNESCO LNK un Latvijas Zinātņu akadēmijas atbalstu</i>	
<i>UNESCO katedras</i>	
<i>Starptautiskais Ūdens sadarbības gads</i>	
UNESCO KULTŪRAS PROGRAMMAS ĪSTENOŠANA	37

Nemateriālā kultūras mantojuma saglabāšana

Pasaules mantojuma aizsardzība

Kultūras izpausmju daudzveidības veicināšana

Akadēmiskā sadarbība

UNESCO KOMUNIKĀCIJU UN INFORMĀCIJAS PROGRAMMAS ĪSTENOŠANA48

UNESCO programma "Pasaules atmiņa"

Informācijas sabiedrības attīstības veicināšana Latvijā

UNESCO LNK un Latvijas Nacionālā bibliotēka

UNESCO LNK tīkls „Stāstu bibliotēkas”

Priekšvārds

UNESCO Latvijas Nacionālajai komisijai 2013. gads bija bagāts ar notikumiem un jauniem izaicinājumiem, uz kuriem atbildēt mēs turpināsim gan laikā līdz 2015. gadam, kad beigsies Tūkstošgades attīstības mērķi, gan arī pēc tam.

Izdziedot un izdejojot savu identitāti un piederību Latvijai, tika aizvadīti XXV Vispārējie latviešu Dziesmu un XV Deju svētki, tie ir daļa no Baltijas dziesmu un deju svētku tradīcijas, kas ierakstīta UNESCO Cilvēces nemateriālā kultūras mantojuma reprezentatīvajā sarakstā. Latvijā šajos svētkos viesojās UNESCO Izpildpadomes prezidente Alisandra Kaminsa, kura augstu novērtēja Latvijas paveikto nemateriālā kultūras mantojuma kopšanā un nodošanā nākamajām paaudzēm. Savu spozmi un varēšanu saglabāt gadsimtiem veidotās unikālās vērtības, apliecināja arī suitu kopiena kopā ar UNESCO LNK un Latvijas Nacionālo kultūras centru organizējot diskusijas un rakstot periodisko ziņojumu par paveikto suitu kultūrtelpas saglabāšanā un izcelšanā. Šīs aktivitātes sasaucās ar akciju „Meistarvide – telpa elpo”, ko UNESCO LNK ar sadarbības partneriem organizēja, iesaistoties radi!2013 nedēļā un atzīmējot starptautisko nedēļu „Izglītība visiem”. Gada noslēgumā visas pašvaldības tika aicinātas iesaistīties akcijā „Pastāsti par savu mantojumu”, tādējādi veiksmīgi noslēdzot UNESCO Konvencijas par nemateriālā kultūras mantojuma saglabāšanu desmitgadi. Starptautiskā līmenī Latvijas pārstāvji turpināja darboties UNESCO Starpvaldību komitejā nemateriālā kultūras mantojuma saglabāšanai, kuras ietvaros tika nominēti darbam pieteikumu izvērtēšanas apakškomisijā.

Darbs pie Rīgas vēsturiskā centra un Strūves ģeodēziskā loka punktu vērtību izcelšanas arī bija UNESCO LNK uzmanības lokā. Sagatavots periodiskais ziņojums par Konvencijas par pasaules kultūras un dabas mantojuma aizsardzību īstenošanu un notikuši vairāki semināri par pašvaldību lomu mantojuma vietu izzināšanā un izpratnes veicināšanā sabiedrībā. Tuvojoties Rīgas kā Eiropas kultūras galvaspilsētas gadam sadarbībā ar Rīga 2014 un uzņēmumu „Lielvārds”, īstenots projekts „Mana Rīga”, kurā bērni ar tehnoloģiju palīdzību katrs zīmēja savu Rīgas stāstu. Turpināta līdzdalība Rīgas vēsturiskā centra padomē.

Pasaules atmiņa glabā neizmērojamas bagātības, un mūsu pienākums ir par tām rūpēties un tās padarīt pieejamas nākamām paaudzēm. Tieši tāpēc UNESCO LNK ar lepnumu un gandarījumu gada nogalē uzņēma vienu jaunu nomināciju UNESCO programmas „Pasaules atmiņa” Latvijas nacionālajā reģistrā - „Tradicionālo prasmju un dzīvesveida dokumentēšana Pieminekļu valdes 1924. – 1931. gada ekspedīciju fotonegativos”, kā arī apstiprināja papildinājumu nominācijai „Sibīrijā rakstītas vēstules uz bērza tāss”.

Tuvojas noslēgumam Latvijas Nacionālās bibliotēkas jaunās ēkas būvniecība. Par Gaismas pili dēvētās ēkas projekts ir guvis UNESCO atbalstu kā zināšanu sabiedrības simbols, kas jo īpaši aktuāls kļūst tuvojoties laikam, kad noslēdzas Pasaules Informācijas sabiedrības samita nospraustie mērķi. UNESCO organizētā Pasaules Informācijas sabiedrības samita pārskata konference 2013. gada sākumā, kā arī globālā ekspertu sanāksme par informācijas sabiedrības ētiskajiem aspektiem Rīgā 2013.gada rudenī, apliecināja Latvijas spēju iesaistīties un organizēt globālās diskusijas par jaunā laikmeta izaicinājumiem, vārda un izpausmes brīvību kibertelpā un zināšanu sabiedrības attīstības nosacījumiem. Latvija sekmīgi noslēdza arī savu darbību UNESCO programmas „Informācija visiem” Starpvaldību padomes valdē, kur to pārstāvēja UNESCO LNK Zināšanu sabiedrības programmu padomes loceklis Andrejs Vasiljevs.

ANO dekāde „Izglītība ilgtspējīgai attīstībai”, kura noslēgsies 2014. gadā, ir mainījusi sabiedrības skatījumu par attīstību, uzsverot, ka kultūra un izglītība ir ilgtspējīgas attīstības virzītājspēki. 21. gadsimtā izglītība nav vairs skatāma kā zināšanu pārneses darbība, ko skolotājs nodod skolēnam, bet tas ir visaptverošs koncepts, kas paredz katras personības vispusīgu attīstību, balstoties uz trim izglītības pilāriem – mācīšanos mācīties, mācīšanos pārveidot un mācīšanos kļūt. Par apliecinājumu Latvijas vēlmei strādāt šajā virzienā kļuva UNESCO katedras izveidošana Daugavpils Universitātē, kā arī sekmīgais UNESCO Asociēto skolu projekta un Baltijas jūras projekta skolu darbs. Kopīgi tika atzīmēts arī Starptautiskais Ūdens sadarbības gads. 2013. gadā sadarbībā ar Izglītības un zinātnes

ministriju tika sagatavots un nodots pārskata ziņojums par ANO dekādes „Izglītība ilgtspējīgai attīstībai” īstenošanu Latvijā.

Institucionāls novērtējums UNESCO LNK darbībai bija Latvijas sekmīgā līdzdalība UNESCO Ģenerālās konferences 37.sesijā. Tās ietvaros notiekošo Kultūras komisiju pirmo reizi vadīja Latvijas pārstāve Kultūras ministre, UNESCO LNK prezidente Dace Melbārde, viņas vadībā tika pieņemtas vairākas rekomendācijas, kas sekmēs un stiprinās izpratni par kultūras vērtībām un to nozīmi sabiedrības attīstībā. UNESCO Ģenerālās konferences 37.sesijas laikā tika diskutēts par UNESCO vidējā termiņa stratēģiju līdz 2021. gadam, kā arī apstiprināta UNESCO programma un budžets laika posmā no 2014.-2017. gadam. Ģenerālās konferences laikā UNESCO ģenerāldirektora amatā uz nākamajiem četriem gadiem tika ievēlēta pašreizējā ģenerāldirektore Bulgārijas pārstāve Irina Bokova, notika Izpildpadomes un citu UNESCO starpvaldību institūciju vēlēšanas. Latvija tika ievēlēta Starptautiskā izglītības biroja padomē.

Kopumā vērtējot 2013. gada norises, jāatzīst, ka tam varētu tikt piedēvētas visu trīs lielo šī gada jubilāru Paula Valdena, Jāzepa Vītola un Rūdolfa Blaumaņa iezīmes: tas bija caurstrāvots ar savu sakņu apzināšanos un vērtību izcelšanu, tas aicināja ielūkoties un saskatīt to dažādību, kas slēpjas dabā, mākslā un cilvēkos un tas aicināja nekad neaizmirst, ka nav robežas cilvēka gara spēkam un apņēmībai neiespējamās lietas padarīt par iespējamām.

UNESCO Latvijas Nacionālās komisijas ģenerālsekretāra p.i.

Baiba Moļņika

UNESCO Latvijas Nacionālās komisijas darbības vispārējs raksturojums

UNESCO Latvijas Nacionālās komisijas Asambleja

UNESCO LNK ir atvasināta publisko tiesību juridiska persona un darbojas Ministru kabineta pārraudzībā. UNESCO LNK mērķis ir stiprināt izglītības, zinātnes, kultūras, komunikāciju un informācijas lomu valsts un sabiedrības ilgtspējīgā attīstībā, valstiskuma stiprināšanā, demokrātisko vērtību īstenošanā un nabadzības mazināšanā, kā arī sekmēt sabiedrības labklājību, tās locekļu līdztiesību un savstarpēju cieņu Latvijā.

Galvenās UNESCO LNK funkcijas ir nodrošināt un koordinēt sekmīgu Latvijas dalību UNESCO; būt par informācijas, koordinācijas un sadarbības veidošanas centru Latvijā UNESCO darbības ietvaros; izstrādāt un apstiprināt rīcības plānus UNESCO programmu īstenošanai; organizēt un koordinēt starpdisciplināru šo plānu izpildi; veidot, uzturēt un attīstīt sadarbības tīklus; sniegt atzinumus, paust viedokli un izteikt priekšlikumus par UNESCO izglītības, zinātnes, kultūras, komunikāciju un informācijas jomas jautājumiem; kā arī piedalīties UNESCO un ar to saistīto starpvaldību un starptautisko organizāciju darbā.

UNESCO LNK prezidents ir kultūras ministrs, bet viceprezidenti – izglītības un zinātnes un ārlietu ministri. UNESCO LNK augstākā lēmējinstiūcija ir tās Asambleja, kuras sastāvā darbojas 21 loceklis, pārstāvot gan valsts, gan nevalstisko sektoru ar UNESCO darbību saistītos jautājumos, tādējādi veidojot unikālu platformu sadarbībai un kopīgam darbam Latvijas interešu pārstāvībai izglītības, zinātnes, kultūras, komunikāciju un informācijas jomā UNESCO mandāta ietvaros. LNK administratīvo darbu vada ģenerālsekretārs, kuru atklātā konkursā izraugās un pieņem darbā Asambleja.

2013. gadā klātienē notika divas UNESCO LNK Asamblejas sēdes – 24. maijā un 5. jūlijā, kā ar saskaņā ar UNESCO LNK Nolikuma 29.punktu par lēmumu pieņemšanas rakstisko procedūru vairāki jautājumi tika izskatīti un par tiem pieņemti lēmumi elektroniski sazinoties ar UNESCO LNK Asamblejas locekļiem. Kopumā Asambleja 2013. gadā izskatīja un pieņēma 20 lēmumus.

2013. gadā UNESCO LNK Asambleja izskatīja un pieņēma pārskatu par darbu 2012. gadā un prioritātes un darbības virzienus 2013. gadam, lēma par Latvijas kandidēšanu uz UNESCO starpvaldību instiūcijām, apstiprināja UNESCO LNK nozaru programmu padomju – Zinātnes programmu padomes, Kultūras programmu padomes un Zināšanu programmu padomes – personālsastāvu, izteica atbalstu Latvijas Nacionālās bibliotēkas jaunās ēkas projekta īstenošanai un apņēmas sadarbībā ar atbildīgajām instiūcijām izcelt Latvijas Nacionālās komisijas jauno ēku kā Zināšanas sabiedrības attīstības simbolu, īpaši Latvijas prezidentūras Eiropas Savienības Padomē laikā 2015.gadā. Novērtējot Borisa un Ināras Teterevu fonda devumu kultūras un izglītības attīstībā, lēma par turpmāko fonda un UNESCO LNK sadarbību izglītības, zinātnes, kultūras un komunikāciju un informācijas programmu īstenošanā Latvijā un atbalstīja Borisa Tetereva kandidatūru UNESCO Labās gribas vēstniekam. Apstiprināja Latvijas Republikas delegācijas sastāvu un delegācijas darba uzdevumus UNESCO Ģenerālās konferences 37.sesijā (2013. gada 5.–20. novembris). UNESCO LNK Asambleja izvērtēja un lēma par jaunu nomināciju iekļaušanu UNESCO programmas „Pasaules atmiņa” Latvijas nacionālajā reģistrā.

5. jūlijā Saeimas Sarkanajā zālē notika Saeimas Izglītības, kultūras un zinātnes komisijas un UNESCO LNK Asamblejas kopsēde „UNESCO mantojuma programmu sinerģija un nākotnes attīstības perspektīvas”, kurā ar ziņojumu uzstājās arī UNESCO Izpildpadomes prezidente Alisandra Kaminsa un notika diskusija par UNESCO lomu nacionālo vērtību apzināšanā un saglabāšanā.

UNESCO Latvijas Nacionālās komisijas darbību regulējošie dokumenti

UNESCO Latvijas Nacionālās komisijas darbību un funkcijas regulē Apvienoto Nāciju izglītības, zinātnes un kultūras organizācijas Latvijas Nacionālās komisijas likums un iekšējais normatīvais dokuments - UNESCO Latvijas Nacionālās komisijas Nolikums, kas nosaka lēmēj institūcijas - Asamblejas funkcijas, darbības un lēmumu pieņemšanas kārtību, kā arī izpildvaras – ģenerālsekretāra funkcijas.

Pamatojoties uz UNESCO Vidēja termiņa stratēģiju 2008.–2013. gadam, tika izstrādāta un apstiprināta „UNESCO LNK darbības stratēģija 2009.–2013. gadam”, kas kalpo par pamatu Latvijas dalības UNESCO prioritāšu izvēlei līdz 2013. gadam.

Konkrēti uzdevumi tiek plānoti un īstenoti divgadēs, kas sakrīt ar UNESCO budžeta programmas plānošanas un īstenošanas divgadi (UNESCO 2012.–2013. gada programma un budžets). Izvērtējot UNESCO divgades prioritātes, tika noteikti UNESCO LNK darbības virzieni 2012.–2013. gadam un izstrādāts darba plāns 2013. gadam.

2012.–2013. gada UNESCO LNK darbības prioritātes:

- UNESCO jautājumu aktualizācija un aizstāvība nacionālās attīstības plānošanā un veicināšanā, iesaiste politikas dokumentu izstrādē;
- sabiedrības informēšana par UNESCO mandāta jautājumiem;
- starptautiskās sadarbības veicināšana un Latvijas starptautiskās pārstāvniecības nodrošināšana UNESCO starpvaldību un starptautiskajos pasākumos;
- starpnozaru programmu un projektu īstenošana, kas vērsta uz personību un vērtību izcelšanu;
- reģionālās attīstības un sadarbības veicināšana.

UNESCO Latvijas Nacionālās komisijas darbinieki

2013. gadā UNESCO LNK strādāja šādi darbinieki:

- Dagnija Baltiņa, ģenerālsekretāre 2013. gadā bija bērna kopšanas atvaļinājumā;
- Baiba Moļņika, ģenerālsekretāra pienākumu izpildītāja;
- Ilze Dalbiņa, Izglītības sektora vadītāja, papildus pilda UNESCO Asociēto skolu projekta nacionālā koordinatora pienākumus;
- Sarmīte Pulste, Zinātņu sektora vadītāja;
- Ieva Švarca, Kultūras sektora vadītāja;
- Evija Maļkeviča, Komunikācijas un informācijas sektora vadītāja.

2013. gadā UNESCO LNK programmu īstenošanā bija iesaistīti arī sabiedrisko attiecību konsultante Liene Krīvena un grāmatvede Sarmīte Viļuma. 2013. gadā UNESCO LNK bija divas praktikantes: Ekonomikas un kultūras augstskolas studente Rūta Ziemule (2, 5 mēneši) un Latvijas Kultūras akadēmijas studente Jūlija Bordahova (3 mēneši), kā arī vairāki brīvprātīgā darba veicēji.

UNESCO LNK jau kopš 1994. gada atrodas Rīgā, Pils laukumā 4. UNESCO LNK rīcībā ir 3 telpas, kurās regulāri uzturas un strādā 5 cilvēki.

UNESCO Latvijas Nacionālās komisijas koordinējošais darbs

Latvijas pieteikumi UNESCO iniciatīvām

UNESCO katrus divus gadus veido svinamo dienu kalendāru ar mērķi apkopot un izcelt dalībvalstu īpašās gadadienas. Kalendāram var tik pieteiktas nozīmīgu notikumu gadadienas, kas bijuši izšķirīgi svarīgu ideju virzībā, vai arī ievērojamu personību gadadienas, kuras devušas būtisku ieguldījumu kultūras, izglītības, zinātnes un citu UNESCO mandāta jomu attīstībā. Pamatojoties uz UNESCO LNK Asamblejas lēmumu 2013.gadā Latvija iekļaušanai UNESCO svinamo dienu kalendārā 2014. – 2015. gadam pieteica piecas ievērojamu gadadienu nominācijas: Jāņa Cimzes 200. gadadienu un Gotharda Frīdriha Stendera 300. gadadienu 2014. gadā, kā arī Kurzemes literatūras un mākslas biedrības 200. gadadienu, Raiņa un Aspazijas 150. gadadienu 2015. gadā. UNESCO svinamo dienu kalendārs 2014.-2015. gadam tika apstiprināts UNESCO Ģenerālās konferences 37. sesijā, un tajā tika iekļautas visas Latvijas pieteiktās nominācijas.

2013. gadā Latvija pieteica kandidāti, Latvijas Biomedicīnas pētījumu un studiju centra vadošo pētnieci Aiju Linē, L'ORÉAL-UNESCO balvai „Sievietēm zinātnē”. Šis prestižās balvas ik gadu tiek piešķirtas 5 izcilām zinātniecēm – pa vienai no katra pasaules reģiona, par nozīmīgu ieguldījumu zinātnes attīstībā un pozitīvu piemēru jaunajām zinātniecēm. Latvija pieteica arī kandidāti, Latvijas Lauksaimniecības Universitātes doktoranti Unu Īli, UNESCO-L'ORÉAL starptautiskajai stipendijai „Sievietēm zinātnē” dzīvības zinātnēs, kuru ik gadu saņem 15 daudzsološas jaunās zinātnieces no visas pasaules, doktorantes vai zinātņu doktoras, pētniecības darba turpināšanai pasaules vadošajās laboratorijās ārpus savas dzimtenes. Diemžēl Latvijas kandidātes 2013. gadā neguva žūrijas komisijas atzinību.

2013. gadā Latvija pieteica savu kandidātu UNESCO Starptautiskajai Bioētikas komitejai. Latvijas kandidāts pēc Veselības ministrijas ieteikuma ir Latvijas Centrālās medicīnas ētikas komitejas izpilddirektors, Rīgas Stradiņa Universitātes Humanitāro zinātņu katedras pasniedzējs Vents Sīlis. UNESCO Starptautiskā Bioētikas komiteja (dibināta 1993. gadā) darbojas UNESCO padomdevēja statusā, veicinot dialogu un viedokļu apmaiņu par bioētikas jautājumiem starp zinātnisko un akadēmisko sabiedrību, lēmumu pieņēmējiem, valsts pārvaldes institūcijām un sabiedrību kopumā. Tās sastāvā darbojas 36 neatkarīgi UNESCO dalībvalstu dzīvības, sociālo un humanitāro zinātņu eksperti, kurus ieceļ UNESCO ģenerāldirektors. Atbilde par Latvijas kandidatūru tiks paziņota 2014. gadā.

2013. gadā UNESCO Pasaules mantojuma centrs un Starptautiskais Brīvprātīgo dienests izsludināja pieteikšanos projektam "UNESCO Pasaules mantojuma brīvprātīgie 2013", kura mērķis bija iesaistīt jauniešus no visas pasaules kultūras un vides mantojuma saglabāšanā un aizsardzībā. No Latvijas projektam pieteicās Riebiņu vidusskola, kas ir UNESCO Asociēto skolu projekta (UNESCO ASP) dalībškola. Riebiņu vidusskola projekta ietvaros plānoja izveidot vēsturisko taku „Riebiņu vidusskola laika griežos”, un projekta mērķis – Riebiņu kultūras mantojuma saglabāšana un popularizēšana, Latgales reģiona attīstība, kā arī dzīvesstāstu pierakstīšana un to pieejamības veicināšana. Diemžēl projekts netika apstiprināts.

Kā katru gadu UNESCO organizēja Starptautisku jauniešu vasaras nometni, kas veltīta UNESCO pasaules mantojuma izziņošanai. Tās mērķis ir mācīt jauniešiem par pasaules dabas un kultūras mantojumu un iepazīt kultūru daudzveidību draudzīgā gaisotnē, lai, nometnei noslēdzoties, dalītos ar jauniegūto pieredzi un veicinātu arī lokālā mantojuma saglabāšanu. 2013. gadā nometne tika organizēta sadarbībā ar Āzijas un Klusā okeāna reģiona Pasaules mantojuma institūta Mācību un pētniecības nodaļu un notika Ķīnā, Suzho pilsētā, no 17. līdz 23. jūlijam. Latvijas Nacionālā komisija dalībai nometnē rekomendēja divas UNESCO ASP dalībškolā – Jaunsilavas pamatskolas – pārstāves: Martu Bulāni un Leldi Marcinkeviču. Pateicoties lieldraugu atbalstam un Jaunsilavas pamatskolas aktīvai rīcībai, tika nodrošināta Latvijas pārstāvju piedalīšanās nometnē.

Ar UNESCO saistītas vizītes Latvijā

UNESCO Izpildpadomes prezidentes Alisandras Kaminsas vizīte Latvijā, 2013. gada 5.–8. jūlijs

No 5. līdz 8. jūlijam Latvijā viesojās UNESCO Izpildpadomes prezidente Alisandra Kaminsa. Viņa Latvijā ieradās, lai apmeklētu XXV Latviešu Dziesmu un XV Deju svētku pasākumus, tiktos ar amatpersonām un kultūras nozares speciālistiem, kā arī iepazīsies ar nozīmīgākajiem kultūras projektiem Latvijā. Vizītes laikā UNESCO Izpildpadomes prezidente Alisandra Kaminsa atzinīgi novērtēja Dziesmu un deju svētku norisi un uzsvēra, ka tie ir unikāls Latvijas kultūras paraugs – nacionālās identitātes sastāvdaļa, nācijas spēka un pašapziņas avots –, kas kopā ar Lietuvas un Igaunijas dziesmu svētkiem kā nozīmīga pasaules kultūras vērtība 2003. gadā tika pasludināta par UNESCO Cilvēces mutvārdu un nemateriālās kultūras meistardarbu.

5.jūlijā Alisandra Kaminsa teica uzrunu Saeimas Izglītības, kultūras un zinātnes komisijas un UNESCO LNK Asamblejas kopsēdē par UNESCO mantojuma programmu mijiedarbību un nākotnes attīstības perspektīvām. Kopā ar Lietuvas un Igaunijas UNESCO nacionālo komisiju un kultūras centru pārstāvjiem Alisandra Kaminsa pārrunāja Baltijas Dziesmu un Deju svētku tradīcijas kā UNESCO atzīta cilvēces mutvārdu un nemateriālā kultūras mantojuma vērtības attīstības tendences.

Alisandra Kaminsa tikās arī ar Latvijas kultūras un ārlietu ministriem, iepazīsies ar Latvijas Nacionālā kultūras centra darbu un apmeklēja Latvijas Etnogrāfisko brīvdabas muzeju. Vizītes noslēgumā viešņa apmeklēja Latvijas Nacionālās bibliotēkas jauno ēku, kuras celtniecība ir UNESCO atbalstīts projekts, un tikās ar tās direktoru, UNESCO LNK Zināšanu sabiedrības programmu padomes priekšsēdētāju Andri Vilku un Latvijas pārstāvi UNESCO programmas „Informācija visiem” starpvaldību padomē Andreju Vasiljevu. Tāpat Alisandra Kaminsa iepazīsies ar UNESCO programmas “Pasaules atmiņa” Latvijas nacionālajā reģistrā iekļauto nomināciju “Latvijas Centrālās Padomes Memorands”, kas glabājas Latvijas Kara muzejā.

UNESCO Izpildpadome ir augstākā UNESCO pārvaldes institūcija, kas darbojas UNESCO Ģenerālās konferences starplaikos. Iepriekš Alisandra Kaminsa ir bijusi UNESCO Pasaules mantojuma komitejas priekšsēdētāja, UNESCO Ģenerālās konferences Administratīvās komisijas priekšsēdētāja, UNESCO programmas “Pasaules atmiņa” starptautiskās ekspertu grupas prezidente, kā arī, ilgus gadus vadījusi, Starptautiskās muzeju padomes (ICOM) darbu kā tās prezidente.

Lietuvas un Igaunijas UNESCO nacionālo komisiju pārstāvju vizīte Latvijā, 2013. gada 6.–7. jūlijs

Ņemot vērā UNESCO LNK sadarbību ar Igaunijas un Lietuvas UNESCO nacionālajām komisijām, kā arī attiecīgo institūciju vēsturisko sadarbību pie Baltijas Dziesmu un deju svētku tradīcijas iekļaušanas UNESCO Cilvēces mutvārdu un nemateriālā kultūras mantojuma meistardarbu sarakstā, UNESCO LNK uzaicināja Igaunijas un Lietuvas nacionālo komisiju ģenerālsēkretāres un kultūras programmu koordinatores apmeklēt XXV Latviešu Dziesmu un XV Deju svētkus.

Nacionālo komisiju pārstāvju vizīte tika organizēta no 2013. gada 6. līdz 7. jūlijam. Tās ietvaros notika Igaunijas, Latvijas un Lietuvas nemateriālā kultūras mantojuma ekspertu, UNESCO nacionālo komisiju pārstāvju un UNESCO Izpildpadomes prezidentes Alisandras Kaminsas tikšanās, lai dalītos pieredzē par problēmām un sasniegumiem Dziesmu un deju svētku tradīcijas kopšanā un saglabāšanā nacionālā līmenī, kā arī lai apspriestu tuvākos plānotos pasākumus un jaunā tradīcijas saglabāšanas plāna izstrādi.

Nacionālo komisiju pārstāves tikās ar kultūras ministri, UNESCO LNK prezidentē Žaneti Jaunzemi-Grendi, lai diskutētu par aktuālajiem jautājumiem kultūras jomā, kā arī apmeklēja Folkloras dienas pasākumus, iepazīstot latviešu tradicionālo amatniecību, spēles un Latvijas Etnogrāfiskā brīvdabas muzeja ekspozīciju. Nacionālo komisiju pārstāves piedalījās Dziesmu un deju svētku parādē, deju lieluzvedumā „Tēvu pīnes” un noslēguma koncertā Mežaparka estrādē.

Vizītes laikā nacionālo komisiju pārstāves vairākkārt tikās ar UNESCO LNK darbiniekiem un Alisandru Kaminsu, lai runātu par UNESCO programmu īstenošanu, dalītos pieredzē par nacionālo komisiju darbu Baltijas valstīs, kā arī apspriestu iespējamās sadarbības projektus nākotnē.

UNESCO Latvijas Nacionālās komisijas dalība dažādās darba grupās un iniciatīvās

2013. gada laikā UNESCO LNK darbojusies šādās padomēs:

- Rīgas vēsturiskā centra saglabāšanas un attīstības padomē;
- Dziesmu un deju svētku padomē;
- Konsultatīvajā padomē „Izglītība visiem”
- Sadarbības padomē Grobiņas novada arheoloģiskā mantojuma saglabāšanai un attīstībai;

Darba grupās:

- Ainavu politikas pamatnostādņu 2013.–2019. gadam izstrādes darba grupā;
- Rīgas vēsturiskā centra un tā aizsardzības zonas apbūves pārveidojumu novērtēšanas metodikas darba grupā;
- Informācijas sabiedrības attīstības pamatnostādņu 2014.-2020. gadam izstrādes darba grupā;
- 5 ASEM ME (Āzijas-Eiropas ministru tikšanās) plānošanas darba grupā;
- izglītības kvalitātes indikatoru izstrādes darba grupā

Dažādu konkursu, kvalitātes zīmju un balvu piešķiršanas žūrijas komisiju sastāvā:

- Kultūras zīmes “Latviskais mantojums” tūrisma pretendentu izvērtēšanas komisijā;
- Latviešu valodas aģentūras organizētā radošo darbu konkursa „Latvija, es esmu Tavs bērns” žūrijas komisijā;
- VARAM organizētās „Radošuma balvas” žūrijas komisijā;
- Rīgas Dabaszinību skolas (UNESCO ASP) organizētā konkursa „Mēs par Latviju” žūrijas komisijā;
- Rīgas Klasiskās ģimnāzijas (UNESCO ASP) organizētā un Valsts prezidenta kancelejas atbalstītā Starptautiskajai iecietības dienai veltītā konkursa „Latvija – mūsu drošās mājas” žūrijas komisijā;
- Ādažu Brīvā Valdorfa skolas (UNESCO ASP) organizētā Starptautiskās dzimtās valodas dienai veltītā konkursa „Rūdolfs Blaumanis un valoda” žūrijas komisijā;
- UNESCO LNK patronāžas projekta – konkursa „Trejdegnsis” žūrijas komisijā;
- Bērnu un jauniešu zīmējumu konkursa „Darini kalendāru. Mana Rīga” žūrijas komisijā.

UNESCO Latvijas Nacionālās komisijas līdzdalība Latvijas prezidentūras Eiropas Savienības Padomē 2015. gadā sagatavošanā

2013. gadā par jautājumiem, kas saistīti ar gatavošanos Latvijas prezidentūrai Eiropas Savienības (ES) Padomē, UNESCO LNK regulāri sadarbojās ar Latvijas prezidentūras ES Padomē sekretariātu un atbildīgajām ministrijām. UNESCO LNK darbam Latvijas prezidentūras Eiropas Savienības Padomē sagatavošanai ir nominējuši divus ekspertus: Dagniju Baltiņu un Baibu Moļņiku. Eksperti piedalījās ES prezidentūras sagatavošanas saturiskajās mācībās: ES institucionālais ietvars un likumdošanas sistēma un ES dokumentu izstrāde, informācijas aprīte un pārvaldība. Baiba Moļņika ir iesaistījusies Latvijā plānotās 5.ASEM ME sanāksmes organizēšanas koordinēšanu. Lai diskutētu par ASEM ME tehnisko un saturisko organizāciju no 2013.gada 8.-9. aprīlim darba grupas pārstāvji devās vizītē uz Bonnu, kurā darbojas ASEM izglītības sekretariāts. Tikšanās laikā ar ASEM izglītības sekretariātu tika iezīmēti galvenie principi un vadlīnijas, kas jāņem vērā, organizējot Āzijas-Eiropas ministru tikšanos Rīgā. Tāpat ģenerālsēkretāres p.i. Baiba Moļņika ir iesaistījusies ASEM ME ietvaros realizētajā programmā „Inovātīvās kompetences”, kuras mērķis ir, analizējot labās prakses piemērus Āzijā un Eiropā, noteikt rīcības virzienus uzņēmējspēju un inovatīvo kompetenču attīstīšanai sākumskolās un

vidējās izglītības iestādēs. Plānots līdz programmas beigām organizēt piecas darba grupas sanāksmes, tostarp Rīgā, kā arī 2015.gada pavasarī organizēt starptautisku konferenci Korejā.

Atbalstot ES prezidentūras noteikto prioritāti par informācijas sabiedrības attīstīšanu, UNESCO LNK aktīvi iesaistījās Latvijas līdzdalības plānošanā Pasaules informācijas sabiedrības samita (World Summit on the Information Society, WSIS) pārskata veidošanas forumā „Zināšanu sabiedrība mieram un ilgtspējīgai attīstībai”. Forums bija augsta līmeņa pasākums, kurā piedalījās pasaules nozaru ministri un saistīto konstitūciju pārstāvji. Sanāksmē Latvijas delegāciju vadīja vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrs Edmunds Sprūdžs. Parīzes samītā ministri un jomas eksperti no visas pasaules vērtēja aktualitātes informācijas sabiedrības attīstībā. Samītā tika uzsākts darbs pie rekomendācijām par to, kādus ar informācijas sabiedrību saistītus jautājumus iekļaut globālajā ilgtspējīgas attīstības darba kārtībā pēc 2015. gada, ieskicējot esošo un prognozējot nākotnes izaicinājumus tādiem daudzšķautņainiem jautājumiem, kā izteiksmes brīvība internetā, valodu daudzveidība un ētika.

No 2013. gada 11.-13. jūnijam UNESCO galvenajā mītnē Parīzē notika Konvencijas par kultūras izpausmju daudzveidības veicināšanu un aizsardzību (Konvencija) dalībvalstu konferences 4. sesija. Konvencijas pamatā ir ideja, ka kultūra un tās daudzveidība ir visas cilvēces kopīgs mantojums, kā arī pamats mūsdienu demokrātijai, tolerancei, un dialogam starp tautām. 2015. gadā apritēs 10 gadi kopš Konvencijas pieņemšanas. Ņemot vērā, ka arī Eiropas Savienība ir pievienojusies tai kā reģionāla organizācija, Konvencijas apaļajai gadadienai tiks rīkoti attiecīgi svinību pasākumi 2015. gadā, kad Latvija būs Eiropas Savienības Padomes prezidējošā valsts, kas uzņemsies nozīmīgu lomu svinību satura nodrošināšanā. Konference tiek katrus divus gadus un ir augstākā Konvencijas lēmējinstance, kas nodrošina visplašāko dalībvalstu pārstāvniecību. Tā pieņem būtiskākos lēmumus par Konvencijas mērķu īstenošanu un turpmāko attīstību.

Konferences laikā notika dalībvalstu debates. ES prezidentūras kontekstā īpaši izceļams Lietuvas ziņojums. Valsts budžets, kas atvēlēts kultūrai, ievērojami pieaudzis, ļaujot Lietuvai prezidentūras laikā nodrošināt daudzveidīgu pasākumu programmu arī UNESCO. Turklāt Lietuva izmanto iespēju vairot valsts atpazīstamību un ekspertīzi globālās kultūrpolitikas sfērā, vienlaikus pārņemot prezidentūru ES Padomē un virzot savu kandidatūru Komitejā. Lietuva apliecināja, ka sava mandāta laikā dalīsies pieredzē un meklēs risinājumus starptautisko kultūrpolitikas problēmju risināšanai.

Latvijas delegācija Konferences dalībniekus informēja par prezidentūras ietvaros plānotajām aktivitātēm, kas saistītas ar UNESCO uzstādījumiem. Konvencijas ietvaros īpaši tika izcelts Latvijas Nacionālās bibliotēkas projekts, ko UNESCO Ģenerālās konferences 30.sesija atbalstījusi, pieņemot 30 C/ Rezolūciju 38. Latvijas Nacionālā bibliotēka (LNB) simbolizē kultūras mantojuma saglabāšanas idejas un universālu pieeju zināšanām izglītībā, kultūrā un zinātnē. UNESCO nacionālo bibliotēku redz kā daudzfunkcionālu centru, kas kalpo par starptautisku platformu intelektuāliem forumiem, ideju un ekspertīzes apmaiņai, kā arī dialogam starp tautām. Konferences dalībnieki tika informēti, ka galvenie Latvijas prezidentūras ES prezidentūras pasākumi tiks rīkoti LNB. Latvija informēja arī par iesniegtajām nominācijām UNESCO svinamo dienu kalendāram 2014.-2015. gadam, kā arī par iecerēm Raiņa un Aspazijas 150. gadadienu izmantot kā vadmotīvu kultūras pasākumiem, izstādēm, kas plānotas prezidentūras ietvaros. Lietuvas delegācija tika informēta par plānoto UNESCO patronāžas pieteikšanu grāmatai par LNB projekta gaitu.

UNESCO Latvijas Nacionālās komisijas dalība dažādos pasākumos Latvijā

2013. gadā UNESCO LNK darbinieki ar priekšlasījumiem, uzrunām vai dalību diskusijā regulāri piedalījās dažādos pasākumos un iniciatīvās Latvijā. Pieaugot UNESCO LNK darbības atpazīstamībai un novērtējumam, pieaug arī valsts institūciju un sabiedrisko organizāciju vēlme sadarboties.

2013. gadā UNESCO LNK darbinieki piedalījās šādos pasākumos:

- Starptautiskajai Dzimtās valodas dienai veltītajā pasākumā Ādažu Brīvā Valdorfa skolā;
- Starptautiskās dzimtās valodas dienai veltītajā pasākumā Rīnūžu vidusskolā;
- Diskusijā „Daugavpils cietokšņa attīstības perspektīvas” Daugavpilī;
- Projekta "Globālā dimensija sociālo zinātņu mācību priekšmetos" atklāšanas seminārā Rīgā;
- Profesionālās pilnveides seminārā interešu izglītības direktoriem Rīgā;
- UNESCO LNK darbnīca „UNESCO vērtības rokas stiepiena attālumā” konferencē „Iespēju tilts” Valmierā;
- Frankofonijas dienai veltītajos pasākumos Jelgavā;
- Vides izglītības koordinātoru seminārā Rīgā;
- Latvijas Nacionālās bibliotēkas UNESCO Starptautiskās ekspertu padomes 8. sanāksmē Rīgā;
- Seminārā „Meistarvide izglītībā” Radošās darbības nedēļas „radi!2013” un starptautiskās nedēļas „Izglītība visiem” Jelgavā;
- Seminārā „Inovātīvu un radošu partnerību veidošana” Ērgļos;
- Baltijas jūras projekta konferencē „Ūdens” Starptautiskā ūdens sadarbības gada ietvaros Jūrmalā;
- UNESCO pilsētas spēlē „Aleksūpītes stāsti” Kuldīgā;
- Rīgas Konkursā par UNESCO Pasaules mantojumu Rīgā;
- 1. pasaules karam veltītā starptautiskā zinātniskajā konferencē „Pompeju pēdējā diena” Rundālē;
- Starptautiskajā izstādē Baltic Expro 2013 Rīgā;
- UNESCO Starptautiskās ekspertu padomes Latvijas Nacionālās bibliotēkas atbalstam 8. sanāksmē Rīgā;
- Latvijas Nacionālās bibliotēkas valdes sēdē Rīgā;
- Informatīvajā seminārā reģionālajiem medijiem par Latvijas Nacionālās bibliotēkas ēku Latvijas prezidentūrai ES Padomē Rīgā;
- Seminārā „Atmiņas institūcija: krājums, saglabāšanas politika, konservācija, restaurācija” Rīgā;
- Projekta „Samsung skola nākotnei” atklāšanas pasākumā Rīgā;
- BEST-Rīga akadēmisko kursu „H2O. Think outside the sink” noslēguma pasākumā Rīgā;
- Ziemeļvidzemes biosfēra rezervāta Nevalstisko organizāciju forumā Salacgrīvā;
- Starptautiskās iecietības dienas svinīgajā pasākumā un konkursa „Latvija – mūsu drošās mājas” apbalvošanas pasākumā Rīgā;
- Lekcijā “Tehnoloģiju nozīme un izmantošanas iespējas mācību procesā” Microsoft virtuālajā klasē Rīgā;
- ES Mūžizglītības programmas projektu kvalitātes balvas „Spārni” pasniegšanas pasākumā Rīgā;
- SFL iniciatīvas "Pārmaiņu iespēja skolām" konferencē „Kopienas skola – resurss Latvijas kopienu šodienai un nākotnei” Rīgā;
- Konkursa „Mēs par Latviju” noslēguma pasākumā Rīgā;
- Konkursa „Trejdegnis” noslēguma pasākumā Rīgā;

Latvijas sagatavotie ziņojumi par UNESCO programmu īstenošanu

2013. gadā tika sagatavoti un iesniegti vairāki valsts ziņojumi par UNESCO programmu īstenošanu Latvijā. UNESCO LNK koordinēja šo ziņojumu izstrādi un nosūtīšanu UNESCO, sadarbībā ar atbildīgajām nozaru institūcijām. Tika iesniegti šādi ziņojumi un atbildes uz anketām:

Latvijas periodiskais ziņojums par Konvencijas par pasaules kultūras un dabas mantojuma aizsardzību īstenošanu

2013.gada 31. jūlijā UNESCO Pasaules mantojuma centram elektroniski tika iesniegts Latvijas periodiskais ziņojums par Konvencijas par pasaules kultūras un dabas mantojuma aizsardzību

(Konvencija) īstenošanu. Kā Konvencijas dalībvalsts Latvija apņemas katrus sešus gadus ziņot par to, kā šī dokumenta ietvars tiek īstenots Latvijā. Ziņojums sastāv no divām sadaļām. Ziņojuma pirmā daļa ir veltīta vispārējam izvērtējumam par kultūras un dabas mantojuma saglabāšanas stāvokli nacionālā līmenī, pieņemtajiem tiesību aktiem un administratīvajiem noteikumiem mantojuma aizsardzībai, kā arī īstenoto nozares politiku un pasākumiem Konvencijas mērķu īstenošanai. Savukārt, otrā ziņojuma sadaļa sniedz detalizētu informāciju un analīzi par Latvijas teritorijā esošo Pasaules mantojuma vietu saglabāšanas stāvokli un pārvaldību. Latvijā pašlaik atrodas divas Pasaules mantojuma vietas - Rīgas vēsturiskais centrs – par ko ziņojums, sagatavots un iesniegts 2013.gadā, un Strūves ģeodēziskais loks, kas ir 10 valstu nominācija Pasaules mantojuma sarastā, un par ko ziņojumu sagatavos starptautiskās izvērtēšanas grupas līderis 2014. gadā.

Latvijas periodiskais ziņojums par nominācijas „Suitu kultūrtelpa” saglabāšanas plāna īstenošanu

2009. gadā UNESCO Nemateriālā kultūras mantojuma, kam jānodrošina neatliekama saglabāšana, sarakstā tika iekļauta Suitu kultūrtelpa. Līdz ar šīs vērtības iekļaušanu, Latvija apņēmas to saglabāt un nodrošināt tās attīstību pamatojoties uz UNESCO Konvencijas par nemateriālā kultūras mantojuma saglabāšanu (Konvencijas) pamatprincipiem. Saskaņā Konvencijas īstenošanas vadlīnijām, Latvijai līdz 2013. gada 15. decembrim bija jāpagatavo un UNESCO sekretariātam jāiesniedz pirmais periodiskais ziņojums par nominācijas „Suitu kultūrtelpa” saglabāšanas plāna īstenošanu un nemateriālā kultūras mantojuma saglabāšanu. Ziņojums ir valsts starptautisko saistību pildīšana, kura izstrādes procesā tika iesaistītas vairākas nozaru ministrijas (Kultūras, Izglītības un zinātnes, Vides aizsardzības un reģionālās attīstības un Zemkopības ministrijas), dažādas valsts institūcijas (piemēram, Latvijas Nacionālais kultūras centrs, Valsts kultūrkapitāla fonds, Valsts izglītības satura centrs, Latvijas Pašvaldību savienība), Alsungas, Ventspils un Kuldīgas novadu pašvaldības, kā arī suitu kopienas nevalstisko organizāciju pārstāvji un kultūrtelpas saglabāšanā iesaistītie aktīvākie kopienas locekļi. Lai veicinātu pēc iespējas plašu viedokļu apkopojumu ziņojuma izstrādē, UNESCO LNK sadarbībā ar partnerorganizācijām rīkoja vairākas diskusijas, tikšanās, kā arī nodrošināja suitu kopienas iesaisti viedokļu paušanā un informācijas apkopošanā. Ziņojums UNESCO sekretariātā tika iesniegts angļu valodā, bet ikvienam interesentam tas ir pieejams arī latviešu valodā UNESCO LNK interneta vietnē www.unesco.lv.

Valsts ziņojums par ANO dekādes “Izglītība ilgtspējīgai attīstībai 2004.-2014” īstenošanu Latvijā

Tuvojoties ANO dekādes “Izglītība ilgtspējīgai attīstībai” noslēgumam, UNESCO dalībvalstīm līdz 2013. gada 31. oktobrim tika uzdots sagatavot un iesniegt tiešsaistē valsts ziņojumu par ilgtspējīgas izglītības principu ieviešanu visos izglītības līmeņos. Saskaņā ar 2006. gada 17.oktobrī noslēgto sadarbības protokolu starp Latvijas Republikas Izglītības un zinātnes ministriju, Latvijas Republikas Vides ministriju un UNESCO LNK, kas paredz, ka katra institūcija savas kompetences ietvaros sekmēs ANO dekādes “Izglītība ilgtspējīgai attīstībai” mērķu īstenošanu Latvijā, ziņojuma sagatavošanā piedalījās pārstāvji no šīm institūcijām. Ziņojumā norādīti nozīmīgākie dekādes panākumi un izaicinājumi, analizēta ilgtspējības principu iekļaušana politikas plānošanas dokumentos (tostarp Nacionālajā attīstības plānā, Ilgtspējīgas attīstības stratēģijā u.c.), kā arī konkrētu mācību priekšmetu saturā. Atskaitē apkopota informācija par publikācijām, konferencēm un dažādiem projektiem, kas vērsti uz ilgtspējīgas attīstības veicināšanu un principu popularizēšanu plašā sabiedrībā. Atskaite tika sagatavota angļu valodā, un to iesniedza atskaites sagatavošanas koordinators – Latvijas Republikas Izglītības un zinātnes ministrija.

Ziņojums par ANO dekādes “Izglītība ilgtspējīgai attīstībai 2004.-2014” īstenošanu UNESCO Asociēto skolu projekta ietvaros

Lai pilnvērtīgi izvērtētu ANO dekādes “Izglītība visiem” panākumus un sagatavotu turpmāko rīcības plānu, UNESCO aicināja dažādas iesaistītās puses, tostarp UNESCO nacionālās komisijas un to sadarbības institūcijas, kā arī UNESCO tīklus sagatavot ziņojumu par nozīmīgākajiem notikumiem,

pasākumiem, projektiem, publikācijām, kā arī atziņām dekādes “Izglītība ilgtspējīgai attīstībai” ietvaros. UNESCO LNK sagatavoja un iesniedza atskaiti par UNESCO Asociēto skolu projekta aktivitātēm, kas sekmē ilgtspējīgas attīstības principu iedzīvināšanu izglītībā Latvijā. Atskaite angļu valodā tika iesniegta 31. oktobrī, un tajā tika uzsvērts, ka izglītība ilgtspējīgai attīstībai ir viens no projekta galvenajiem darbības virzieniem, kā arī dažādu starptautiski noteiktu dienu, gadu, dekāžu nozīme spēku mobilizēšanā kopīgu ilgtspējas mērķu sasniegšanai. Ziņojuma sagatavošanas forma tika nosūtīta arī projektā iesaistītajām skolām.

UNESCO Latvijas Nacionālās komisijas patronāža

2013. gadā UNESCO LNK patronāžai tika saņemti divi pieteikumi. Pieteikumi tika izvērtēti saskaņā ar apstiprināto *Nolikumu par UNESCO LNK patronāžas piešķiršanas kārtību*.

UNESCO LNK patronāža uz vienu gadu, pamatojoties uz UNESCO LNK ģenerāļsekretāra rīkojumu, tika piešķirta starptautiskajam bērnu un jauniešu projektam „Trejdegsnis” („Triple Sun”), ko organizē mākslas studija „Raibulis” – Rīgas Natālijas Draudziņas vidusskolas interešu izglītības kolektīvs. Projekta „Trejdegsnis” mērķis ir sekmēt radošas, atbildīgas, sevi un citus cenošas, harmoniskas personības veidošanos, iepazīstot kultūras un dabas bagātības un sadarbojoties ar dažādu tautību un nozaru pedagogiem un skolēniem. Kopumā projektā piedalījās un savus darbus izstādei par tēmu „Viss jaunais ir labi aizmirsts vecais” iesūtīja 353 dalībnieki no Lietuvas, Igaunijas, Indijas, Slovēnijas, Rumānijas un Latvijas. Projekts tiek īstenots jau kopš 2004. gada un to plānots turpināt un starptautiski attīstīt arī 2014. gadā.

2013.gadā UNESCO LNK patronāža tika piešķirta Rīgas Tehniskās universitātes biedrības BEST-Rīga akadēmiskajiem kursiem „H2O. Think outside the sink”. (*H2O. Domā ārpus izlietnes*). Akadēmisko kursu mērķis bija pilnveidot tehnisko zinātņu studentu zināšanas un praktiskās iemaņas par dzeramo ūdeni un tā kvalitāti, un kursi tika rīkoti ANO izsludinātā Starptautiskā ūdens sadarbības gada ietvaros. No 16.–26. augustam Latvijā 22 studenti no dažādām Eiropas tehniskajām universitātēm papildināja teorētiskās un praktiskās zināšanas par ūdens kvalitāti gan lekcijās, kuras vadīja Rīgas Tehniskās universitātes (RTU) profesori un nozares speciālisti, gan uzņēmumu vizītēs, kurās studenti iepazīs ar vadošajiem dzeramā ūdens apstrādes un pārstrādes uzņēmumiem Latvijā.

2013. gada 23. februārī notika RTU BEST Inženieru sacensības, kurām 2012. gadā tika piešķirta UNESCO Latvijas Nacionālās komisijas patronāža. Sacensības tika organizētas jau desmito gadu, un sniedza iespēju tehnisko zinātņu studentu prasmes un teorētiskās zināšanas pielietot praksē un arī veicināja viņu konkurētspēju darba tirgū. Sacensību uzdevumi tika izstrādāti sadarbībā ar vadošajiem tehnisko jomu nozares uzņēmumiem Latvijā, un tas veicināja sadarbību starp studentiem un uzņēmumiem kā potenciālajiem darba devējiem. Sacensībās piedalījās 148 dalībnieki, tajā skaitā arī UNESCO Asociētā skolu projekta dalībiskolas Rīgas Klasiskās ģimnāzijas skolēnu komanda.

2013. gadā UNESCO LNK patronāža turpinājās apgāda „Jumava” grāmatai „Latvijas Nacionālā bibliotēka. Ēka. Projekts. Autori. Process” un sadarbība grāmatas sagatavošanā, izdošanā, publicitātē un popularizēšanā.

Visos patronāžas projektos un pasākumos tika izmantots logo „Sadarbībā ar UNESCO Latvijas Nacionālo komisiju”.

Latvija UNESCO starpvaldību un starptautiskajās institūcijās

UNESCO Ģenerālās konferences 37.sesija

UNESCO Ģenerālās konferences 37. sesija norisinājās no 5. novembra līdz 20. novembrim UNESCO Galvenajā mītnē Parīzē. Latvijas delegācijas sastāvā piedalījās kultūras ministre, LNK prezidente Dace Melbārde, Izglītības un zinātnes ministrs, UNESCO LNK viceprezidents Vjačeslavs Dombrovskis, Latvijas pastāvīgās pārstāvniecības UNESCO vadītāja Sanita Pavļuta – Deslandes, UNESCO LNK ĢS p.i. Baiba Moļņika, Latvijas Nacionālās bibliotēkas direktors Andris Vilks, IZM valsts sekretāra vietniece, UNESCO LNK Zinātnes programmu padomes locekle Agrita Kiopa, Latvijas pastāvīgās pārstāvniecības UNESCO vadītājas vietniece Una Ķepīte, Latvijas pārstāvis UNESCO IFAP Starpvaldību padomē, UNESCO LNK Zināšanu sabiedrības padomes loceklis Andrejs Vasiļjevs, Izglītības un zinātnes ministra biroja vadītāja Anna Kononova, VARAM Elektroniskās pārvaldes departamenta Informācijas sabiedrības politikas nodaļas konsultante Santa Sīpola, KM Sabiedrības integrācijas departamenta Sabiedrības integrācijas un pilsoniskās sabiedrības attīstības nodaļas vadītāja Anita Kleinberga, Latvijas Pastāvīgās pārstāvniecības UNESCO padomniece Aina Nagobads – Ābola, UNESCO LNK Izglītības sektora vadītāja Ilze Dalbiņa, UNESCO LNK Kultūras sektora vadītāja Ieva Švarca.

Pirms sesijas atklāšanas notika UNESCO 8.Jaunatnes Forums un UNESCO nacionālo komisiju starpreģionālais forums. Sesija tika atklāta ar dalībvalstu Līderu forumu, kura laikā iesākās vispārīgās politikas debates, kas turpinājās ar dalībvalstu, ģenerāldirektore un izpildpadomes prezidentes ziņojumiem. Sesija noslēdzās ar Starpnozaru jautājumu (apvienotās) komisijas tikšanos un plenārsesijas ziņojumiem. Paralēli visas sesijas gaitā notika specializēto komiteju tikšanās. Latvijai šī Ģenerālā konference bija īpaši nozīmīga, jo Kultūras komisijas priekšsēdētājas amata pienākumus pildīja kultūras ministre, UNESCO LNK prezidente D.Melbārde. Ģenerālās konferences laikā UNESCO ģenerāldirektora amatā uz nākamajiem četriem gadiem tika ievēlēta pašreizējā ģenerāldirektore Bulgārijas pārstāve Irina Bokova, notika Izpildpadomes un citu UNESCO starpvaldību institūciju vēlēšanas. Latvija tika ievēlēta Starptautiskā izglītības biroja padomē. Ģenerālās konferences laikā notika arī UNESCO Konvencijas par pasaules kultūras un dabas mantojuma aizsardzību dalībvalstu Ģenerālās asamblejas 19. sesija, kuras laikā notika Pasaules kultūras un dabas mantojuma aizsardzības starpvaldību komitejas vēlēšanas.

2013. gadā Latvija darbojās šādās vēlētajās UNESCO starpvaldību institūcijās: UNESCO programmas "Informācija visiem" starpvaldību padomē (2009.–2013. gads), UNESCO programmas „Sociālo pārveidojumu vadība” starpvaldību padomē (2009.–2013. gads) un UNESCO Nemateriālā kultūras mantojuma starpvaldību komitejā (2012.–2016. gads). Līdzās tam Latvija aktīvi iesaistījās un tiek aicināta piedalīties dažādu ekspertu grupu darbā par dažādiem UNESCO mandāta jautājumiem. UNESCO LNK īpašu uzmanību velta, lai sekmētu Latvijas ekspertu atpazīstamību un iesaisti dažādās darba grupās un diskusijās UNESCO programmu ietvaros. Vienlaikus, strādājot esošajās starpvaldību un starptautiskajās platformās, UNESCO LNK rūpējas par ekspertu bāzes uzturēšanu, Latvijas ekspertu un amatpersonu kapacitātes celšanu UNESCO mandāta jautājumos un Latvijas nozares profesionāļu regulāru informēšanu par šo sanāksmju rezultātiem, un nolemtā tālāku īstenošanu Latvijā.

UNESCO programmas "Informācija visiem" starpvaldību padome

UNESCO programma „Informācija visiem” (IFAP) ir starpvaldību programma, kas izveidota 2000. gadā, lai risinātu informācijas laikmetam aktuālus informācijas pieejamības, lietotprasmes un ētikas jautājumus, kas ir globāli nozīmīgi un saistīti ar informācijas un komunikācijas tehnoloģiju straujo attīstību. Programmas uzdevums ir veicināt informācijas kā nozīmīga attīstības resursa vienlīdzīgu pieejamību pasaulē. Programmas „Informācija visiem” īstenošana norit saistībā ar Pasaules informācijas sabiedrības samita Rīcības plāna īstenošanu un sadarbojoties ar tādām starptautiskām organizācijām kā Starptautiskā bibliotēku asociācija federācija un Starptautiskā arhīvu padome. Programmas padomē darbojas 26 pasaules valstis, kas kopā sanāk reizi divos gados.

Latvija ir ievēlēja UNESCO programmas „Informācija visiem” starpvaldību padomē darbam laika posmā no 2009. līdz 2013. gadam, kā arī darbam padomes birojā. Latviju IFAP pārstāv UNESCO LNK Zināšanu sabiedrības programmu padomes loceklis, sabiedrības „Tilde” valdes priekšsēdētājs Andrejs Vasiļjevs, kurš ir ievēlēts arī par IFAP biroja locekli un ekspertu darba grupas vadītāju par informācijas sabiedrības ētiskajiem aspektiem.

UNESCO programmas „Informācija visiem” Starpvaldību padomes 8. sesija, 2013. gada 28. februāris

UNESCO programmas „Informācija visiem” organizētajā sesijā Latvijas pārstāvis Andrejs Vasiļjevs savā ziņojumā uzsvēra, ka svarīgi ir diskutēt un izprast tehnoloģiju ietekmi uz sabiedrības attīstību, kādi ir izaicinājumi un izvēles, kas jāizdara. Atzīmējot, ka 2015.gadā Latvija būs prezidējošā valsts Eiropas Savienības Padomē un informācijas sabiedrības attīstības jautājumi ir aktuāli Eiropas Savienības ietvaros, Latvijas delegācijas pārstāvis ziņojuma noslēgumā apliecināja Latvijas interesi darboties labākas izpratnes veicināšanā par šiem jautājumiem un organizēt globālu sanākumi – semināru par informācijas sabiedrības ētiskajiem aspektiem 2013.gada oktobrī Rīgā. Seminārs plānots sadarbojoties UNESCO programmai „Informācija visiem”, UNESCO LNK, Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijai un Ārlietu ministrijai.

Padomes sēdē tika atzīmēts, ka viens no lielākajiem izaicinājumiem nākotnē ir digitālās atmiņas saglabāšana, īpaši domājot par kultūras mantojuma digitalizāciju un tā ilgtspējīgu saglabāšanu. Standartu sadrumstalotība un vienotas platformas trūkums kavē pieeju kvalitatīvai informācijai pat Eiropas reģiona robežās. Aizvien sarežģītāk ir nodrošināt mūsdienu digitalizētā vai digitāli radītā mantojuma saglabāšanu nākamajām paaudzēm, kas jau šobrīd var draudēt ar kolektīvās atmiņas izzušanu. Šis jautājums saskan ar Eiropas Savienības Digitālās programmas (*Digital Agenda*) pasākumu jomas „Satura piekļūstamības nodrošināšana” attīstību un ar to saistīto aktivitāšu īstenošanu.

UNESCO Starpvaldību komiteja nemateriālā kultūras mantojuma saglabāšanai

UNESCO Starpvaldību komiteja Nemateriālā kultūras mantojuma saglabāšanai ir Konvencijas par Nemateriālā kultūras mantojuma saglabāšanu (Konvencija) dalībvalstu Ģenerālās asamblejas ievēlēja lēmējinstiucija. Tās galvenie uzdevumi ir veicināt Konvencijas mērķu īstenošanu dalībvalstīs un sniegt ar to saistītas rekomendācijas, lemt par dažādu nemateriālā kultūras mantojuma vērtību iekļaušanu Konvencijas veidotajos reģistros, apkopot labās prakses piemērus šo vērtību saglabāšanu, lemt par starptautiskās palīdzības piešķiršanu dalībvalstīm, kā arī ziņot Ģenerālajai asamblejai par Konvencijas īstenošanas rezultātiem. Šobrīd Konvencijai ir pievienojušās 158 valstis, arī Latvija. Turklāt Latvija kopā ar 23 citiem Konvencijas dalībvalstu pārstāvjiem ievēlēja Starpvaldību komitejā Nemateriālā kultūras mantojuma saglabāšanai līdz 2016. gadam.

UNESCO Starpvaldību komitejas nemateriālā kultūras mantojuma saglabāšanai 8. sesija, 2013. gada 2.-7. decembris

2013. gada decembrī Baku, Azerbaidžānā notika UNESCO Starpvaldību komitejas nemateriālā kultūras mantojuma saglabāšanai (Komiteja) 8. sesija, kurā piedalījās divas Latvijas pārstāves: Latvijas Kultūras akadēmijas docente un pētniece Anita Vaivade un Latvijas Nacionālā kultūras centra folkloras eksperte Gita Lancere. Komitejas darba kārtībā tika izskatīti 19 jautājumi ar 20 apakšjautājumiem.

Komiteja izskatīja vairākus vispārīgus jautājumus, kas saistīti ar Konvencijas īstenošanu dalībvalstīs un starptautiskā līmenī. Tika izvērtēti ziņojumi par Konvencijas sekretariāta darbu un dažādu institūtu un centru darbību, kas saistīti ar UNESCO mandātu nemateriāla kultūras mantojuma jomā, kā arī ārējā auditora novērtējums par UNESCO kultūras konvenciju īstenošanu. Komiteja sprieda arī

par nevalstisko organizāciju lomu Konvencijas īstenošanā un izskatīja 19 nevalstisko organizāciju lūgumus akreditācijai.

Galvenā uzmanība Komitejas darba kārtībā tika pievērsta jautājumiem, kas saistīti ar dalībvalstu iesniegtajiem periodiskajiem ziņojumiem un nominācijām Konvencijas reģistriem. Komitejas 8. sesijas laikā tika izvērtēti 10 dalībvalstu periodiskie ziņojumi par Konvencijas īstenošanu, 12 jauni nomināciju pieteikumi UNESCO Nemateriālā kultūras mantojuma, kam jānodrošina neatliekama saglabāšana, sarakstam, no kuriem iekļautas tika 4 nominācijas. Turklāt tika izskatīts arī viens ziņojums par nemateriālā kultūras mantojuma elementa saglabāšanas stāvokli, kas jau iekļauts šajā sarakstā. Komisija izskatīja arī 31 jaunu nomināciju pieteikumu UNESCO Cilvēces nemateriālā kultūras mantojuma reprezentatīvajam sarakstam, no kuriem iekļāva 25 nominācijas. Tika izskatīti arī divi pieteikumi UNESCO nemateriālā kultūras mantojuma saglabāšanas labo prakšu reģistram un viens pieteikums finansiālajai palīdzībai.

Būtisks jautājums Komitejas dienas kārtībā bija par jauna konsultatīvā orgāna izveidi, kas Komitejai sniegtu pirmreizējo izvērtējumu rekomendāciju veidā par nomināciju atbilstību iekļaušanai kādā no Konvencijas reģistriem. Pašlaik šādā konsultatīvajā orgānā darbojas 6 neatkarīgie eksperti no dažādām Konvencijas dalībvalstīm, 6 eksperti no Konvencijas akreditētajām nevalstiskajām organizācijām, kā arī 6 Komitejas locekļi no katras UNESCO reģionālas grupas. Komiteja lēma, ka uz izmēģinājuma laiku un pakāpeniski notiks izmaiņas konsultatīvā orgāna sastāvā, turpmāk tajā vairs nepiedalīsies Komitejā esošo valstu pārstāvji, tikai neatkarīgie eksperti un pārstāvji no akreditētajām nevalstiskajām organizācijām, lai nodrošinātu lielāku objektivitāti pirmreizējā izvērtējumā.

Komitejas 8.sesijas laikā notika nomināciju izvērtēšanas apakškomisijas vēlēšanas, kurās uz 2014. gadu tika ievēlēta arī Latvija. Nomināciju izvērtēšanas apakškomisijas dalībvalstu pienākums ir detalizēti izskatīt nominācijas, kas iesniegtas Cilvēces nemateriālā kultūras mantojuma reprezentatīvajam sarakstam, un sagatavot atbilstošus likumprojektus, izskatīšanai nākamajā Komitejas sesijā. Latvijai kā nomināciju izvērtēšanas apakškomisijas dalībvalstij 2014. gadā būs jāpilda sekojoši uzdevumi: jāpiesaista un jānodrošina intensīvāka ekspertīze komisijas darbā, jāizvērtē iesniegtie nomināciju pieteikumi un jāsniedz detalizēts izvērtējums par tiem, jāpiedalās nomināciju izvērtēšanas apakškomisijas darba sanāksmēs UNESCO galvenajā mītnē Parīzē. Nomināciju izvērtēšanas procesu uzrauga Konvencijas Sekretariāts, kas plāno un informē apakškomisijas dalībvalstis par tām uzticēto darba apjomu, kas ietver aptuveni 60 nomināciju izskatīšanu.

Dalība starptautiskās UNESCO sanāksmēs un darba grupās

2013. gadā UNESCO LNK darbinieki piedalījās šādos pasākumos ārvalstīs:

- UNESCO Sekretariāta un dalībvalstu nacionālo komisiju sadarbības darba grupas sanāksmē, 2013. gada 20.-22. februāris Parīze (Francija);
- Pasaulē informācijas sabiedrības samita (WSIS) procesa izvērtēšanas forumā „Zināšanu sabiedrība mieram un ilgtspējīgai attīstībai”, 2013. gada 25.-27. februāris Parīze (Francija);
- Baltijas jūras reģiona Pasaulē mantojuma vietu ekspertu sadarbības projekta „Baltic Sea World Heritage – Cooperation for Prosperity” sanāksmē, 2013. gada 19.-20. marts Visbija (Zviedrija);
- UNESCO Asociēto skolu projekta starptautiskajā konkursā „Model United Nations”, 2013. gada 1.-2. marts Tallina (Igaunija);
- Eiropas Savienības mūžizglītības programmas Grundvig mācību partnerības projekta „Grand – treasure” piektajā partneru sanāksmē, 2013. gada 22.-26. marts Pērnavā (Igaunija);
- Latvijas delegācijas vizītē Āzijas – Eiropas izglītības ministru sanāksmes (ASEM) Sekretariātā, 8.-9. aprīlis Bonna (Vācija);

- Starptautiskajā konferencē „Sadarbības veicināšana starp UNESCO ASP, UNITWIN/UNESCO katedrām un UNEVOC ilgtspējīgas attīstības centriem: izaicinājumi, projekti un perspektīvas”, 2013. gada 12.–17. maijs Kazaņa (Krievijas Federācija);
- Starptautiskajā konferencē „Izglītība ilgtspējīgai attīstībai: mācīties šodien labākai nākotnei”, 2013. gada 21.–25. maijs Hantimansijska (Krievijas Federācija);
- Eiropas Savienības mūžizglītības programmas Grundvig mācību partnerības projekta „Grand – treasure” sestajā partneru sanāsmē, 2013. gada 28. maijs – 2. jūnijs Santiago de Compostela (Spānija);
- 2. Vispasaules forumā par starpkultūru dialogu „Dzīvot mierpilni kopā daudzveidīgā pasaulē”, 2013. gada 29. maijs – 2. jūnijs Baku (Azerbaidžāna);
- UNESCO Konvencijas par kultūras izpausmju daudzveidības aizsardzību un veicināšanu dalībvalstu konferences 4.sesijā, 2013. gada 10.–13. jūnijs Parīze (Francija);
- Gētes institūta programmas „Kultūras stimuli: Vācijas kultūrizglītības iestāžu apmeklējums” studiju vizītē, 2013. gada 9.–16. jūnijs Berlīne un Drēzdene (Vācija);
- 5. Āzijas – Eiropas izglītības ministru sanāksmes (ASEM) sagatavošanas seminārā, 2013. gada 29. septembris – 3. oktobris Kopenhāgena (Dānija);
- Reģionālajā UNESCO Asociēto skolu projekta seminārā „Izglītība ilgtspējīgai attīstībai” 2013. gada 10.-11. oktobris Helsinki (Somija);
- Baltijas valstu starptautiskajā konferencē par Igaunijas, Latvijas un Lietuvas Dziesmu un deju svētku tradīciju, 2013. gada 24.–26. oktobris Tallina (Igaunija);
- UNESCO dalībvalstu nacionālo komisiju forumā 2013. gada 4. novembris Parīze (Francija);
- UNESCO Ģenerālās konferences 37.sesijā, 2013. gada 5.–20. novembris Parīze (Francija);
- UNESCO Konvencijas par pasaules kultūras un dabas mantojuma aizsardzības 19.Ģenerālā asamblejā, 2013. gada 19.–21. novembris Parīze (Francija);
- Latvijas izglītības darbinieku studiju vizītē UNESCO Informācijas tehnoloģiju izglītībā institūtā 2013. gada 5.–6. decembris Maskava (Krievijas Federācija).

UNESCO un UNESCO Latvijas Nacionālās komisijas darbības popularizēšana

Lai informētu sabiedrību Latvijā un pasaulē par UNESCO un UNESCO LNK darbību un popularizētu tās principus, vērtības un idejas, UNESCO LNK komunikācijā ar sabiedrību ir darbojusies šādos virzienos:

1. darbs ar plašsaziņas līdzekļiem;
2. UNESCO LNK un tās tīklu mājas lapas internetā;
3. aktivitātes sociālajos tīklos internetā – *Facebook.com*, *Draugiem.lv* un *Twitter.com*;
4. izdevumi un publikācijas.

Darbs ar plašsaziņas līdzekļiem

Lai nodrošinātu regulāru sabiedrības informēšanu par UNESCO programmu īstenošanu Latvijā un pasaulē un dažādām ar UNESCO darbību saistītām aktualitātēm, kā informācijas kanālu sabiedrībā izmantojot plašsaziņas līdzekļus, 2013. gadā kopumā tika sagatavotas un izplatītas 87 preses relīzes. 2013. gadā konstatētas 294 publikācijas drukātajos plašsaziņas līdzekļos, dažādos interneta portālos un pārraides elektroniskajos plašsaziņas līdzekļos, kur ziņots par UNESCO, UNESCO LNK aktivitātēm vai aktualitātēm vai pieminēts UNESCO vārds, atsaucē uz to.

Plaša publicitāte nacionālajos un reģionālajos plašsaziņas līdzekļos galvenokārt bijusi par šādiem tematiem un/vai notikumiem 2013. gadā:

- UNESCO svinamo dienu kalendārs (R.Blaumaņa, P.Valdena un J.Vītola 150. gadadienas);
- Starptautiskās dzimtās valodas dienas atzīmēšana Latvijā;
- UNESCO programmas "Pasaulē atmiņa" aktualitātes Latvijā;
- L'ORÉAL Latvijas stipendija "Sievietēm zinātnē" ar UNESCO Latvijas Nacionālās komisijas un Latvijas Zinātņu akadēmijas atbalstu;
- UNESCO LNK tīkla "Stāstu bibliotēkas" darbība;
- Baltijas Ceļa gadadiena;
- UNESCO nedēļa Latvijā;
- Latvijas panākumi UNESCO starptautiski.

Papildus publikācijām plašsaziņas līdzekļos par UNESCO un UNESCO LNK darbību, aktivitātēm un aktualitātēm informācija 2013. gadā plaši bija pieejama arī citos resursos publiskajā telpā – dažādu organizāciju, institūciju un privātajos interneta resursos, sadarbības partneru un UNESCO LNK tīklu dalībnieku mājas lapās, pašvaldību portālos, sociālajos profilos u.c.. Atsauce uz UNESCO plaši lietota publikācijās un materiālos par XXV Vispārējiem latviešu dziesmu un XV Deju svētkiem.

Mājas lapas internetā

Arī 2013. gadā turpinājās UNESCO LNK mājas lapas www.unesco.lv satura uzturēšana. Sadaļā „Jaunumi” regulāri (kopumā 135 reizes) tika ievietota informācija par UNESCO un UNESCO LNK, kā arī LNK partneru aktivitātēm izglītības, zinātnes, kultūras, informācijas un komunikāciju u.c. jomās gan nacionālā, gan pasaules līmenī un citās UNESCO dalībvalstīs.

2013. gads bija otrais pilnais UNESCO LNK mājas lapas darbības gads, līdz ar to tās apmeklējuma dati ir salīdzināmi.

UNESCO LNK mājas lapai 2013. gada 12 mēnešos bijuši 29 006 apmeklējumi (2012. gadā – 29 165), bet unikālo apmeklētāju skaits bija 19 087 (2012. gadā – 18 217). Jaunu apmeklējumu apjoms šai lapai audzis par 3%, salīdzinot ar 12 mēnešu periodu iepriekšējā gadā. Jāņem vērā, ka daļa UNESCO LNK mērķauditorijas internetā tiek novirzīta uz patstāvīgām tematiskajām mājas lapām, kas izveidotas un darbojas atsevišķu UNESCO LNK projektu un tīklu ietvaros – UNESCO LNK tīklam „Stāstu bibliotēkas” (www.stastubibliotekas.com), programmai “Pasaules atmiņa” (www.atmina.unesco.lv) un UNESCO Asociēto skolu projektam (www.skolas.unesco.lv).

„Pasaules atmiņas” mājas lapas 2013. gada 12 mēnešos bijuši 4 476 apmeklējumi (2012. gadā tie bija 2 088), bet unikālo apmeklētāju skaits no 1 489 2012. gadā audzis līdz 3 506 2013. gadā. Jaunu apmeklējumu apjoms šai lapai audzis par 9%, salīdzinot ar 12 mēnešu periodu iepriekšējā gadā. Pieaugums lapas apmeklējuma statistikā varētu būt skaidrojams ar to, ka 2013. gadā tika izsludināta jauno nomināciju pieņemšana UNESCO programmas „Pasaules atmiņa” Latvijas nacionālajam sarakstam un publicēta informācija par jauniekļautajām nominācijām.

UNESCO LNK tīkla „Stāstu bibliotēkas” mājas lapas unikālo skatījumu skaits 2012. gada nogalē bija 6 708, savukārt 2013. gada nogalē unikālo skatījumu skaits bija jau 10 843. Tas skaidrojams ar UNESCO LNK tīkla „Stāstu bibliotēkas” paplašināšanu, kuras rezultātā tīklā tika uzņemtas 33 bibliotēkas, tostarp 18 tīklā uzņemtas pirmo reizi. Tā kā 2013. gadā noslēdzās Eiropas Savienības mūžizglītības programmas Grundtvig mācību partnerības projekta „Grand- treasures”, šajā interneta vietnē tika ievietoti arī projekta rezultātā izveidotie materiāli latviešu un angļu valodā.

UNESCO Asociēto skolu projekta mājas lapai 2013. gada 12 mēnešos bijuši 4 580 apmeklējumi, no kuriem unikālo apmeklētāju skaits bija 3 264 (2012. gadā attiecīgi 176 un 98). Kā būtiskā datu pieauguma iemesls šeit minams tas, ka 2012. gadā lapa sāka darboties tikai oktobrī. Turklāt Starptautiskās dzimtās valodas dienas akcija „Trāpīt laikā!” un tās rezultātā iesūtītās aktivitātes un videomateriāli tika publicēti tieši šajā lapā. Savukārt komunikācija ar ASP skolām tiek organizēta galvenokārt caur šo lapu.

2013. gadā UNESCO LNK uzsākts jauna interneta resursa mājas lapas – prezentācijas „Dārgumi” izveidošana, apkopojot UNESCO vērtības vienotā Latvijas kartē. Šis resurss dos iespēju apmeklētājiem virtuāli „ceļot” pa Latvijas karti un iepazīt visus punktus, kuros atrodamas UNESCO vērtības – programmas „Pasaules atmiņa” Latvijas nacionālajā reģistrā iekļautās nominācijas, Pasaules mantojuma sarakstā iekļautie Latvijas objekti, UNESCO LNK tīklu dalībnieki – bibliotēkas, ASP skolas u.t.t. Mājas lapa – prezentācija „Dārgumi” tiks integrēta UNESCO LNK mājas lapā kā atsevišķs resurss.

Aktivitātes sociālajos komunikācijas tīklos

2013. gadā tika turpināta UNESCO LNK komunikācija sociālajos tīklos – www.twitter.com, www.draugiem.lv un www.facebook.com. Sociālajos tīklos ik dienu tiek publicētas UNESCO LNK ziņas par aktivitātēm Latvijā un ziņas par norisēm UNESCO un citās dalībvalstīs, pārpublicēti UNESCO un UNESCO LNK partneru ziņojumi.

2013. gadā UNESCO LNK savai lapai sociālajā portālā www.draugiem.lv piemērojusi oficiālas lapas statusu. Tai ir 86 pastāvīgie sekotāji. Sociālajā vietnē www.facebook.com UNESCO LNK lapai ir 136 pastāvīgi sejoņi jeb fani (pērn – 57). Savukārt sociālajā saziņas tīklā www.twitter.com UNESCO LNK profilam seko 356 lietotāji, kas ir par 170 vairāk nekā 2012. gadā.

2013. gadā uzturēts arī UNESCO LNK profils informācijas apmaiņas resursā www.youtube.lv, kur izvietoti dažādi video, kas tapuši UNESCO LNK projektu un aktivitāšu ietvaros.

UNESCO svinamo dienu kalendāra popularizēšana

Reizi divos gados UNESCO veido svinamo dienu kalendāru ar mērķi apkopot un starptautiski izcelt dalībvalstu īpašās gadadienas un notikumus, kuru atzīmēšana un pieminēšana veicina miera kultūru, starpkultūru dialogu un sapratni. Kalendārā tiek iekļauti nozīmīgi notikumi, kas bijuši izšķirīgi svarīgu ideju virzībā, vai arī ievērojamu personību gadadienas, kuri devuši būtisku ieguldījumu kultūras, izglītības, zinātnes un citu UNESCO mandāta jomu attīstībā. UNESCO svinamo dienu kalendārā 2012. – 2013.gadam no Latvijas iekļauti 3 notikumi: rakstnieka Rūdolfā Blaumaņa 150. gadadiena, komponista Jāzepa Vītola 150. gadadiena un ķīmiķa Paula Valdena 150. gadadiena. Šo gadadienu atzīmēšanai tika piešķirts finansējums UNESCO Līdzdalības programmas ietvaros.

Rūdolfā Blaumaņa 150. gadadienas atzīmēšana

2013. gadā UNESCO LNK sadarbībā ar Izglītības un zinātnes ministriju un Latviešu valodas aģentūru aicināja izglītības un kultūras iestādes atzīmēt Starptautisko dzimtās valodas dienu, piedaloties UNESCO LNK iniciētajā aktivitātē „Trāpīt laikā!”. Izglītības un kultūras iestādes visā Latvijā tika aicinātas organizēt Rūdolfā Blaumaņa darbu lasījumus, iestudēt nelielus uzvedumus, rīkot daiļrunas konkursus, radošas darbnīcas, veidot animācijas filmas, īsfilmas, kā arī īstenot jebkuras citas aktivitātes, kurās skolēni un skolotāji vērtētu, diskutētu, izspēlētu un „piedzīvotu” Rūdolfā Blaumaņa daiļradi, ne tikai kā 19. gadsimta beigu un 20. gadsimta sākuma vēstures liecību, bet arī kā 21. gadsimta sabiedrības aktuālas pieredzes avotu. Jebkurā no šīm mākslinieciskās izpausmes formām īpaši aicinājām pievērst uzmanību valodai ne tikai kā saziņas līdzeklim, bet arī kā personības pašizpausmei un pilnveidošanās iespējai, piemēram, izkopjot uzstāšanās mākslu vai prasmī argumentēti diskutēt. Kopumā aktivitātes „Trāpīt laikā!” ietvaros notika gandrīz 200 pasākumi visā Latvijā, par kuriem informācija apkopota un pieejama mājas lapā www.skolas.unesco.lv Par godu Starptautiskajai dzimtās valodas dienai tika izveidots *YouTube* kanāls, kurā tika augšuplādētas skolu iesūtītās videoreportāžas, kurās atspoguļota Starptautiskās dzimtās valodas dienas svinēšana: http://ej.uz/trapit_laika

No 2013. gada 1. janvārim līdz 20. februārim UNESCO LNK sadarbībā ar Latvijas Nacionālo kultūras centru, Ērgļu mākslas un mūzikas skolu, R.Blaumaņa memoriālo muzeju „Braki” un Ērgļu novada pašvaldību rīkoja bērnu un jauniešu vizuālo darbu konkursu „Blaumaņa brīnumzālītes”. Konkursa mērķis bija rosināt skolniekus iepazīt R. Blaumaņa darbus – prozu, dzeju, dramaturģiju un ar zīmējumu palīdzību attēlot tajos aprakstītās „brīnumzālītes”: mīlestību, smieklus un darbu. Konkursā piedalījās vairāk nekā 1000 skolnieku no visas Latvijas, vecuma grupā no 10 līdz 18 gadiem. No iesūtītajiem darbiem tika izveidota izstāde, kas kopš martā tika izstādīta Latvijas bibliotēkās, mākslas skolās, izstāžu zālēs un citās iestādēs. Daļa no konkursam iesniegtajiem darbiem tika iekļauti grāmatā „Blaumaņa smaids”, kas iznāca 2013. gada nogalē.

2013. gadā UNESCO LNK atbalstīja jaunas interaktīvas ekspozīcijas izveidi R.Blaumaņa memoriālā muzejā „Braki”. Atzīmējot R.Blaumaņa 150. gadadienu un rakstnieka daiļrades līdzības ar Henrika

Ibsena darbu „Pērs Gints”, tika izveidota izstāde „Norvēģu rakstnieks Henriks Ibsens - Rūdolfa Blaumaņa viesis „Braku sētā”. Jaunā izstāde veidota tā, lai muzeja apmeklētājiem, it īpaši bērniem un jauniešiem būt interesanti izzināt un izspēlēt uz vietas muzejā abu slaveno rakstnieku darbus. 2013. gada 7. septembrī notika izstādes atklāšana un svētku koncerts.

UNESCO LNK jau otro gadu pēc kārtas atbalstīja R.Blaumaņa literārās prēmijas konkursu. Tā mērķis ir veicināt radošumu skolēnos, vienlaikus aicinot iepazīt tuvāk rakstnieka daiļradi un dzīvi „Brakos”. Pamatskolas un vidusskolas vecuma grupās skolēni rakstīja darbus par tēmām: „Mans ceļojums pa „Brakiem””, „Pārdomas par kādu no Rūdolfa Blaumaņa darbu tēliem”, „Liels labums reti nāk bez liela grūtuma”, „Rūdolfa Blaumaņa veiksmes formula”, „Baltais un melnais Rūdolfa Blaumaņa darbos”, „Palīdzi cilvēkam, un tu būsi kalpojies cilvēcei”. Bērni un jaunieši savos domrakstos atklāja R.Blaumaņa darbu aktualitāti mūsdienās.

2013. gada oktobrī UNESCO nedēļas ietvaros par godu R.Blaumaņa 150. gadadienai tika rīkots interaktīvu lekciju cikls UNESCO ASP skolās. UNESCO LNK sadarbībā ar R.Blaumaņa memoriālā muzeja „Braki” direktori Zintu Saulīti piedāvāja skolām interaktīvu programmu, kuras ietvaros notika gan lekcijas par latviešu rakstnieka personību un darbiem, gan interaktīvas R.Blaumaņa darbu izspēles.

Jāzepa Vītola 150. gadadienas atzīmēšana

No 2013. gada 10.-12. oktobrim Jāzepa Vītola Latvijas Mūzikas akadēmija sadarbībā ar UNESCO LNK rīkoja starptautisku zinātnisko konferenci „Jāzeps Vītols – personība, daiļrade, konteksti”, atzīmējot izcilā latviešu komponista 150. gadadienu. Zinātniskā konference tika veidota ciešā sadarbībā ar Nikolaja Rimska-Korsakova Sanktpēterburgas konservatoriju, kuras dibināšanas 150 jubileja arī iekļauta UNESCO svinamo dienu kalendārā. J. Vītola akadēmiskā darbība simboliski izceļ UNESCO vērtības starpkultūru dialogā un mākslas izglītībā. Konferencē notika akadēmiskas diskusijas par J.Vītola personības ietekmi un radošo devumu citu tautu komponistu paudzēm – igauņiem, lietuviešiem, krieviem, vienlaikus tika analizētā arī komponista muzikālā daiļradē, kurā savijas vācu un krievu mūzikas tradīcijas. Konferences ietvaros notika divi koncerti, kā arī tika atklāta izstāde „Jāzeps Vītols Sanktpēterburgas un Rīgas avotos”.

2013. gada oktobrī UNESCO nedēļas ietvaros UNESCO LNK Latvijas skolās rīkoja Jāzepa Vītola 150. gadadienai veltītas koncertlekcijas. Sadarbībā ar Jāzepa Vītola Latvijas Mūzikas akadēmijas audzēkņiem un profesori Ilmu Grauzdiņu tika izveidots lekciju cikls, kura ietvaros skolniekiem bija iespēja iepazīties ar komponista personību un darbību, kā arī noklausīties dažādu J.Vītola darbu atskaņojumus.

2013. gadā laikā tika uzsākta arī interaktīvas mācību spēles izstrāde par Jāzepu Vītolu, viņa daiļradi un personību. Materiāla izveides mērķis ir nodrošināt mūsdienīgu, interesantu mācību līdzekli Latvijas mūzikas skolotājiem un viņu audzēkņiem, lai runātu ne tikai par Jāzepa Vītola mantojumu un ieguldījumu Latvijas mūzikas kultūras attīstībā, bet arī par vispārīgiem mūzikas priekšmetā apskatāmajiem jautājumiem un Latvijas kultūras vēsturi plašākā kontekstā.

2013. gada 12. decembrī Jāzepa Vītola Latvijas Mūzikas akadēmijā tika aizvadīts svinīgs pasākums, sveicot UNESCO programmas “Pasaules atmiņa” Latvijas nacionālā reģistra nominācijas. Pasākumu rīkoja UNESCO LNK sadarbībā ar Latvijas Mūzikas akadēmiju un Latvijas Kultūras akadēmiju, atzīmējot Jāzepa Vītola un Rūdolfa Blaumaņa 150. gadadienas. Koncertā programma, režija un scenogrāfija tika veidota sadarbībā ar Latvijas Kultūras akadēmijas režijas un kultūras menedžmenta studentiem, lai izceļot jaunās dokumentārā mantojuma nominācijas un to vēsturisko kontekstu, vienlaikus runātu arī par Rūdolfa Blaumaņa un Jāzepa Vītola atstāto mantojumu un šo personību nozīmi Latvijas kultūras vēsturē. Tika atskaņoti Jāzepa Vītola skaņdarbi Latvijas Mūzikas akadēmijas studentu izpildījumā, kā arī Rūdolfa Blaumaņa darbu lasījumi.

Paula Valdena 150. gadadienas atzīmēšana

2013. gada laikā UNESCO LNK izveidoja ciešu sadarbību ar Rīgas Tehnisko universitāti ķīmiķa Paula Valdena 150. gadadienas atzīmēšanai. UNESCO LNK informatīvi atbalstīja Paulam Valdenam veltīto zinātnisko konferenci un Paula Valdena medaļu pasniegšanu, kā arī Latvijas pasta izdoto Paula Valdena markas prezentāciju.

UNESCO LNK Paula Valdena dzimšanas dienā, 2013. gada 26. jūlijā, sadarbojoties ar Rīgas Tehnisko universitāti, Organiskās sintēzes institūtu un Latvijas pašvaldībām rīkoja atceres pasākumu par godu slavenajam latviešu izcelsmes ķīmiķim. Tā ietvaros tika apmeklētas dažādas Latvijas vietas, kas saistītas ar Paula Valdena dzīvi un zinātnisko darbību Latvijā. Rīgā un Valmierā tika atklātas Paula Valdena vārdā nosauktas ielas, Rozulā un Ungurmuizā tika uzstādītas dažādas piemiņas un informatīvās zīmes par Paulu Valdeni. Pasākumā piedalījās zinātnieki, dažādu pašvaldību pārstāvji, muzeju darbinieki, kā arī akadēmiķis Erki Hollo, Paula Valdena mazdēls un ķīmijas vēsturniece, Paula Valdena pētniece un žurnāliste Gisela Beka, kas piemiņas pasākumu atspoguļoja starptautiskajā mediju telpā.

Paulam Valdenam veltīts lekciju cikls notika arī UNESCO nedēļas ietvaros 2013. gadā. UNESCO LNK sadarbībā ar Paula Valdena medaļas laureātu un slavenā ķīmiķa pētnieku Pēteri Trapencieri apmeklēja Latvijas skolas, lai stāstītu par Paula Valdena sasniegumiem ķīmijā un saistību ar UNESCO vērtībām zinātnē. Lekciju ietvaros tika dāvinātas grāmatas „Latvijas leģendas”, kurā iekļauta nodaļa par Paulu Valdeni, kas tapusi sadarbībā ar UNESCO LNK.

UNESCO nedēļa Latvijā 2013

UNESCO LNK 2013. gadā no 14. līdz 18. oktobrim jau trešo reizi organizēja UNESCO nedēļu Latvijā. Tā tika veltīta UNESCO Konvencijas par nemateriālā kultūras mantojuma saglabāšanas 10. gadadienu, tāpēc UNESCO nedēļas laikā ikviens jo īpaši bija aicināts izcelt vietējo mantojumu un vēl aizvien uzturētās tradīcijas.

UNESCO LNK sadarbībā ar partneriem visā Latvijā nedēļas ietvaros aicināja rīkot daudzveidīgus tematiskus pasākumus, kas sekmētu vietējā nemateriālā kultūras mantojuma izpausmju un to praktizētāju apzināšanu, izcelšanu, saglabāšanu un vērtību tālāk nodošanu nākamajām paaudzēm. Lai rosinātu idejas pasākumiem un aktivitātēm, UNESCO LNK sadarbībā ar Latvijas Nacionālo kultūras centru aicināja iesaistīties iniciatīvā „Pastāsti par savu mantojumu”. Tās mērķis – aicināt īpaši jaunāko paaudzi apzināt nemateriālo kultūras mantojumu, kas ir līdzās un tiek praktizēts ģimenē, radu, draugu un paziņu lokā. Īpaši skolēni bija aicināti šajā nedēļā pastāstīt par savu tradīciju citiem.

UNESCO nedēļas ietvaros UNESCO LNK aicināja arī muzejus atsaukties un iesaistīties iniciatīvā „Suiti meklē suitus”, kuras mērķis bija apzināt Latvijas atmiņu institūcijās (muzejos, arhīvos un citās kolekciju glabātājinstitūcijās) esošās liecības par suitu kopienas pārstāvjiem un suitu kultūrtelpu. Iniciatīvas ietvaros tika apkopoti gan krājumos esoši materiāli, gan rīkotas diskusijas par aktuālo suitu kopienai. Arī bibliotēkas UNESCO nedēļas ietvaros bija aicināta aktualizēt starppaaudžu dialogu un vietējo mantojumu, rīkojot stāstu pēcpusdienas, tikšanās ar vietējiem tradīciju uzturētājiem un stāstniekiem. Vairāk par UNESCO nedēļu var lasīt www.unesco.lv

UNESCO LNK informatīvie materiāli

UNESCO LNK 2013. gadā izdevusi vairākus informatīvus materiālus tās darbības un īstenoto programmu popularizēšanai un skaidrošanai.

2014. gada kalendārs

UNESCO LNK sadarbībā ar izdevniecību „Lielvārds” un uzņēmumu „Lielvārds IT”, kā arī nodibinājumu RĪGA 2014 un Rīgas vēstures un kuģniecības muzeju aicināja bērnus un jauniešus Latvijā piedalīties zīmējumu konkursā „Darīnu kalendāru” un līdzdarboties 2014. gada kalendāra veidošanā. Tas veltīts Rīgai kā Eiropas kultūras galvaspilsētai, tāpēc šī gada konkursa ietvaros skolēni bija aicināti darināt

zīmējumus par tēmu „Mana Rīga”. Vairāk par konkursu un tā ideju var lasīt www.darini.lv. Konkursā savus darbus pieteica skolēni vecumā no 7 līdz 18 gadiem, pārstāvot 41 izglītības iestādi no visas Latvijas. Kalendārs ir izplatīts kā dāvinājums – UNESCO LNK un „Lielvārda” partneriem, atbalstītājiem, plašsaziņas līdzekļiem, bibliotēkām, pašvaldībām u.c.

Pasaules Ūdens dienai veltīti plakāti

Aicinot atzīmēt Pasaules ūdens dienu 22. martā, UNESCO LNK izdeva plakātus, kas tika izplatīti Latvijas skolās, Starptautiskā ūdens sadarbības gada aktivitāšu īstenotājiem un dalībniekiem un citiem interesentiem.

Starptautisko dienu plakāts

Lai veicinātu zināšanas par UNESCO un ANO pasludinātajām svinamajām starptautiskām dienām un rosinātu idejas dažādām iniciatīvām, UNESCO LNK izdeva plakātu, kurā apkopotas visas šīs dienas gada garumā. Plakāts izplatīts Latvijas izglītības iestādēm, UNESCO LNK partneriem u.c. interesentiem, piemēram, bibliotēkām un pašvaldībām.

Kalendārs „Latvijas Nacionālā bibliotēka – zināšanu sabiedrības attīstības simbols”

Sadarbībā ar izdevniecību „Lielvārds”, 2013. gadā UNESCO LNK, izceļot Latvijas Nacionālās bibliotēkas projektu kā zināšanu sabiedrības attīstības simbolu, izdeva 2014. gada kalendāru. Kalendārā latviešu un angļu valodā atrodama informācija par UNESCO darbu bibliotēkas lomas stiprināšanā kā pasaules vēstures gaitā uzkrātu zināšanu simbolam daudz plašākā izpratnē, kā arī sniegts īss ieskats par UNESCO atbalstu Latvijas Nacionālās bibliotēkas projektam 1999. gadā, kad dalībvalstis un starptautiskā sabiedrība tika aicināta nodrošināt visu iespējamo atbalstu projektam. UNESCO pieņemtā rezolūcija apliecināja, ka pasaulei nepieciešamas šādas starptautiski atpazīstamas daudzfunkcionālas vietas, kas sekmē kultūras mantojuma saglabāšanu, nodrošina pieeju izglītībai, zinātnes un kultūras informācijai, veicina kultūras daudzveidību, etniskās zināšanas un savstarpējo sapratni.

Interaktīva spēle „Jāzeps Vītols: personība, dzīve un darbi”

2013. gadā, atzīmējot Jāzepa Vītola 150. gadadienu, UNESCO LNK sadarbībā ar SIA „Outloud”, Valsts izglītības satura centru un Jāzepa Vītola Latvijas Mūzikas akadēmiju, uzsāka darbu pie mācību materiāla izstrādes par Jāzepu Vītolu, viņa daiļradi un personību. Materiāla izveides mērķis ir nodrošināt mūsdienīgu, interesantu un interaktīvu mācību līdzekli Latvijas mūzikas skolotājiem un viņu audzēkņiem, lai runātu ne tikai par Jāzepa Vītola mantojumu un ieguldījumu Latvijas mūzikas kultūras attīstībā, bet arī par vispārīgiem mūzikas priekšmetā apskatāmajiem jautājumiem un Latvijas kultūras vēsturi plašākā kontekstā. Attiecīgais mācību materiāls veidots, kā drukājamas spēļu kārtis ar saistošiem noteikumiem, vienlaikus spēli iespējams izmantot kā interaktīvu prezentāciju e-vidē.

Materiāls „Pirmais Zemgales stāstnieku festivāls – piemērs darbam ar mutvārdu vēstures uzturētājiem Latvijā”

Eiropas Savienības mūžizglītības programmas Grundtvig mācību partnerības projekta „Grand-treasures” ietvaros tika izveidots materiāls par Pirmo Zemgales stāstnieku festivālu, kurā aprakstīti 10 nozīmīgākie aspekti un projekta posmi, ar kuriem festivāla organizatori saskārās tā īstenošanas laikā. Materiāls piemērots pieredzes apmaiņai par pieejām darbam ar mutvārdu tradīcijas apzināšanu, izcelšanu, dokumentēšanu, saglabāšanu un izpratnes veicināšanu gan vietējā kopienā, gan nacionālā līmenī. Materiāls ikvienam pieejams angļu un latviešu valodā [šeit](#).

UNESCO nedēļas 2013 aktivitāšu apkopojums

UNESCO nedēļā 2013 kopumā norisinājās vairāk nekā 200 aktivitātes 43 Latvijas pašvaldībās, iesaistījās vairāk nekā 140 institūcijas un tika apzināti vairāk nekā 40 tradīciju zinātāji, tostarp ģimenes locekļi, radi un draugi. UNESCO nedēļas izveidotais aktivitāšu apkopojums par aktivitātēm

katrā iesaistītajā pašvaldībā izmantojams kā ideju un pieredzes apmaiņas avots vietējā mantojuma izziņāšanā, izkopšanā un saglabāšanā. UNESCO nedēļas 2013 apkopojums pieejams [šeit](#).

Zinātnisko rakstu krājums „Latvijas materiālā kultūras mantojuma saglabāšanas problēmas”

UNESCO LNK 2013. gadā piedalījās Latvijas Universitātes Vēstures un filozofijas fakultātes sagatavotā zinātnisko rakstu krājuma „Latvijas materiālā kultūras mantojuma saglabāšanas problēmas” otrā laidiena izdošanā. Rakstu krājums veidots, atzīmējot UNESCO Konvencijas par pasaules kultūras un dabas mantojuma aizsardzību (Konvencija) 40. gadadienu, kas ir zināms atskaites punkts, lai veiktu izvērtējumu par to, kā nacionālā līmenī tiek saglabāti un aizsargāti kultūras pieminekļi. Krājuma ietvaros izcelti veiksmes stāsti kultūras pieminekļu saglabāšanā, kā arī nozares aktuālās problēmas. UNESCO LNK ģenerālsekretāre Dagnija Baltiņa veidojusi publikācijas ievadu, kā arī sagatavojusi rakstu krājumā par Konvencijas īstenošanu Latvijā.

Filmas „Pasaules ūdens diena: tīrs ūdens veselai pasaule” un „Ūdens dzīvībai”

Atzīmējot Starptautisko ūdens sadarbības gadu un organizējot plašu programmu UNESCO ASP skolām un plašākai sabiedrībai Zinātnieku nakts ietvaros (27. septembrī), tika tulkotas divas UNESCO sagatavotās filmas: „Pasaules ūdens diena: tīrs ūdens veselai pasaule” un „Ūdens dzīvībai”. Filmas visas dienās laikā tika izrādītas Zinātnieku nakts apmeklētājiem Rīgas Tehniskās universitātes Arhitektūras un pilsētplānošanas fakultātē.

UNESCO Izglītības programmas īstenošana

Globālās kustības „Izglītība visiem” ietvaros īstenotie pasākumi Latvijā

Globālā kustība “Izglītība visiem” tika uzsākta 1990. gadā Džomtienā, Taizemē, Pasauls izglītības konferencē. Programmas pamatdokuments ir Vispasauls Deklarācija par izglītību visiem (1990), kas balstīta uz Vispārējo Cilvēktiesību deklarāciju (1948). UNESCO kā ANO aģentūra izglītības jautājumos ir šīs kustības galvenā koordinatore pasaulē.

Kustības mērķis ir nodrošināt izglītības pamatvajadzības ikvienam, tostarp būtiskākos mācīšanās instrumentus (rakstītprasmi, runas prasmi, rēķināšanu, problēmu risināšanu) un mācīšanās saturu (zināšanas, iemaņas, vērtības), lai ikviens pasaules iedzīvotājs spētu attīstīt savas dotības un sabiedrību kopumā, piedalīties darba tirgū, uzlabot savas dzīves kvalitāti, pieņemt pārdomātus lēmumus un izglītoties visa mūža garumā. Kustības „Izglītība visiem” izvērtēšana notika 2000. gadā Dakārā, kad Pasauls Izglītības forumā, piedaloties arī Latvijas delegācijai, tika pieņemti [seši mērķi](#), ko valstis apņēmas izpildīt līdz 2015. gadam.

Lai sekmīgi īstenotu „Izglītība visiem” mērķus Latvijā, kā arī lai apspriestu Latvijai un visai pasaulei nozīmīgus izglītības problēmjautājumus, 2002. gadā tika izveidots nacionāls forums – konsultatīvā padome „Izglītība visiem”. Konsultatīvās padomes sastāvā darbojas vairāk nekā trīsdesmit valsts, pašvaldību un nevalstisko institūciju pārstāvji, kā arī privātā sektora pārstāvji.

Konsultatīvās padomes „Izglītība visiem” sanāksme „Meistarvide izglītībā”, 2013. gada 24. aprīlis

Konsultatīvās padomes „Izglītība visiem” sanāksme „Meistarvide izglītībā” bija viens no nozīmīgākajiem pasākumiem UNESCO Latvijas Nacionālās komisijas iniciētajā aktivitātē „Meistarvide – telpa elpo” starptautiskās „Izglītība visiem” nedēļas un radošās darbības nedēļas *radi!2013* laikā. Sanāksme notika 2013. gada 24. aprīlī Izglītības un zinātnes ministrijas Lielajā zālē, un to vadīja Izglītības un zinātnes ministrijas parlamentārā sekretāre Inga Vanaga.

Sanāksmē „Meistarvide izglītībā” tika akcentēta skolotāja loma un meistarība kvalitatīvas izglītības nodrošināšanā, runāts par mācību vidi, kas sekmē personības attīstību un rosina pilnveidoties visa mūža garumā, uzsverta nākotnes virtuālā mācību telpa un nepieciešamība tai gatavoties jau šodien, kā arī atgādināts, ka mācību procesa centrā ir jābūt bērnam. Diskusijās konsultatīvās padomes locekļi īpaši atzīmēja, ka skolas videi ir jābūt ne tikai radošai, bet arī drošai un iekļaujošai, pauda cerību, ka nākotnē skolas specializēsies un spēs piedāvāt skolēnu interesēm atbilstošas mācības un mācību vidi un tiks sniegts atbalsts profesionālās izglītības iestādēm ražošanas darbnīcu un laboratoriju iekārtošanai un uzturēšanai.

Konsultatīvās padomes „Izglītība visiem” sanāksme par „Izglītības attīstības pamatnostādņiem 2014.–2020. gadam”, 2013. gada 21. augusts

2013. gada 21. augustā konsultatīvā padome „Izglītība visiem” pievērsās jautājumam par Latvijas izglītības politikas prioritātēm un mērķiem „Izglītības attīstības pamatnostādņu 2014.-2020. gadam” izstrādes kontekstā. Diskusija par Izglītības un zinātnes ministrijas izstrādāto pamatnostādņu projektu notika, ielūkojoties pagātnē un izvērtējot rekomendācijas un ieteikumus, kurus konsultatīvā padome “Izglītība visiem” ir izstrādājusi kopš 2007. gada – laika, kad spēkā stājās Izglītības attīstības pamatnostādnes 2007. – 2013. gadam. Diskusijas noslēgumā, atbildot uz jautājumu – kādas sadarbības iespējas (starpinstitūciju, starpnozaru griezumā) saskatāt, lai sekmētu izglītības attīstības pamatnostādņu īstenošanu kvalitatīvas un iekļaujošas izglītības nodrošināšanai? –, tika runāts par veidiem, kā sekmējama dažādu institūciju sadarbība kvalitatīvas izglītības nodrošināšanā.

Diskusijā iesaistījās dažādu institūciju – Latvijas Republikas Saeimas, Latvijas Rektoru padomes, Latvijas studentu apvienības, Darba devēju konfederācijas, Rīgas domes, Pieaugušo izglītības asociācijas u.c. – pārstāvji, debatējot par vispārējās izglītības mērķiem, prasmju apguvi, izglītības

saistību ar nodarbinātības problēmu risināšanu, konkurētspējas veicināšanu darba tirgū un izglītību kā personības pilnveides procesu. Tika izteikts aicinājums izstrādāt detalizētāku rīcības plānu pamatnostādņu īstenošanai. Sanāksmes noslēgumā tika secināts, ka konsultatīvajai padomei jāturpina darboties pamatnostādņu īstenošanas virzienā, un izteikts aicinājums nākotnē pievērsties šādām tēmām: mūžizglītības princips un jaunie pedagogi.

Konsultatīvās padomes "Izglītība visiem" sanāksme "Ilgtspējīgas attīstības principi skolotāju izglītībā un tālākizglītībā", 2013. gada 22. novembris

Šobrīd visā pasaulē notiek ANO dekādes „Izglītība ilgtspējīgai attīstībai” izvērtēšana, kurā tiek uzsvērts, ka izglītība sniedz atbildes uz ilgtspējas problēmām vidē, ekonomikā un sabiedrībā un ka skolotāji ir ļoti nozīmīgi šī procesa virzītāji un ietekmētāji, tādēļ konsultatīvās padomes „Izglītība visiem” sanāksmes dalībnieki tika aicināti diskutēt par universitāšu lomu ilgtspējīgas attīstības principu iedzīvināšanā skolotāju izglītībā un tālākizglītībā. Sanāksme notika Daugavpils Universitātē, kurā 2013. gada nogalē atklāta otrā UNESCO katedra Latvijā, kas specializējas ilgtspējīgas attīstības jautājumos.

Sanāksmes dalībnieki tika iepazīstināti ar kopējo UNESCO, kā arī Daugavpils Universitātes un Latvijas Universitātes ekspertu redzējumu ilgtspējīgai izglītībai pēc 2014. gada, kā arī mērķiem, kas attiecināmi tieši uz skolotāju izglītību un tālākizglītību. Noslēguma diskusijai tika izvirzīti divi jautājumi:

1. kādas ir izglītotāja profesionālās kompetences, lai sagatavotu ilgtspējīgai attīstībai audzēkņus;
2. kas darāms Daugavpils Universitātei, Latvijas Universitātei un citām universitātēm, augstskolām, kas sagatavo skolotājus, lai īstenotu izglītību ilgtspējīgai attīstībai.

Atbildot uz pirmo jautājumu, sanāksmes dalībnieki uzsvēra, ka ir nozīmīga izglītotāja motivācija, kompetence, prasme integrēt ilgtspējību savā priekšmetā un personība, kuru raksturo dzīves gudrība, ilgtspējīga domāšana, augsti morāli un ētiski principi un rīcība, līderība, psiholoģiskā noturība. Tajā pašā laikā tika uzdots retorisks jautājums, vai visa sabiedrība kļūs ilgtspējīga, ja skolotājs būs ilgtspējīgs. Atbildot uz jautājumu par augstskolu lomu ilgtspējīgas attīstības īstenošanā, tika minēts, ka ilgtspējībai jābūt ietvertai augstskolas vīzijā. Tā jāintegrē visos studiju līmeņos, programmās, lai skolotājam un skolēnam būtu izprotama ilgtspējības ideja. Savukārt izglītības sistēmai jābalstās uz nacionālām vērtībām, tradīcijām.

Noslēgumā sanāksmes dalībnieki secināja, ka izglītība, kas sakņojas kultūrā, ir ceļš uz ilgtspējīgu attīstību, ko var īstenot tikai ar kvalificētu un motivētu mācībspēku palīdzību. Tajā pašā laikā tika atgādināts, ka dažādās situācijās un dažādos dzīves posmos izglītotāji esam mēs visi.

Starptautiskā nedēļa „Izglītība visiem” un seminārs „Meistarvide izglītībā”, 2013. gada 25. aprīlis

Kopš 2001. gada UNESCO iniciētā un organizētā starptautiskā nedēļa „Izglītība visiem” noris katru gadu aprīlī visā pasaulē ar mērķi vērst izglītības politikas veidotāju un īstenošanu, kā arī plašākas sabiedrības uzmanību izglītībā aktuāliem problēmjautājumiem un to risināšanai. Latvijā starptautisko nedēļu „Izglītība visiem” atzīmē kopš 2003. gada.

2013.gadā starptautiskā nedēļa „Izglītība visiem” noritēja vienlaicīgi ar radošās darbības nedēļu *radi!2013*, tādēļ, lai uzsvērtu radošuma nozīmi izglītības procesos un radošuma veicināšanu kā vienu no izglītības mērķiem, UNESCO LNK aicināja pievērsties mācību metožu bagātināšanai un radošas skolas vides nodrošināšanai.

Atsaucoties UNESCO aicinājumam starptautiskajā nedēļā „Izglītība visiem” īpaši pievērsās skolotāju tālākizglītībai, 2013. gada 25. aprīlī Valmieras Valsts ģimnāzijā un Valmieras sākumskolā pulcējās UNESCO Asociēto skolu projekta skolu pārstāvji – skolotāji un direktori –, lai diskutētu par

meistarvidi izglītībā un klausītos kolēģu pieredzes stāstos un ekspertu ziņojumos par ilgtspējīgas attīstības un mantojuma izglītības tēmām. Pasākumu organizēja UNESCO Latvijas Nacionālā komisija, Valmieras Valsts ģimnāzija un Valmieras sākumskola sadarbībā ar Izglītības un zinātnes ministriju, Britu padomi Latvijā un ZAAO.

Seminārā tā dalībnieki tika iepazīstināti ar meistarvides konceptu un aicināti diskutēt par to, kā skolas vide var kļūt par meistarvidi – vidi, kas ne tikai attīsta katra bērna potenciālu un talantus, bet ir arī iekļaujoša un ilgtspējīga. Šī semināra daudzveidīgās programmas mērķis bija veicināt izpratni par vides nozīmi izglītībā, ar to saprotot gan fizisko skolas vidi un tās ilgtspējīgu izmantošanu, gan sabiedrību un tās materiālo un nemateriālo mantojumu.

ANO dekādes „Izglītība ilgtspējīgai attīstībai” mērķu īstenošana

ANO Ģenerālā Asambleja 2002.gada 20.decembrī pieņēma lēmumu par ANO dekādes “Izglītība ilgtspējīgai attīstībai” noteikšanu no 2005.gada līdz 2014.gadam. ANO izveidotā Pasaules Vides un attīstības komisija ziņojumā „Mūsu kopējā nākotne” (1987) pirmoreiz tika analizēta un raksturota pasaules attīstības aina, parādot strupceļu, kādā pasaule nonāks, ja netiks mainīta politiskā domāšana.

UNESCO redzējumā izglītība ir galvenais līdzeklis, bet kultūra – saturiskais un idejiskais virzītājspēks ilgtspējīgas attīstības nodrošināšanai pasaulē. Izglītība ilgtspējīgai attīstībai ir kompleksa pieeja ekonomikas, sabiedrības un vides problēmjasautājumiem, kas risināmi kā daļa no vienotas sistēmas un kuru risinājumā jāņem vērā visu trīs jomu aspekti. Neskatoties uz izglītības ilgtspējīgai attīstībai globālo un sistemātisko pieeju, tieši cilvēks – katrs indivīds – un viņa ikdienas izvēles tiek uzskatītas par ilgtspējīgas attīstības pamatu: izglītības ilgtspējīgai attīstībai mērķis ir cilvēks, kurš redz sevi kā daļu no līdzsvarotas dabas, ekonomikas un sociālās vides un kurš ikdienā pieņem ilgtspējīgus lēmumus, atbildot par savām izvēlēm un apzinoties to sekas lokāli un globāli. Izglītība ilgtspējīgai attīstībai paredz starpdisciplināru pieeju tādām tēmām kā ūdens kvalitāte, pilsētvide, bioloģiskā daudzveidība, klimata pārmaiņas, nabadzības mazināšana, kultūras daudzveidība, ekonomiskā ilgtspēja, dabas resursu pārvaldība u.c.

UNESCO Asociēto skolu projekts ir viens no sadarbības tīkliem izglītības ilgtspējīgai attīstībai īstenošanai un popularizēšanai visā pasaulē.

Starptautiskā akcija „100 miljoni koku”, 2013. gada 8.maijs

Lai sekmētu dekādes „Izglītība ilgtspējīgai attīstībai” mērķu iedzīvināšanu – īpaši attiecībā uz dabiskās vides un cilvēku mijiedarbības problēmjasautājumiem – 2013. gada 8. maijā UNESCO Asociēto skolu projekta dalībiskolas piedalījās starptautiskā akcijā „100 miljoni koku”, kuras mērķis ir līdz 2017. gadam iestādīt 100 miljonus koku visā pasaulē. Akcijas laikā visos Latvijas reģionos tika iestādīti gandrīz 3000 koku, tostarp priedes, egles, kadiķi, pīlādži, kļavas, liepas, tūjas un ceriņi. Akciju Latvijā organizēja UNESCO LNK sadarbībā ar AS „Latvijas valsts meži”, un tajā iesaistījies Jāņmuižas pirmskolas izglītības iestāde, Valmieras sākumskola, Rīgas 74. vidusskola, Sabiles vidusskola, Daugavpils pilsētas 20.pirmsskolas izglītības iestāde, Rīgas pārtikas ražotāju vidusskola, Jēkabpils pamatskola, Daugavpils Vienības pamatskola, Jaunsilavas pamatskola un Rīgas Dabaszinību skola.

Koku stādīšanas akcija „100 miljoni koku” ir izglītības aktivitāte, kas uzsākta 2004. gadā ENO (*Environment Online* – „Vide tiešsaistē”) programmas ietvaros. ENO dabas programma ir ANO atbalstīta globāla mēroga virtuālā skola un sadarbības tīkls ilgtspējīgai attīstībai. Programma tiek īstenota nacionālā un globālā līmenī, kas dod skolēniem iespēju kļūt par vietējās kopienas vai reģiona vides vēstniekiem.

Dalība „Starptautiskajā konferencē par izglītību ilgtspējīgai attīstībai, kas veltīta Vladimira Vernadskā 150. gadskārtai”, 2013. gada 22.-24.maijs

Starptautiskā konference par izglītību ilgtspējīgai attīstībai, kas veltīta Vladimira Vernadskā 150. gadadienai („*International Conference on Education for Sustainable Development Dedicated to the 150th Anniversary of the Birth of Vladimir Vernadsky*”) notika Hantimansijskā, Krievijas Federācijā no 2013. gada 22.līdz 24. maijam. Tajā UNESCO LNK Izglītības sektora vadītāja Ilze Dalbiņa prezentēja UNESCO ASP pieredzi un labās prakses piemērus izglītības ilgtspējīgas attīstības īstenošanā, gan iesaistot vietējās pašvaldības un veidojot ilgtspējīgu skolas vidi, gan izmantojot IKT un to sniegtās iespējas.

Starptautiskajā konferencē, kurā piedalījās gan UNESCO katedru pārstāvji no Krievijas Federācijas, gan izglītības sektora darbinieki no visas pasaules (tostarp Turcijas, Indijas, Kanādas, Igaunijas, Somijas, Rumānijas, Malaizijas, Latvijas u.c.), tika apskatīti dažādie ilgtspējīgas attīstības aspekti: vide (vides izglītība, risku novēršana, vides monitorings, ekoskolu projekti, „zaļā ķīmija” u.tt.), ekonomika (ilgtspējīga ekonomikas attīstība, ekoloģiskais/ ilgtspējīgais tūrisms u.tt.), sabiedrība (cilvēka funkcijas biosfērā, ilgtspējīga izglītība un mūžizglītība) un kultūra (mantojuma izglītība, mākslas izglītība, mūzikas izglītība kā ilgtspējas pamats). Tai pašā laikā konferencē tika izceltas arī vairākas problēmas, kas saistītas ar neskaidro ilgtspējas terminoloģiju un dažādo šī jēdziena izpratni, metodoloģisko materiālu trūkumu un vājo pedagogu sagatavotību, kā arī nepieciešamību ilgtspējīgu attīstību popularizēt plašākai sabiedrībai.

Konferencē paustās idejas, kā arī apskatītie problēmjaudājumi lika apzināties, ka arī pēc ANO dekādes „Izglītība ilgtspējīgai attīstībai” noslēgšanās 2014. gadā ilgtspējīga pieeja vides, sabiedrības, ekonomikas un kultūras tēmām būs viens no centrālajiem izglītības jautājumiem pasaulē.

Dalība reģionālā UNESCO Asociēto skolu projekta seminārā Helsinkos par izglītību ilgtspējīgai attīstībai, 2013. gada 10.-11. oktobris

Atzīmējot UNESCO Asociēto skolu projekta 60. gadadienu un apliecinot vēlmi padziļināt sadarbību izglītības jomā Baltijas jūras reģionā, 10. un 11. oktobrī Helsinkos, Somijā notika starptautisks seminārs UNESCO Asociēto skolu projekta skolām no Latvijas, Igaunijas un Somijas par izglītību ilgtspējīgai attīstībai.

Latvijas un Igaunijas skolu direktoriem un skolotājiem bija iespēja iepazīties ar Latokartano skolas ikdienu un mācību procesu un uzzināt, kas atšķir eko- zaļā karoga skolu no citām skolām Somijā. 11.oktobrī UNESCO Pasaules mantojuma sarakstā iekļautajā Suomenlinnas cietoksnī uzstājas Somijas UNESCO Nacionālās komisijas pārstāvis Tapio Markanens ar prezentāciju "UNESCO - kā glābt pasauli?" un starptautiski atzīts ilgtspējīgas izglītības eksperts profesors Čārlzs Hopkinss. Savā prezentācijā Čārlzs Hopkinss stāstīja, kā radusies ilgtspējīgas izglītības ideja, kā tā mainījies un uzsver, cik nozīmīgi, lai ilgtspējīga attīstība ir ne tikai izglītības daļa, bet lai tā būtu visu cilvēku prātos, pieņemot lēmumus katru dienu. Viņaprāt, ilgtspējīgas izglītības pamats ir starpdisciplināra pieeja izglītībai, kuru caurvij ideja par ilgtspējīgu attīstību kā vienīgo iespējamo cilvēces nākotnes modeli. Latviju seminārā pārstāvēja sešas UNESCO Asociēto skolu projekta skolas - Rīgas Dabaszinību skola, Jelgavas Amatu vidusskola, Talsu Valsts ģimnāzija, Kuldīgas novada Bērnu un jauniešu centrs, Kuldīgas Tehnoloģiju un tūrisma profesionālā vidusskola, Jēkabpils pamatskola un Rīgas Tūrisma un radošās industrijas tehnikums, kā arī projekta Nacionālā koordinatore Ilze Dalbiņa.

UNESCO Asociēto skolu projekta tīkla darbība

Apliecinot atbalstu un vēlmi ieguldīt spēkus miera kultūras veicināšanā visā pasaulē, 1953. gadā tika izveidots starptautisks skolu sadarbības tīkls – UNESCO Asociēto skolu projekts (UNESCO ASP), kurā šobrīd iesaistītas gandrīz 10 000 izglītības iestāžu. UNESCO Asociēto skolu projekta uzdevums – sekmēt iekļaujošu, kvalitatīvu un ilgtspējīgu izglītību – caurvij 20 skolu darbu Latvijā. Skolas īsteno

projektus, organizē pasākumus un aktivitātes trīs projekta tematiskos virzienos: mantojuma izglītība, cilvēktiesības un vērtībuzglītība un izglītība ilgtspējīgai attīstībai.

2013. gadā UNESCO ASP skolas līdzdarbojās dažādās UNESCO LNK iniciētās aktivitātēs, tostarp atzīmēja Starptautisko dzimtās valodas dienu, Starptautisko iecietības dienu, Starptautisko miera dienu, Pasaules ūdens dienu un Starptautisko ūdens sadarbības gadu, izcēla UNESCO svinamo dienu kalendārā iekļauto R.Blaumaņa, J.Vītola un P.Valdena 150. gadadienu, piedalījās UNESCO nedēļā, kā arī veicināja skolēnu iesaistišanos nemateriālā kultūras mantojuma izpētē un konkursā „Darini kalendāru!”.

UNESCO Asociēto skolu projekta dalībiskolas 2013. gadā kopumā tika aicinātas apmeklēt 3 seminārus, tostarp „Meistarvide izglītībā” (plašāk – Izglītības programmu īstenošana: Globālās kustības „Izglītība visiem” ietvaros organizētie un īstenotie pasākumi Latvijā), UNESCO Asociēto skolu projekta un Baltijas jūras projekta semināru „Dzīvais ūdens” (plašāk – Zinātnes programmu īstenošana: Starptautiskais ūdens sadarbības gads) un UNESCO ASP pieredzes apmaiņas un plānošanas semināru 2013. gada 10. decembrī.

UNESCO ASP pieredzes apmaiņas un plānošanas seminārs, 2013. gada 10. decembris

Seminārā UNESCO ASP skolas dalījās pieredzē, īstenojot projektu 2012./2013. mācību gadā mantojuma izglītības, cilvēktiesību un vērtībuzglītības un ilgtspējīgas attīstības virzienā. Klātesošie tika iepazīstināti ar šādiem skolu projektiem: „Starptautiskā dzimtās valodas diena 2013” (Ādažu Brīvā Valdorfa skola), „Latgaliskā kultūrvide Daugavpilī un tās izpausmes multinacionālā vidē” (Daugavpils Valsts ģimnāzija), „Brīvdienu mācību ekskursijas” (Rīgas Klasiskā ģimnāzija), „Ziv zup 8. stāstnieku festivāls Kuldīgā” (Kuldīgas Bērnu un jauniešu centrs), talantu koncerts „Mēs radoši, talantīgi, aktīvi” (Daugavpils Vienības pamatskola), Pienākumi un tiesības „Labai sadzīvošanai” (Jēkabpils pamatskola), dabaszinību konkurss „Mēs par Latviju!” (Rīgas Dabaszinību skola), „UNESCO ASP Jāņmuižā” (Jāņmuižas pirmsskolas izglītības iestāde) un „Koku stādīšanas akcijas ilgtspējības aspekti pirmsskolā” (Daugavpils 20. pirmsskolas izglītības iestāde).

Semināra otrā daļa tika veltīta starptautiskās pieredzes apkopošanai- tika stāstīts gan par Pasaules mantojuma nometni Ķīnā, gan pilotprojektu „Mācīšanās nākotnei”, gan arī pieredzes apmaiņas semināru par izglītību ilgtspējīgai attīstībai Somijā. Semināra noslēdzošā daļa bija veltīta plānošanas darba grupām un radošai ideju apmaiņai par projekta īstenošanas apakšvirzieniem 2014. gadā. Materiāli apkopotī šeit: www.skolas.unesco.lv

Starptautiskais projekts „Mācīšanās nākotnei” - attīstības sadarbības īstenošana izglītības jomā

2013. gadā attīstības sadarbības pilotprojekts izglītībā „Mācīšanās nākotnei”, ko Latvijā koordinē UNESCO LNK, tika aktīvi īstenots četrās UNESCO ASP Latvijas skolās: Talsu Valsts ģimnāzijā, Rīgas Klasiskajā ģimnāzijā, Valmieras Valsts ģimnāzijā un Valmieras sākumskolā. Projekta mērķis ir veicināt IKT izmantošanu mācību procesos, lai sekmētu pedagogu darbu un nodrošinātu kvalitatīvu izglītību, stiprinātu skolotāju profesionālo attīstību, uzlabotu skolu infrastruktūru un administrēšanu un veicinātu tīklošanu starp skolām lokāli un globāli. Kopumā projektā galvenais uzsvars likts uz efektīvu IKT integrēšanu mācību vidē un izglītības ilgtspējīgai attīstībai nostiprināšanu, savukārt filozofiskais pamats ir „jaunais humānisms”, kas balstīts uz kopēju vērtību apzināšanos un stiprināšanu globālajā pasaulē, tostarp izmantojot informāciju un komunikāciju tehnoloģijas, tai pašā laikā veicinot starpkultūru dialogu un kultūru daudzveidību.

2012. gadā projektu starptautiska semināra laikā Rīgā atklāja UNESCO Informāciju tehnoloģiju izglītībā institūts (UNESCO IITE), un tā īstenošanā iesaistīti dažādi ANO sadarbības tīkli, tostarp UNESCO Asociēto skolu projekta skolas, UNESCO katedras, UNEVOC, UNICEF u.c. Projekts darbojas Eiropas un Centrālāzijas valstīs: Armēnijā, Azerbaidžānā, Baltkrievijā, Bulgārijā, Igaunijā, Kazahstānā, Kirgīzijā, Latvijā, Lietuvā, Moldovā, Krievijā, Tadžikistānā, Ukrainā, Uzbekistānā.

Starptautisks Pasaules radio dienai veltīts seminārs „Mācīšanās nākotnei”, 2013. gada 13. februāris

2013. gada 13. februārī Pasaules radio dienā projekta ietvaros notika starptautisks virtuālais seminārs (*vebinārs*), kurā piedalījās pilotprojektā iesaistīto skolu koordinatori, kā arī nacionālie koordinatori no 14 dalībvalstīm. Semināra laikā tika noskaidroti dažādi organizatoriski jautājumi saistībā ar projekta informācijas izplatīšanu, interneta mājaslapas darbību, Lundas universitātes bezmaksas semināriem skolotājiem (www.goyp.org) par e-mācīšanos un metodēm kā interesanti mācīties par ilgtspējīgu attīstību. Seminārā Latvijā piedalījās gan dalībaskolu koordinatores un skolotājas – Ilona Teležnikova (Rīgas Klasiskā ģimnāzija) un Ieva Smildzēja (Talsu Valsts ģimnāzija) –, gan skolu direktori – Artūrs Skrastiņš (Valmieras sākumskola) un Jānis Zemļickis (Valmieras Valsts ģimnāzija). Lai gan semināra pamatlaiku pārsvarā aizņēma turpmākās darbības saskaņošana, lielākais ieguvums bija sadarbības tīkla veidošana ar partnerskolām Azerbaidžānā, Bulgārijā, Moldovā, Ukrainā, Armēnijā un Kazahstānā.

UNESCO IITE pilotprojekta „Mācīšanās nākotnei” Latvijas koordinācijas padomes sanāksme, 2013. gada 29. aprīlis

Lai sniegtu atbalstus skolām, īstenojot sadarbības projektus, kā arī lai gatavotos starptautiskajai konferencei „Sadarbības veicināšana starp UNESCO ASP, UNITWIN/ UNESCO katedrām un UNEVOC Ilgtspējīgas attīstības centriem: izaicinājumi, projekti, nākotnes perspektīvas”, 2013. gada 29. aprīlī tika organizēta UNESCO IITE pilotprojekta „Mācīšanās nākotnei” koordinācijas padomes sanāksme. Tās laikā skolas iepazīstināja padomes locekļus ar paveikto un plānoto projekta ietvaros, kā arī pastāstīja par līdzšinējo sadarbības pieredzi ar partnerskolām.

Koordinācijas padomes locekļi sniedza vērtīgus padomus skolu pārstāvjiem, īpaši akcentējot, ka IKT izglītībā ir vairāk nekā prezentāciju sagatavošana un tāfeļu nomaiņa pret virtuālajām tāfelēm; tehnoloģijas paver plašas iespējas gan dabaszinātņu mācīšanās, gan pieejā elektroniskajiem mācību līdzekļiem. Koordinācijas padomes locekļi arī uzsvēra, ka šis projekts sniedz iespēju skolēniem iepazīt Vidusāzijas un Centrāleiropas valstis, kā arī novērtēja skolu ieguldījumu Latvijas tradīciju popularizēšanā, kas stiprina projektā iesaistīto bērnu nacionālo identitāti. Tika atbalstīta skolu iniciatīva iesaistīt projektā dažādu klašu skolēnus, kuri mācās viens no otra.

Dalība starptautiskā konferencē „Sadarbības veicināšana starp UNESCO ASP, UNITWIN/ UNESCO katedrām un UNEVOC Ilgtspējīgas attīstības centriem: izaicinājumi, projekti, nākotnes perspektīvas”, 2013. gada 12.-14.maijs

No 2013. gada 12. līdz 14. maijam UNESCO IITE pilotprojekta „Mācīšanās nākotnei” ietvaros Kazanā, Krievijas Federācijā notika starptautiska konference „Sadarbības veicināšana starp UNESCO ASP, UNITWIN/ UNESCO katedrām un UNEVOC Ilgtspējīgas attīstības centriem: izaicinājumi, projekti, nākotnes perspektīvas” (*Improving the Mechanisms of Cooperation between UNESCO ASPnet, UNITWIN/UNESCO Chairs and UNEVOC Centres for Sustainable Development: Challenges, Projects, Prospects*). Konferencē Latviju pārstāvēja Ilze Kļaviņa (Talsu Valsts ģimnāzija), Ilona Teležnikova (Rīgas Klasiskā ģimnāzija), Jānis Zemļickis (Valmieras Valsts ģimnāzija) un Ilze Dalbiņa (UNESCO Latvijas Nacionālā komisija). Konferencei tika izvirzīti šādi mērķi:

1. efektīvu mehānismu noteikšana partnerību veicināšanai UNESCO globālajos tīklos, lai īstenotu ilgtspējīgu attīstību un kvalitatīvu izglītību;
2. izglītības sistēmu modernizācija atbilstoši globālām tendencēm;
3. Starptautiskā ūdens sadarbības gada popularizēšana ilgtspējīgas attīstības kontekstā.

Lai tos sasniegtu, kā arī lai diskutētu par skolotāju tālākizglītību, inovatīviem risinājumiem mācību priekšmetu pasniegšanā un nepieciešamajām IKT kompetencēm, ar priekšlasījumiem un prezentācijām tika aicināti uzstāties gan izglītības un tehnoloģiju eksperti, ministriju darbinieki un UNESCO pārstāvji, gan tie, kas ar informāciju un komunikāciju tehnoloģiju ieviešanu izglītībā saskaras

ikdienā – UNESCO Asociēto skolu projekta skolu direktori un skolotāji no 14 projektā iesaistītajām valstīm.

Latvijas delegācija bija sagatavojusi informatīvus ziņojumus par šādām tēmām: „Skolas ilgtspējīga attīstība”, „Multidisciplināru mācību stundu plānošana un sagatavošana, kā arī pieredzes apmaiņa ar partnerskolām”, „Projekta „Mācīšanās nākotnei” īstenošana skolā”, kā arī „UNESCO Asociēto skolu projekts – atbilde uz dažādajām mācāmo vajadzībām”.

Latvijas izglītības speciālistu vizīte uz UNESCO Informācijas tehnoloģiju izglītībā institūtu (IITE) projekta „Mācīšanās nākotnei” ietvaros, Maskava 2013. gada 5.-6.decembris

Latvijas izglītības speciālistu (Izglītības un zinātnes ministrijas pārstāvis, Izglītības pārvalžu pārstāvji, skolu direktori, UNESCO LNK pārstāvji) vizīte Maskavā notika saskaņā ar UNESCO pilotprojekta „Mācīšanās nākotnei” īstenošanas plānu. Vizītes gaitā tika apmeklēts UNESCO IITE institūts, kurā notika saruna ar institūta direktoru Dendevu Badarču un pilotprojekta „Mācīšanās nākotnei” starptautisko koordinātoru Aleksandru Horošilovu. Institūta pārstāvji izteica pateicību Latvijai par aktīvo iesaisti projekta īstenošanā un informēja par aktualitātēm. Īpaši tika izcelts UNESCO izstrādātais IT kompetenču modelis skolotājiem, kurš tagad ir papildināts ar praktiskiem padomiem tā pielietošanai skolās, kas ietver arī iespēju pašvērtējumam. A.Horošilovs informēja, ka pilotprojekta mājaslapā ir pieejami mācību materiāli, kurus skolotāji var izmantot savās nodarbībās. Tikšanās dalībnieki bija vienprātīgi, ka projekta virsmērķis – stiprināt izglītību ilgtspējīgai attīstībai un jauno humānismu – paver plašas iespējas starppriekšmetu saiknes stiprināšanai, skolēnu sociālo prasmju attīstīšanai un arī sasaistei ar 21.gadsimta galvenajiem izaicinājumiem vidē, sabiedrībā un ekonomikā.

„Model United Nations”: ANO simulācijas spēle Igaunijā, 2013. gada 1.-3.marts

No 2013. gada 1. līdz 3. martam trīs UNESCO ASP dalībiskolu - Brocēnu vidusskolas, Rīgas 74. vidusskolas un Sabiles vidusskolas - jaunieši pārstāvēja Latviju starptautiskā ANO simulācijas spēlē "Model United Nations" Tallinā. Spēli jau trešo gadu organizēja UNESCO Igaunijas Nacionālā komisija. ANO simulācijas spēlē piedalījās vidusskolēni no Igaunijas, Somijas, Bulgārijas, Ungārijas un Latvijas, lai diskutētu par trīs globāli nozīmīgām tēmām - atbrūošanas, ilgtspējīgu attīstību un internetu kā vienu no cilvēktiesībām.

Katra komanda pārstāvēja citas valsts delegāciju ANO Ģenerālajā asamblejā un darbojās vienā no trim komitejām. Latvijas komandas iejutās Irānas, Indijas un Spānijas diplomātu lomās. Brocēnu komanda, kuru pārstāvēja Elvis Plācis un Kintija Podziguna, puda Spānijas viedokli interneta brīvības jautājumos, Rīgas 74.vidusskolas meitenes- Inese Zariņa un Valentīna Omeļčuka - pārliecinoši pārstāvēja Irānas viedokli atbrūošanās komitejā, savukārt Sabiles vidusskolas skolnieki- Andris Kalniņš un Dana Zeberiņa - bija Indijas delegācijas pārstāvji komitejā, kurā aktīvi diskutēja par ilgtspējīgas attīstības un dabas aizsardzības jautājumiem. Skolēni pārliecinoši un ar lielu centību piedalījās ANO simulācijas spēlē, tādējādi pierādot, ka globāli nozīmīgi jautājumi un to risināšana ir būtiskas un tuvas tēmas arī skolēniem Latvijā. Plašāka informācija: <http://ürosimulatsioon.unesco.ee>

UNESCO Zinātņu programmas īstenošana

UNESCO LNK Zinātnes programmu īstenošana 2013. gadā balstīta uz jau iepriekšējos gados veidotām partnerībām ar dažādām valsts institūcijām, augstākajām mācību iestādēm un nevalstiskajām organizācijām. Zinātne UNESCO darbā ir viens no svarīgākajiem līdzekļiem līdzsvarotas un ilgtspējīgas sabiedrības attīstības veicināšanai, mobilizējot intelektuālos resursus, zinātnes sasniegumus un pētījumu rezultātus. Tomēr šos mērķus nevar sasniegt vienatnē, bet tikai ciešā sadarbībā ar visām pārējām ieinteresētajām pusēm. UNESCO LNK, L'OREAL Baltic un Latvijas Zinātņu akadēmijas ilggadīgā un ražīgā sadarbība stipendijas „Sievietēm zinātnē” piešķiršanā ir lielisks piemērs, ka kopīga rīcība veicina interesi par zinātne un tās sasniegumiem, kā arī dod atbalstu un ticību Latvijas zinātnes attīstībai un Latvijas zinātniekiem. Starptautiskā Ūdens sadarbības gada aktivitātes nodrošināja informācijas apmaiņu par gada ietvaros notiekošajiem pasākumiem, kā arī paplašināja gada norisēs iesaistīto cilvēku loku un veicināja savstarpējo sadarbību dažādu institūciju starpā.

L'ORÉAL Latvijas stipendija „Sievietēm zinātnē” ar UNESCO Latvijas Nacionālās komisijas un Latvijas Zinātņu akadēmijas atbalstu

2013. gada 15. maijā Latvijas Zinātņu akadēmijā svinīgā ceremonijā trim zinātniecēm tika pasniegta L'ORÉAL Latvijas stipendija „Sievietēm zinātnē” ar UNESCO Latvijas Nacionālās komisijas un Latvijas Zinātņu akadēmijas atbalstu. Stipendijas Goda patronese ir bijusī Valsts prezidente akadēmiķe Vaira Vīķe-Freiberga.

Stipendija iedibināta 2005.gadā, lai atbalstītu nozīmīgu pētījumu veikšanu Latvijā, veicinātu sieviešu iespējas veidot karjeru zinātnē un iedrošinātu potenciālās jaunās zinātnieces sekot savam aicinājumam. L'ORÉAL Latvijas stipendija „Sievietēm zinātnē” izveidota starptautiskās L'ORÉAL-UNESCO sadarbības programmas „For Women in Science” („Sievietēm zinātnē”) ietvaros. Programmas mērķis ir popularizēt sieviešu sasniegumus zinātnē, iedvesmot jaunās zinātnieces un mazināt dzimumu nevienlīdzību karjeras veidošanas iespējās. „Mēs atbalstām sievietes, kuras virza uz priekšu zinātne”, skan starptautiskās L'ORÉAL-UNESCO programmas „Sievietēm zinātnē” („For Women in Science”) devīze.

Latvijā katru gadu piešķir trīs stipendijas materiālzinātņu un dzīvības zinātņu jomā- viena no tām paredzēta zinātņu doktorei vecumā līdz 40 gadiem iecerēto pētījumu veikšanai, divas – doktorantēm līdz 33 gadu vecumam disertācijas izstrādei. L'ORÉAL Latvijas stipendijas „Sievietēm zinātnē” pieteikumus izvērtē akadēmiķa Jāņa Stradiņa vadītā žūrijas komisija. Ģenētika un nanotehnoloģijas, cilšu pētījumi, kodolsintēzes iekārtas un ūdeņraža dzinējs, jaunu zālvielu, testu un terapiju izstrāde cīņai pret audzējiem, sirds un neirodeģeneratīvajām slimībām, sāpēm un depresiju, jaunu materiālu un tehnoloģiju meklējumi medicīnas, elektronikas, celtniecības un citām tautsaimniecības nozarēm – šīs ir tikai dažas no zinātnes jomām, kurās veic pētījumus L'ORÉAL Latvijas stipendijas „Sievietēm zinātnē” ieguvējas. Deviņos gados šo stipendiju saņēmušas jau 27 Latvijas zinātnieces. Viņu veikto pētījumu mērķis ir palīdzēt cilvēkiem atbrīvoties no bīstamām slimībām, iegūt „tīru” enerģiju un veselīgāku pārtiku, pāriet uz efektīvākām, videi un cilvēkiem draudzīgām, resursus taupošām tehnoloģijām un materiāliem – uzlabot mūsu dzīves kvalitāti, padarīt pasauli drošāku un ērtāku.

2013.gadā 4000 latu vērtu L'ORÉAL Latvijas stipendiju „Sievietēm zinātnē” saņēma trīs pētnieces:

Bioloģijas zinātņu doktore Zane Kalniņa, Latvijas Biomedicīnas pētījumu un studiju centra pētniece, strādās pie jauna, ar asins analīzes palīdzību veicama testa izveides sekmīgākai prostatas vēža diagnostikai un slimības gaitas prognozēšanai. Ir sagaidāms, ka šī testa precizitāte būs ievērojami augstāka nekā līdz šim izmantotajiem un, ka tas dos informāciju arī par slimības agresivitāti, tādējādi palīdzot izvēlēties katram pacientam piemērotāko ārstēšanas kursu.

Ārste-interniste Jeļizaveta Sokolovska, Paula Stradiņa Klīniskās universitātes slimnīcas ārste rezidente – endokrinoloģe, Latvijas Organiskās sintēzes institūta Bioķīmijas grupas pētniece un Latvijas

Universitātes Medicīnas fakultātes doktorante, pētīs ģenētiskos, molekulāros un vides faktoros, kuri ietekmē nieru bojājuma (diabētiskās nefropātijas) attīstību pacientiem ar 1. tipa cukura diabētu. Pētījums veicinās izpratni par diabētiskās nefropātijas iemesliem un attīstību, lai nākotnē varētu laikus noteikt un mazināt tās risku, kā arī attīstīt jaunas ārstēšanas metodes.

Dabaszinātņu maģistre Liāna Širmane, Latvijas Universitātes Cietvielu fizikas institūta pētniece, izzinās neorganisku luminiscences materiālu optisko īpašību izmaiņas atkarībā no daļiņu izmēra. Pētījuma rezultāti būs plaši izmantojami – gan displejos un avārijas gaismas apzīmējumos, gan banknošu un identifikācijas dokumentu aizsargāšanā pret viltojumiem, gan bioloģijā un medicīnā – audzēju diagnostikā un ārstēšanā.

L'ORÉAL Latvijas stipendijas „Sievietēm zinātnē” bija arī Latvijas Universitātes (LU) zinātnes kafejnīcas sezonas atklāšanas tēma. 2013.gada 27. septembrī notika pasākums ar nosaukumu „Sievietes un zinātnē” un tajā LU pētnieces – L'ORÉAL Latvijas stipendijas „Sievietēm zinātnē” ieguvējas – stāstīja par savu aizraušanos ar zinātni un iespējām šo profesiju savienot ar ikdienas rūpēm un interesantiem hobijiem. LU Medicīnas fakultātes profesore Ruta Muceniece stāstīja par jaunu zāļu meklējumiem dabā, par pētījumiem, izmantojot dabas vielas. LU Cietvielu fizikas institūta Ūdeņraža enerģētikas materiālu laboratorijas vadošā pētniece Līga Grīnberga runāja par savu un citu sieviešu kaislību uz tehniskajām lietām un fiziku. LU Medicīnas fakultātes asociētā profesore Una Riekstiņa sniedza ieskatu cilmes šūnu izmantošanā bojāto nervu audu atjaunošanai, savukārt LU Bioloģijas fakultātes pētniece un Paula Stradiņa Klīniskajā universitātes slimnīcas Šūnu transplantācijas centra biotehnoloģe Inese Čakstiņa stāstīja par tēmu „Ceļojums no mikro uz makro”. Noslēgumā intrigu par tēmu „Sieviete un kodolsintēze” radīja LU Ķīmiskās fizikas institūta vadošā pētniece Elīna Pajuste.

UNESCO Katedras

2013. gada vidū tika noslēgts sadarbības lūgums starp UNESCO un Daugavpils Universitāti par UNESCO katedras izveidi. UNESCO katedras (*UNESCO Chairs*) tiek veidotas visā pasaulē UNITWIN/UNESCO Katedru programmas ietvaros, kas ir kļuvusi par ierosmes spēku akadēmiskās mobilitātes un straujas zināšanu pārneses sekmēšanai caur dažādām sadraudzības iniciatīvām, tīklojumiem un citām sadarbības formām. Jaunās katedras mērķis ir sekmēt integrētu pētniecības, apmācības, informācijas izplatīšanas un dokumentācijas sistēmas izveidi par izglītību ilgtspējīgai attīstībai (IIA) un pētījumus IIA atbalstam. Tādējādi tiks veicināta sadarbība starp augsta līmeņa starptautiski atzītiem pētniekiem un mācībspēkiem Universitātē un citās institūcijās Latvijā un Eiropā, kā arī citos pasaules reģionos. DU katedras tēma ir apstiprināta skolotāju izglītības un tālākizglītības jomā: *Tradīciju un inovāciju mijiedarbība izglītībā ilgtspējīgai attīstībai*. 2013.gadā tika apstiprināts UNESCO katedras Nolikums un par tās vadītāju ievēlēja profesore Ilga Salīte. Iepazīšanās ar UNESCO katedras plānoto un Daugavpils Universitātes Ilgtspējīgas attīstības institūtu notika konsultatīvās padomes „Izglītība visiem” un UNESCO LNK Zinātnes programmu padomes izbraukuma sanāksmē 2013.gada 22.novembrī. Nākotnē plānots veicināt UNESCO katedras sadarbību ar UNESCO Asociētā skolu projekta dalībiskolām un Starptautiskajā biosfēras rezervātu tīklā iekļauto Ziemeļvidzemes biosfēras rezervātu, veidojot apmācības seminārus un metodiskus materiālus par ilgtspējīgu attīstību.

Starptautiskais ūdens sadarbības gads

Apvienoto Nāciju Organizācijas Ģenerālā asambleja 2013. gadu pasludināja par Starptautisko ūdens sadarbības gadu, tādējādi turpinot ANO dekādes „Ūdens dzīvei” nospraustā pamatmērķa – starptautiskās sadarbības veicināšanas ūdens problēmjautājumu risināšanai – īstenošanu un popularizēšanu. Starptautiskā ūdens sadarbības gadā sabiedrības uzmanība tika pievērsta ūdens

tēmai klimata pārmaiņu kontekstā, sadarbībai starptautisko ūdeņu tīrības nodrošināšanā, ūdens pieejamības, piegādes un attīrīšanas problēmām, kā arī ūdens kvalitātei, kvalitātes kritēriju izstrādei un monitoringam. Starptautiskā ūdens sadarbības gada sauklis bija „Ūdens, ūdens būs visur, ja vien pratīsim dalīties” (*Water, Water Everywhere, Only if We Share*), kas tika izraudzīts no vairāk nekā 12 tūkstošiem iesniegtajiem pieteikumiem no 180 valstīm un saskan ar tā uzdevumiem: akcentēt pozitīvās ūdens sadarbības iniciatīvas, veicināt atbildīgu pārrobežu ūdens diplomātiju un starptautisku organizāciju, valsts iestāžu un nevalstisko organizāciju dialogu ūdens problēmjuautājumu risināšanā.

UNESCO LNK aicināja izglītības, kultūras, vides aizsardzības iestādes, valsts institūcijas, pašvaldības, zinātnes un pētniecības centrus un nevalstiskās organizācijas 2013. gadā organizēt dažādus pasākumus, rīkot akcijas un atbalstīt zinātniskos pētījumus, plānot tematiskas mācību stundas un citas aktivitātes par Starptautiskā ūdens sadarbības gada tematiem. Vairākus pasākumus kopā ar sadarbības partneriem organizēja arī UNESCO LNK.

Konkurss 7. – 12. klašu skolēniem par Latvijas dabaszinātnēm pasaules kontekstā „Mēs par Latviju!”

Latvijā Starptautiskajam ūdens sadarbības gadam veltītas aktivitātes iesākās ar konkursu 7. – 12. klašu skolēniem par Latvijas dabaszinātnēm pasaules kontekstā „Mēs par Latviju!”. To ar UNESCO LNK atbalstu rīkoja bērnu un jauniešu vides izglītības centrs “Rīgas Dabaszinību skola” sadarbībā ar Rīgas domi. Konkurssam tika izvirzīti šādi mērķi: rosināt skolēnus labāk iepazīt Latvijas dabaszinātnieku atklājumus un to praktisko un zinātnisko nozīmību vides problēmu risināšanā un valsts attīstībā, kā arī starptautiskā kontekstā; sekmēt skolēnu iesaistīšanos dažādu vides interešu izglītības virzienu pulciņos un sekmēt skolēnu prasmi atrast un izvērtēt informāciju par dažādiem dabaszinātņu jautājumiem.

Konkursu atklāja Pasaules ūdens dienā – 22. martā, un tā pirmā kārtā tika veltīta ūdens tematam. Kopumā tajā piedalījās 236 dalībnieki no vairāk nekā 60 Latvijas skolām.

Vides izglītības konference “Ūdens”

2013.gada 10.maijā Pumpuru vidusskolā norisinājās vides izglītībai veltīta konference “Ūdens”, kas pulcēja skolēnus un skolotājus no Aizputes vidusskolas, Talsu Valsts ģimnāzijas, Sikšņu pamatskolas, Vecumnieku vidusskolas, Rīgas 69. vidusskolas, A.Upīša Skrīveru vidusskolas, E.Kauliņa Lielvārdes vidusskolas, Ogresgala pamatskolas, Vecpiebalgas vidusskolas, Valmieras Valsts ģimnāzijas, Rūjienas vidusskolas, Staiceles vidusskolas, Pumpuru vidusskolas un Salacgrīvas vidusskolas.

Konferencē vides izglītības ekspertu – Andra Urtāna, Liesmas Āboliņas un Velgas Kakses – vadībā, kā arī ar angļu valodas skolotāju Intas Ciršas, Intas Ektes un Sandras Jekovičas palīdzību notika radošā darbnīca “Krasta vērošana”, tika lasītas lekcijas un organizēts konkurss “Ko mēs zinām par ūdeni?”. Šo aktivitāšu mērķis bija pētīt piekrastes piesārņojumu un iepazīt ūdenī sastopamos augus un dzīvniekus. Konferenci organizēja Valsts izglītības satura centrs sadarbībā ar UNESCO LNK.

Radošā darbnīca „Ūdens. Ūdens būs visur, ja pratīsim dalīties!”

2013.gada 31. maijā Vērmanes dārzā notika UNESCO LNK radošā darbnīca „Ūdens. Ūdens būs visur, ja pratīsim dalīties!”. Darbnīca tika rīkota Starptautiskajai bērnu aizsardzības dienai veltītā pasākuma „Jūras māte man vaicāja” ietvaros. Šis Starptautiskās bērnu aizsardzības dienas pasākums tika veltīts ūdenim, tā pieejamības un kvalitātes izzināšanai un izšķirošajai nozīmei visos dzīvības procesos. UNESCO LNK radošajā darbnīcā bija iespēja eksperimentēt ar jūras ūdeni – tika noteikta dzelzs, sulfātu, fosfātu un citu ķīmisko elementu klātbūtne, PH līmeņa mērīšana un citi skolēnus izglītojoši eksperimenti. Pasākuma daļiņi varēja uzzināt par ūdens pieejamību un krājumiem pasaulē un par to, kur mēs ikdienā visvairāk tērējam ūdeni un kā varam dzīvot dabai draudzīgāk un saudzīgāk.

Zinātnieku nakts

27. septembrī notika kārtējā Zinātnieku nakts, kurā UNESCO LNK sadarbībā ar Rīgas Tehnisko universitāti piedāvāja pasākumu programmu UNESCO Asociēto skolu projekta skolām un plašākai sabiedrībai. Pasākumi tika veltīti Starptautiskajam ūdens sadarbības gadam, kad pasaules sabiedrība tika aicināta īpaši pievērsties pārrobežu sadarbībai, lai visiem pasaules iedzīvotājiem nodrošinātu pieeju kvalitatīvam dzeramajam ūdenim un lai novērstu ūdens piesārņošanu, kas apdraud bioloģisko daudzveidību. Lai aktualizētu ūdens kvalitātes jautājumus Latvijas sabiedrībā un veicinātu izpratni par ūdeni kā fundamentālu vērtību, 2013.gada Zinātnieku nakts tēma bija - Ūdens.

Zinātnieku naktī skolēniem bija iespēja apmeklēt Rīgas ūdensapgādes muzeju un ielūkoties ūdens sūknētavas telpās. Jūrmalas pilsētas muzejā varēja uzzināt par peldēšanās tradīcijām un ūdens procedūrām gan šajā, gan iepriekšējos gadsimtos, savukārt Enerģētikas muzejs piedāvāja apskatīt ceļojošo izstādi „Ķeguma HES –Latvijas enerģētikas lepnums”. Rīgas Tehniskajā universitātē skolēni bija aicināti apmeklēt izstādi „Leonardo ģēnijs”, kurā apskatāmi Leonardo da Vinči modeļi, tostarp ūdens mašīnas – akvalangs, katamarāns, glābšanas riņķis, peldplezna – un citas aizraujošas lietas. SIA „Jūrmalas ūdens” sadarbībā ar Latvijas ūdensapgādes un kanalizācijas uzņēmumu asociāciju piedāvāja izglītojošu ekskursiju speciālistu vadībā Dzintaru atdzelžošanas stacijā un pastāstīja, kā tiek attīrīts un piegādāts ūdens Latvijas pilsētu iedzīvotājiem. Zinātnieku naktī RTU Arhitektūras un pilsētplānošanas fakultāte tika demonstrētas filmas par ūdeni, kurās varēja gūt priekšstatu par ūdens resursu ierobežotību pasaulē.

UNESCO LNK pateicas par atbalstu Daugavpils pilsētas domei, Jēkabpils pilsētas pašvaldībai un Līvānu novada pašvaldībai, lai pasākumus apmeklētu ne tikai rīdzinieki, bet arī bērni no Jēkabpils, Jaunsilvas un Daugavpils.

UNESCO Asociēto skolu projekta un Baltijas jūras projekta seminārs „Dzīvais ūdens”

18. oktobrī notika UNESCO Asociēto skolu projekta un Baltijas jūras projekta seminārs „Dzīvais ūdens” par vienu no nozīmīgākajiem dabas elementiem – ūdeni, aplūkojot šo tematu no dažādiem interesantiem skatupunktiem. Seminārā piedalīsies 87 UNESCO Asociēto skolu projekta un Baltijas jūras projekta skolu direktori un skolotāji no visas Latvijas. Profesore Janīna Kursīte – Pakule uzstājās ar lekciju par ūdens semiotiku tautas tradīcijā, savukārt par ūdeni kā ilgtspējīgas izglītības un dzīves sastāvdaļu runāja asociācijas „Izglītība ilgtspējīgai attīstībai” projektu vadītāja doktore Inga Belousa. Semināra „Dzīvais ūdens” pirmo daļu noslēdza vides eksperti Andris Urtāns un Loreta Urtāne, uzstājoties ar vides izglītībai veltītu lekciju par ūdenstilpju un ūdensteču izmantošanu un apsaimniekošanu. Semināra otrajā daļā klātesošie atskatījās uz UNESCO Asociēto skolu projekta un Baltijas jūras projekta attīstību Latvijā – to panākumiem un vēl gaidāmajiem izaicinājumiem.

UNESCO Kultūras programmas īstenošana

2013. gadā UNESCO LNK tiecās īstenot sinerģiju starp UNESCO mantojuma programmām – Pasaules kultūras un dabas mantojuma programmu, nemateriālā kultūras mantojuma programmu un dokumentārā mantojuma programmu. Uzrunājot dažādas auditorijas un rīkojot vairākus pasākumus, UNESCO LNK aicināja Latvijas pašvaldības, izglītības iestādes, bibliotēkas un citas institūcijas meklēt radošu pieeju lokālā mantojuma apzināšanā un interpretācijā. Vairojot sinerģiju starp UNESCO programmām, tika izcelta nepieciešamība saskatīt vietējo mantojumu kā vienotu veselumu, nevis atsevišķus elementus, kā arī meklēt veidus, kā īstenot šī mantojuma potenciālu pilnā apmērā, panākot, ka tas kļūst par vietējās kopienas pašapziņas cēlāju, identitātes veidotāju un ilgtspējīgas attīstības virzītājspēku.

UNESCO dalība Radošās darbības nedēļā, aktivitāte „Meistarvide – telpa elpo”, 2013.gada 22. – 27. aprīlis

UNESCO LNK sadarbojoties ar Izglītības un zinātnes ministriju, Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministriju, Valsts Izglītības satura centru, Latvijas Nacionālo kultūras centru un Latvijas Pašvaldību savienību, aicināja visas Latvijas pašvaldības iesaistīties *radi!2013* ietvaros organizētajā aktivitātē „Meistarvide – telpa elpo”, kas paver plašas iespējas pašvaldībām izzinot savus resursus, atklāt un stiprināt savu identitāti. Līdzās radošajām darbnīcām, izstādēm un stāstu vakariem pašvaldības tika aicinātas organizēt diskusijas par to, kā saistīt kopā tradicionālo (kultūras, dabas un arhitektūras, kā arī arhīvos, bibliotēkās un muzejos atrodamo) mantojumu ar inovatīvo (informācijas un komunikāciju tehnoloģijas, uzņēmējdarbība un tml.), lai sekmētu pašvaldības ilgtspējīgu attīstību un ikviena kopienas locekļa labklājību un ieinteresētību sadarbībai. Dalībnieki tika īpaši aicināti izmantot UNESCO tīklos, skolās, interešu izglītības centros, kultūras namos un bibliotēkās uzkrāto labo pieredzi gan mantojuma izzināšanā, gan kopienas iesaistē.

Aktivitātes ietvaros visā Latvijā notika vairāk nekā 100 dažādu notikumu. Pašvaldības veidoja dialogu ar dažādām sabiedrības grupām par apkārtējās vides saglabāšanas un attīstīšanas iespējām, vienlaikus vairojot sabiedrības izpratni par mantojumu, kas raksturīgs vietējai kopienai. Īpaši aktivitātē „Meistarvide – telpa elpo” tika iesaistīti jauni cilvēki, rīkojot diskusijas konferences un citas aktivitātes par mantojuma saglabāšanas un interpretācijas iespējām.

„Dullā Daukas darbnīca” – radošā darbnīca par mantojuma izglītību konferences „Nākotnes skola sākas šodien” ietvaros, 2013.gada 23. aprīlis

2013. gada 23. aprīlī UNESCO LNK sadarbībā ar Izglītības un zinātnes ministriju, Britu padomi Latvijā, Sorosa fondu – Latvija, Rīgas Izglītības un informatīvi metodisko centru un Microsoft Latvia rīkoja konferenci „Nākotnes skola sākas šodien”. Tā tika veltīta modernām un netradicionālām pedagoģiskajām pieredzēm. Konferences pirmajā daļā uzstājās Lielbritānijas izglītības inovatori ar savām lekcijām. Savukārt konferences otrajā daļā dalībniekiem bija iespēja smelties iedvesmu no vietējiem un citu valstu ekspertiem par mācīšanās pieredzēm, piedaloties dažādās darbnīcās.

UNESCO LNK šajā konferencē organizēja „Dullā Daukas darbnīcu”. Kultūras un dabas mantojuma iepazīšana, novērtēšana un saglabāšana paver tos apvēršņus, uz kuriem tiecās Dauka, prasme interaktīvi un netradicionāli mācīt mantojuma izglītību ir viens no pašreizējiem izglītotāju izaicinājumiem. Darbnīcas mērķis bija sniegt pedagogiem ieskatu mantojuma izglītībā un piedāvāt dažādus veidus, kā sekmīgi iekļaut mantojuma izglītības pamatidejas esošajā mācību programmā. Dalībnieki tika iepazīstināti ar dažādiem mantojuma veidiem, mantojuma sinerģijas konceptu un tiem atbilstošajiem metodiskajiem materiāliem. Kopīgi tika meklēta atbilde uz jautājumu, kas padara priekšmetu, vietu, tradīciju, prasmi par vietējas, nacionālas un pasaules nozīmes mantojumu.

Kopumā radošo darbnīcu apmeklēja vairāk nekā 50 cilvēku, kas aktīvi iesaistījās piedāvātajās aktivitātēs un diskutēja ne tikai par mantojuma izglītības integrāšanu skolu programmās, bet arī par savas ģimenes, savas kopienas un savas pilsētas mantojumu.

Nemateriālā kultūras mantojuma saglabāšana

2013. gads nemateriālā kultūras mantojuma jomā ir īpaši izceļams, jo tika atzīmēta UNESCO Konvencijas par nemateriālā kultūras mantojuma saglabāšanu (Konvencija) 10. gadadienu. 2013. gadā apritēja arī 10 gadi kopš Baltijas Dziesmu un deju svētku tradīcija un tās simbolisms tika atzīts par Cilvēces mutvārdu un nemateriālā kultūras mantojuma meistardarbu, kā arī aizvadīti XXV Vispārējie latviešu dziesmu un XV deju svētki. Tika sagatavots pirmais Latvijas periodiskais ziņojums par Suitu kultūrtelpas saglabāšanas plāna īstenošanu. Turklāt visa gada garumā tika rīkotas vairākas aktivitātes, īpaši izceļot nemateriāla kultūras mantojuma nozīmi un potenciālu Latvijā. UNESCO nedēļas ietvaros tika rīkotas divas ar nemateriālo kultūras mantojumu saistītas aktivitātes. Akcijas „Suiti meklē suitus” ietvaros Latvijas atmiņu institūcijas (muzeji, arhīvi un citas kolekciju glabātājinstitūcijas) tika aicinātas apzināt to krājumā esošās liecības par suitu kopienas pārstāvjiem un suitu kultūrtelpu. Iniciatīvas ietvaros tika apkopoti gan krājumos esoši materiāli, gan rīkotas diskusijas par aktuālo suitu kopienai. UNESCO nedēļas ietvaros tika īstenota arī aktivitāte „Pastāsti par savu mantojumu”, kas guva plašu atsaucību visā Latvijā. Tās ietvaros UNESCO LNK aicināja pašvaldības, izglītības iestādes un bibliotēkas rīkot aktivitātes ar mērķi apzināt vietējos tradīciju zinātājus un praktizētājus, kas var būt no jebkuras ģimenes, radu, draugu un paziņu loka. Bibliotēkas tika aicinātas aktualizēt novadpētniecību un starppaudžu dialogu, rīkojot, piemēram, stāstu vakarus, sarunas ar tradīciju praktizētājiem un uzturētājiem. UNESCO nedēļas ietvaros notika vairāk nekā 200 aktivitātes 43 Latvijas pašvaldībās, iesaistījās vairāk nekā 140 institūcijas un tika apzināti vairāk nekā 40 tradīciju zinātāji, tostarp ģimenes locekļi, radi un draugi.

Latvijas periodiskā ziņojuma sagatavošana par suitu kultūrtelpas saglabāšanu

Latvijai kā Konvencijas dalībvalstij ir pienākums reizi četros gados sniegt ziņojumu par UNESCO sarakstos iekļauto nemateriālā kultūras mantojuma elementu saglabāšanas stāvokli. 2013. gadā tika sagatavots ziņojums par nominācijas „Suitu kultūrtelpas” saglabāšanas plāna īstenošanu kopš 2009. gada, kad tā tika iekļauta UNESCO Nemateriālā kultūras mantojuma, kam nepieciešama īpaša saglabāšana, sarakstā. Sekmīgai ziņojuma sagatavošanai UNESCO LNK rīkoja vairākas diskusijas un sanāksmes, kurās viedokli un secinājumus par situāciju suitu kultūrtelpas saglabāšanā sniedza atbildīgās valsts institūcijas, suitu pārstāvētās pašvaldības un suitu kopienas pārstāvji. Ziņojuma sagatavošanas ietvaros notika 5 galvenās sanāksmes, kurām paralēli tika veiktas padziļinātas lauka studijas.

2013. gada 7. februārī Latvijas Pašvaldību savienībā tika organizēta pirmā sanāksme, kas veltīta diskusijai par Latvijas periodiskā ziņojuma izstrādes gaitu un informācijas apkopošanas laika plānojumu, lai pietiekami plaši sagatavotu informāciju par nominācijas „Suitu kultūrtelpa” saglabāšanas plāna īstenošanu un nemateriālā kultūras mantojuma saglabāšanu. Sanāksmē piedalījās pārstāvji no UNESCO LNK, Kultūras ministrijas, Latvijas Nacionālā kultūras centra, Latvijas Kultūras akadēmijas, Alsungas novada domes, Kuldīgas novada domes, Ventspils novada domes, Biedrības „Etniskās kultūras centrs „Suiti””, kā arī Tradicionālās kultūras biedrības „Aprika” pārstāvji. Sanāksmes pirmajā daļā tika sniegta informācija par Latvijas darbību un pieredzi Konvencijas lēmēj institūcijā – Starpvaldību komitejā nemateriālā kultūras mantojuma saglabāšanai (Komiteja). Latvijas dalība šajā Komitejā ir nenovērtējams valsts ieguvums, iespēja iesaistīties globālu procesu ietekmēšanā un Latvijas pašreizējo sasniegumu novērtēšanā uz citu valstu fona. Sanāksmes otrajā daļā tika prezentēts UNESCO LNK priekšlikums par turpmāko rīcību saistībā ar ziņojuma gatavošanu un informācijas koordinēšanu. Sanāksmes dalībnieki vienojās par veicamajiem uzdevumiem un atbildības sadali ziņojuma gatavošanā.

Turpinot darbu pie ziņojuma izstrādes un aktīvi iesaistot tajā suitu kopienu, Radošās darbības nedēļas *radi! 2013!* laikā, 23. aprīlī tika rīkota diskusija par īstenoto saglabāšanas aktivitāšu novērtējumu suitu kultūrtelpas ilgtspējīgas attīstības veicināšanā Alsungas, Kuldīgas un Ventspils novados. Diskusijas mērķis bija aicināt suitu kopienas pārstāvjus izvērtēt glābšanas plāna pašreizējos rezultātus, īstenošanās aktivitātes, kā arī plānot nākamā glābšanas plāna izstrādi. Suitu kopienas

pārstāvji informēja par īstenotajām aktivitātēm mantojuma saglabāšanai, savukārt UNESCO LNK uzstājās ar prezentāciju „UNESCO mantojums un lokālais mantojums – iedvesma meistarvidei”, kurā tika skaidrots mantojuma sinerģijas koncepts un šī resursa nozīme kopienas ilgtspējīgā attīstībā. Diskusijas secinājumos par pozitīvi vērtējamiem aspektiem nemateriālā kultūras mantojuma saglabāšanā tika atzīta pašu iniciatīva, dinamiska ikdiens, sakņu izjūta, vēlme, lai nākamā paaudze to novērtē un pārmanto. Suitu kopienā ir augusi jaunākās paaudzes interese par tautas tērpiem, to darināšanu un citām suitiskajām tradīcijām. Kopienā ir arī ienācēji, kas kļūst par aktīviem tās kultūras atbalstītājiem. Izglītības jomā pozitīvi novērtētas īstenotās iniciatīvas mācību procesā – novadpētniecība, radošās izpausmes, suitu tradicionālo ēdienu gatavošana kopā ar skolēniem, iestrādes jaunai mācību programmai ar tūrisma un uzņēmējdarbības apmācības elementiem. Tomēr tika identificētas arī negatīvas tendences, kas jāmaina, un kurām jāpievērš pastiprināta uzmanība, piemēram, ģimenes modeļa maiņa, kas negatīvi ietekmē suitu mantojuma praktizēšanu un tālāku nodošanu, jaunākās paaudzes izceļošana, kā arī nepatstāvīgs un nepietiekams finansējums saglabāšanas aktivitāšu īstenošanai. Tika secināts, ka ar suitu kultūrtelpu saistītajos politikas plānošanas dokumentos būtu nepieciešams integrēt jautājumus par jauniešiem, izglītību, suitu kultūrtelpas tradīciju pārmantojamību, starpinstitucionālo sadarbību un reģionālo attīstību, kā arī sadarbības veidošanu ārējā finansējuma piesaistē.

2013. gada 21. maijā notika Saeimas Izglītības, kultūras un zinātnes komisijas sēde par UNESCO Nemateriālā kultūras mantojuma sarakstā iekļautās suitu kultūrtelpas attīstību. Tajā piedalījās komisijas pārstāvji, kultūras ministre Žaneta Jaunzeme - Grende, Valsts kultūrkapitāla fonda, Latvijas Nacionālā kultūras centra, Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas, Alsungas novada domes, Alsungas baznīcas, biedrības „Etniskās kultūras centrs „Suiti”” un UNESCO LNK pārstāvji. Sēdē tika diskutēts par iespējamajām iniciatīvām, kas turpmāk varētu sekmēt Suitu kultūrtelpas attīstību, īpaši uzsverot, ka tās saglabāšana ir komplicēts un starpdisciplinārs pasākums, kurā jāiesaistās dažādu nozaru institūcijām. Diskusijas gaitā tika secināts, ka turpmāk arī pašiem suitu kopienas pārstāvjiem būtu jāmeklē iespējas daudz plašāk izmantot jau esošu programmu un projektu piedāvātās iespējas, kā arī turpināt attīstīt sadarbību starp pašvaldību un valsts institūcijām.

Ziņojuma sagatavošanas ietvaros tika secināts, ka nepieciešama plašāka institūciju sadarbība turpmākai suitu kultūrtelpas saglabāšanas nodrošināšanai. Tāpēc UNESCO LNK 2013. gada 18. jūnijā Latvijas Nacionālā Kultūras centrā rīkoja diskusiju par suitu kultūrtelpas saglabāšanu un attīstības sekmēšanu. Tajā piedalījās pārstāvji no Latvijas Nacionālā kultūras centra, Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas, Izglītības un zinātnes ministrijas, Valsts kultūrkapitāla fonda, Zemkopības ministrijas, Valsts izglītības un saturs centra, Latvijas Pašvaldību savienības, biedrības „Etniskās kultūras centrs „Suiti””, Alsungas novada domes, Alsungas baznīcas, Ventpils novada domes, Latvijas Kultūras akadēmijas, Ventpils novada etnogrāfiskā ansamblis „Suitu sievas”, Kuldīgas novada pašvaldības, Gudenieku pagasta pārvaldes, kā arī mediji. Diskusijas mērķis bija kopīgi meklēt risinājumus, veidot sadarbību un jaunas iniciatīvas, kas sekmētu suitu kultūrtelpas saglabāšanu un attīstības iespējas nākotnē. UNESCO LNK, Etniskā kultūras centra „Suiti” un Latvijas Nacionālā kultūras centra pārstāvji informēja par galvenajiem secinājumiem un paveikto ziņojuma sagatavošanas gaitā. Diskusijas rezultātā dalībnieki vienojās, ka nepieciešama ziņojuma publiskošana latviešu valodā, jo materiāls ir vērtīgs labās prakses piemērs citām kultūrtelpām Latvijā, kā arī popularizējams kā nemateriālā kultūras mantojuma ilgtspējīgas pārvaldības piemērs Latvijas pašvaldībās. Tika secināts, ka suitu kultūrtelpā nepieciešams attīstīt lokālo vērtību plašāku apzināšanu visās paaudzēs, lai sekmētu identitātes un piederības jautājumus, izmantojot, piemēram, novadu mācību programmu, ko suitu kultūrtelpas pārstāvji varētu attīstīt, izmantojot jau pieejamos resursus (citu novadu izstrādātās novadu mācību programmu paraugus, metodiskos materiālus Valsts attīstības aģentūrā, kā arī valsts nodrošinātos apmācību kursus šādu programmu izstrādei). Vienlaikus nepieciešams palielināt arī zinātnieku iesaisti un pētījumu apjomu par lokālo mantojumu. Diskusijas dalībnieki aicināja suitu kopienas attīstībai meklēt jaunas iespējas un izmantot jau esošos resursus attīstības fondu un programmu ietvaros, piemēram, Vides aizsardzības un reģionālās

attīstības ministrijas Reģionālās attīstības pamatnostādņu ietvaros, vai, sadarbojoties ar Zemkopības ministriju, iesaistoties līderu programmas izstrādē. Tā kā suitu kultūrtelpa ir iekļauta arī Latvijas kultūras kanonā, tika izteikts aicinājums meklēt iespējas līdzekļu piesaistei valsts jauno kultūrpolitikas pamatnostādņu „Radošā Latvija” ietvaros. Sadarbības aktualizēšanai būtu nepieciešams atjaunot un paplašināt „Nodomu protokolu par sadarbību suitu kultūrtelpas glābšanā”, iesaistot, piemēram, Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministriju, Izglītības un zinātnes ministriju, Latvijas Pašvaldību savienību, u.c. atbildīgās institūcijas. Sanāksmes noslēgumā dalībnieki vienojās, ka pēc ziņojuma sagatavošanas un jaunu prioritāšu izvirzīšanas suitu kultūrtelpas attīstībai būtu nepieciešama šo rezultātu komunikācijas nodrošināšana attiecīgajās pašvaldībās. Kā viens no priekšlikumiem – tikšanās ar Alsungas, Kuldīgas un Ventpils novada domes priekšsēdētājiem, kurās būtu iesaistītas arī pārējās ar suitu kultūrtelpas saglabāšanu saistītās institūcijas.

UNESCO LNK sadarbībā ar Etniskās kultūras centru "Suiti" 2013. gada 27. septembrī Alsungā organizēja pirmās ziņojuma redakcijas prezentāciju par nominācijas „Suitu kultūrtelpa” saglabāšanas plāna īstenošanu. Sanāksmē piedalījās visu suitu kopienas novadu pārstāvji, attiecīgo novadu izglītības, kultūras, finanšu un attīstības nozaru un nevalstiskā sektora vadītāji un pārstāvji, lai paustu viedokli, sniegtu komentārus un papildinājumus ziņojuma pilnveidošanā. Sanāksme bija nozīmīgs atskaites punkts turpmāko prioritāšu definēšanai un nākamā perioda saglabāšanas plāna izstrādei. Tās dalībnieki vienojās par turpmāko rīcību un institūciju sadarbību suitu kultūrtelpas attīstības sekmēšanā Alsungas, Kuldīgas un Ventpils novados. Sanāksmes ietvaros tika atklāta fotoizstāde „Suitu zemes ļaudis”.

2013. gada nogalē suitu kopienas pārstāvjiem, sadarbojoties arī ar UNESCO LNK, tika izdots suitu kalendārs "Iz suitu dzīves 2014 - 2015", kurā iekļauti attēli no topošā suitu tautastērpu kataloga. Attēli ilustrē suitu kultūrtelpai tik raksturīgās tautastērpa lietošanas tradīcijas. Topošajā katalogā, kas popularizēts līdz ar kalendāru, tiek iekļautas suitu kultūrvēsturiskajā novadā saglabāto tradicionālo tērpu detaļas, kas līdz šim plašākai sabiedrībai aplūkošanai nebija pieejamas. Tautastērpu kataloga projekts tiek īstenots ar Alsungas, Kuldīgas un Ventpils novada pašvaldību un Valsts Kultūras Kapitāla fonda finansiālu atbalstu.

Dalība Dziesmu un deju svētku padomē

2013. gadā notika 6 Dziesmu un deju svētku padomes sēdes. UNESCO LNK Dziesmu un deju svētku padomē pārstāv UNESCO LNK ģenerālsēkretāre Dagnija Baltiņa. Līdz 2013. gada 9. septembrim Dagnija Baltiņa bija Dziesmu un deju svētku padomes priekšsēdētāja. Dziesmu un deju svētku padome ir izveidota pamatojoties uz Dziesmu un deju svētku likumu ar mērķi sekot līdzi Dziesmu un deju svētku procesam un diskutēt par dažādiem jautājumiem, kas saistīti ar šo tradīciju. Padomes darbs aptver Dziesmu un deju svētku fenomena attīstību, vispārēju procesa nodrošinājumu visa svētku cikla laikā, visās vecumgrupās, visā Latvijā un ārpus dzimtenes mītošajās latviešu kopienās, ar tradīciju saistīto nozaru jautājumu izskatīšanu, tai skaitā amatierkustību, profesionālo mākslu, vietējās sabiedrības radošumu un tradicionālo kultūru. Padome ir starpinstitucionāla platforma, ko veido 19 locekļi no valsts pārvaldes iestādēm, pašvaldībām, nevalstiskajām organizācijām, kā arī māksliniecisko nozaru pārstāvji.

2003. gadā Dziesmu un deju svētku tradīcija un simbolisms Igaunijā, Latvijā un Lietuvā tika atzīta par Cilvēces mutvārdu un nemateriālā kultūras mantojuma meistardarbu. Attiecīgi UNESCO LNK Dziesmu un deju svētku padomes darbā aizstāv un pārstāv UNESCO priekšstatus par nemateriālā kultūras mantojuma saglabāšanas nozīmību un nepieciešamību, stiprinot un skaidrojot šo starptautisko izpratni arī Latvijā.

Pasaules mantojuma aizsardzība

Latvijas periodiskais ziņojums par Konvencijas par pasaules kultūras un dabas mantojuma aizsardzību īstenošanu

2013. gadā UNESCO Pasaules mantojuma centram tika iesniegts Latvijas periodiskais ziņojums par Konvencijas par pasaules kultūras un dabas mantojuma aizsardzību (Konvencija) īstenošanu. Kā Konvencijas dalībvalsts Latvija apņemas katrus sešus gadus ziņot par to, kā šī dokumenta ietvars tiek īstenots Latvijā. Ziņojums sastāv no divām sadaļām. Ziņojuma pirmā daļa ir veltīta vispārējam izvērtējumam par kultūras un dabas mantojuma saglabāšanas stāvokli nacionālā līmenī, pieņemtajiem tiesību aktiem un administratīvajiem noteikumiem mantojuma aizsardzībai, kā arī īstenoto nozares politiku un pasākumiem Konvencijas mērķu īstenošanai. Savukārt, otrā ziņojuma sadaļa sniedz detalizētu informāciju un analīzi par Latvijas teritorijā esošo Pasaules mantojuma vietu saglabāšanas stāvokli un pārvaldību. Latvijā pašlaik atrodas divas Pasaules mantojuma vietas - Rīgas vēsturiskais centrs – par ko ziņojums, sagatavots un iesniegts 2013. gadā, un Strūves ģeodēziskais loks, kas ir 10 valstu nominācija Pasaules mantojuma sarastā, un par ko ziņojumu sagatavos starptautiskās izvērtēšanas grupas līderis 2014. gadā.

Lai nodrošinātu pēc iespējas kvalitatīvāku ziņojuma sagatavošanu, UNESCO LNK izveidoja un koordinēja mantojuma ekspertu darba grupu, kurai bija jāsniedz izvērtējums par vispārīgajiem Konvencijas īstenošanas pasākumiem Latvijā ziņojuma pirmajai sadaļai. Darba grupā piedalījās pārstāvji no UNESCO LNK, Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcijas, Rīgas pilsētas būvvaldes, Rīgas pilsētas attīstības departamenta, Rīgas pilsētas arhitekta biroja, Latvijas Ģeotelpiskās informācijas aģentūras, Vides un reģionālās attīstības ministrijas, Dabas aizsardzības pārvaldes, veidojot pārstāvniecību no UNESCO Pasaules mantojuma sarakstā iekļauto vietu pārvaldības institūcijām un par kultūras un dabas mantojumu atbildīgajām valsts institūcijām. Darba grupa tikās trijās sanāsmēs, kur diskusiju veidā deva izvērtējumu par Konvencijas īstenošanu. Paralēli darba grupas eksperti par ziņojumu tika konsultēti arī elektroniski, papildus iegūstot viedokli no Strūves ģeodēziskā loka punktu pašvaldību pārstāvjiem Jēkabpilī un Ērgļu novadā.

Eksperti, kas bija atbildīgi par otrās sadaļas aizpildīšanu par Rīgas vēsturisko centru, ziņojuma pirmās sadaļas ietvaros tika konsultēti par ziņojuma struktūru un sagatavošanas procesu. Ziņojuma otro sadaļu sagatavoja Rīgas pilsētas attīstības departamenta, Rīgas pilsētas būvvaldes, Rīgas arhitekta biroja un Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcijas pārstāvji, tas tika prezentēts apstiprināšanai darba grupas ietvaros.

UNESCO LNK apstiprināja abas ziņojuma sadaļas, apkopojot visu iesaistīto institūciju viedokļus un izveidojot ziņojuma gala redakciju, ko 31. jūnijā iesniedza Pasaules mantojuma centram elektroniski.

UNESCO Konvencijas par pasaules kultūras un dabas mantojuma aizsardzību dalībvalstu Ģenerālās asamblejas 19. sesija, 2013. gada 19.-21. novembris Parīze

No 2013. gada 19. -21. novembrim UNESCO galvenajā mītnē Parīzē, Francijā notika Konvencijas par pasaules kultūras un dabas mantojuma aizsardzību (Konvencija) dalībvalstu Ģenerālās asamblejas 19. sesija (Asambleja). Tajā piedalījās Konvencijas dalībvalstis un novērotāji. Latviju pārstāvēja UNESCO LNK Kultūras sektora vadītāja Ieva Švarca un Latvijas pastāvīgās pārstāvniecības UNESCO vadītājas vietniece Una Ķepīte.

Asambleja tiek katrus divus gadus un ir augstākā Konvencijas lēmējinstance, kas nodrošina visplašāko dalībvalstu pārstāvniecību. Tā izskata jautājumus, kas saistīti ar Konvencijas mērķu īstenošanu un turpmāko attīstību. Asamblejas ietvaros tiek ievēlētas Konvencijas dalībvalstis darbam UNESCO pasaules kultūras un dabas mantojuma aizsardzības starpvaldību komitejā (Komiteja), kas ir atbildīgā instance par un Konvencijas īstenošanu Asamblejas starplaikos. Komitejas darbu uzrauga Asambleja, kurai Komiteja un Konvencijas sekretariāts atskaitās reizi divos gados.

Asamblejas 19. sesijas ietvaros notika Komitejas vēlēšanas. To laikā tika ievēlēta daļa no Komitejas dalībvalstīm. 12 valstu pārstāvji nolika savu mandātu Komisijā, attiecīgi: Igaunija, Kambodža, Etiopija, Francija, Irāka, Mali, Meksika, Krievija, Dienvidāfrika, Šveice, Taizeme un Apvienotie Arābu Emirāti. 9 valstis, kas Komitejā tika ievēlētas 2011. gadā, savu mandātu saglabāja, attiecīgi: Alžīrija, Vācija, Indija, Kolumbija, Japāna, Malaizija, Katara un Senegāla. Savukārt, kā jaunās 12 dalībvalstis Komitejā tika ievēlētas: Vjetnama, Horvātija, Polija, Somija, Portugāle, Libāna, Kazahstāna, Filipīnas, Peru, Jamaika, Korejas Republika un Turcija.

Plašas debates dalībvalstu starp raisīja vēlēšanu rezultāti, jo no jaunievēlētām valstīm nebija nevienas valsts, kas pārstāvētu UNESCO noteikto Āfrikas reģionālo grupu. Pašlaik no konkrētās reģionālās grupas Komitejas sastāvā ir tikai Senegāla, kas tika ievēlēta Komitejā 2011. gadā. Šāds Komitejas sastāvs skaidri demonstrē nesakritību ar Konvencijā noteikto uzstādījumu, ka vēlēšanas ir jānodrošina taisnīga dažādu pasaules reģionu un kultūru pārstāvēniecība. Vairums dalībvalstu pauda savu neapmierinātību ar vēlēšanu rezultātiem. Asamblejas 19. sesijai izskatīšanai un rediģēšanai tika nodots Brazīlijas rezolūcijas piedāvājums, kas paredzēja saglabāt vienu vietu valstij bez nevienas Pasaules mantojuma vietas un pārējās 20 vietas sadalīt atbilstoši katrai UNESCO reģionālajai grupai. Debašu laikā tika izskatīts Brazīlijas piedāvājums un vairāki citi risinājumi. Tā kā valstis nevarēja panākt vienošanos par šo jautājumu, paralēli sesijas darbam tika izveidota neformāla darba grupa, kas izstrādāja priekšlikumus rezolūcijai, ko pieņemt Asamblejas 19. sesijā. Neformālās darba grupas rezultātā tika izstrādāts rezolūcijas projekts, kas paredzēja, ka tiks izveidota oficiāla darba grupa ar pārstāvēniecību no visiem pasaules reģioniem, kas darbosies ne ilgāk kā vienu gadu un izstrādās priekšlikumus jaunajam vēlēšanu nolikumam, lai nodrošinātu sabalansētu reģionālo pārstāvēniecību Komitejā. Turklāt rezolūcija paredzēja sasaukt Asamblejas ārkārtas sesiju ne vēlāk kā 2014. gada novembrī, lai izskatītu darba grupas piedāvājumu grozījumiem Komitejas vēlēšanu kārtībā.

Asamblejas laikā tika izskatīti vairāki ziņojumi. Svarīgākie ietvēra izvērtējumu par Pasaules mantojuma fonda finansiālo situāciju un stratēģiskus uzstādījumus Konvencijas turpmākai sekmīgai īstenošanai. Tika izskatīta atskaite par dalībvalstu veiktajām iemaksām Pasaules mantojuma fondam, kā arī fonda kontu finansiālo stāvokli, informējot par aktivitāšu samazinājumu, kas saistīts fonda neilgtspējības problēmām. Tika pieņemta arī rezolūcija 19 GA 8, par dalībvalstu iemaksu apjoma noteikšanu. Šī rezolūcija nosaka, ka dalībvalstis 2014.-2015. gada periodā veic iemaksas Pasaules mantojuma fondā viena procenta apmērā no to vispārējās noteiktās dalības maksas UNESCO. Vienlaikus rezolūcijā dalībvalstis aicinātas vairot Pasaules mantojuma fonda ilgtspējību, veicot brīvprātīgas iemaksas fondā atbilstoši kādam no septiņiem iemaksu mehānismiem. Asambleja izskatīja arī ziņojumu par paveikto Rezolūcijas 18 GA 8 īstenošanā par globālo stratēģiju reprezentatīvam, sabalansētam un ticamam Pasaules mantojuma sarakstam. Tika pieņemta Rezolūcija 19 GA 9, kurā dalībvalstis tiek aicinātas neiesniegt nominācijas Pasaules mantojuma sarakstam laikā, kad tās ieņem mandātu Komitejā. Savukārt Konvencijas Sekretariāts tiek mudināts harmonizēt Konservācijas partnerības stratēģiju ar jaunajiem UNESCO partnerības uzstādījumiem, un ārējais auditors tiek lūgts sagatavot ziņojumu par globālās stratēģijas īstenošanas progresu.

Eiropas un Ziemeļamerikas reģiona nacionālo kontaktpunktu sanāksme, 2013.gada 22.novembris Parīze

2013. gada 22. novembrī Parīzē, UNESCO galvenajā mītnē tika rīkota Eiropas un Ziemeļamerikas reģiona nacionālo kontaktpunktu sanāksme, lai izvērtētu periodisko ziņojumu sagatavošanas procesu par Konvencijas īstenošanu. Pasaules mantojuma centra Eiropas un Ziemeļamerikas nodaļas vadītāja Petja Totčarova informēja sanāksmes dalībniekus plānoto analītisko ietvaru attiecīgā reģiona periodiskajiem ziņojumiem, uzsverot, ka ziņojumu rezultāti tiks analizēti pa apakšreģioniem, saglabājot iedalījumu tādu, kāds tas bijis iepriekšējā ziņojumu ciklā, lai nodrošinātu rezultātu pēctecību.

Sanāksmē ar prezentācijām uzstājās Dānijas un Vācijas nacionālie kontaktpunkti, daloties savā pieredzē par ziņojumu sagatavošanas procesu. Pārstāves norādīja uz vairākiem trūkumiem ziņojumu

anketās, atzīmējot, ka bijušas problēmas aizpildīt anketas pilnā apjomā, bieži radušās situācijas, kad nav bijusi iespēja adekvāti komentēt sniegtās atbildes, atsevišķi jautājumi ziņojuma anketās bijuši grūti atbildami, jo tie nav tulkojami nacionālajās valodās vai nav skaidri, jo ir dažādi interpretējami. Vienlaikus gan Vācijas, gan Dānijas pārstāves norādīja, ka periodisko ziņojumu sagatavošanas process bijis vērtīgs, jo Pasaules mantojuma vietu pārvaldniekiem licis paskatīties uz mantojumu no citiem skatpunktiem, kā arī iezīmējis problēmas ar vietējā līmeņa monitoringa datu trūkumu, kas ir būtisks faktors ziņojuma sagatavošanas procesā. Vācijas pārstāve norādīja, ka, ņemot vērā ziņojuma rezultātus, tiks sagatavots uzdevums valdībai, pamatojot pašreizējās mantojuma finansējuma shēmas turpmāku saglabāšanu. Dānijas pārstāve norādīja, ka ziņojuma sagatavošanas laikā iegūtos rezultātus izmantos, lai izveidotu stratēģiju Pasaules mantojuma vietu saglabāšanai Dānijā.

Sanāksmes otrajā daļā eksperti no Pasaules mantojuma centra, Ziemeļvalstu Pasaules mantojuma fonda, Starptautiskās dabas un dabas resursu aizsardzības savienības un citām ar Pasaules mantojuma jomu saistītām institūcijām komentēja provizoriskos datus, kas iegūti Eiropas un Ziemeļamerikas reģiona ziņojumu ietvaros. Eksperti vairākkārt norādīja, ka skatot rezultātus reģionālā vai subreģionālā līmenī vienas vai dažu Pasaules mantojuma vietu novērtējums, kas ir ļoti labs vai ļoti slikts, var būtiski paaugstināt vai pazemināt vidējos rādītājus, tādējādi sniedzot neadekvātu informāciju par patieso situāciju reģionā. Eksperti izcēla arī galvenās tendences, kas izriet no provizoriskajiem rezultātiem. Proti, ļoti maz valstīm reģionā ir izstrādāta kapacitātes celšanas stratēģija mantojuma nozarei, iegūtie rezultāti arī norādīja, ka vietējās kopienas un zemes īpašnieku iesaiste bieži norādīta kā nepietiekama. Pjērs Galānds no Starptautiskās dabas un dabas resursu aizsardzības savienības norādīja, ka dalībvalstīm ir jāstrādā ar dažādām atskaišu sistēmām ne tikai UNESCO noteiktajām, tāpēc būtu vērtīgi nākamā cikla atskaites struktūru pielīdzināt jau esošajiem ziņojumu ietvariem.

Kristofers Jangs, neatkarīgais eksperts, ko Pasaules mantojuma centra piesaistījis, lai sagatavotu publikāciju par Eiropas un Ziemeļamerikas reģiona periodisko ziņojumu rezultātiem, prezentēja publikācijas analītisko ietvaru. Tajā tiks iekļautas sadaļas par Izcilas nozīmes universālās vērtības pamatojuma, Pasaules mantojuma vietu robežu un buferzonu definēšanas nozīmi, galvenajiem faktoriem, kas ietekmē Pasaules mantojuma vietas, uzsverot līdzības un atšķirības reģionālā un subreģionālā līmenī, aizsardzības un pārvaldības efektivitāti Pasaules mantojuma vietās, monitoringu, finansējuma avotiem, labās prakses piemēriem, atšķirībām un līdzībām starp kultūras un dabas mantojuma vietām, lauku un pilsētas mantojuma vietām, kā arī par seriālnomināciju un pārrobežu mantojuma vietu analīzi.

Dalība Baltijas jūras reģiona Pasaules mantojuma vietu ekspertu sadarbības projektā „Baltic Sea World Heritage – Cooperation for Prosperity”

2013. gadā Gotlandes pašvaldības pārstāvji uzaicināja UNESCO LNK kļūt par sadarbības partneriem starptautiskā projektā „Baltic Sea World Heritage – Cooperation for Prosperity”, kas tiecas izveidot ilgtermiņa sadarbības tīklu Baltijas jūras reģiona pasaules mantojuma ekspertiem. UNESCO LNK bija aicināta pārstāvēt Rīgas vēsturisko centru, vienlaikus dalībai projektā tika piesaistīts Rīgas pilsētas Attīstības departaments, ņemot vērā tā kompetenci ar Rīgas vēsturisko centru saistītos jautājumos. Projekta ietvaros darbojās eksperti no Hanzas pilsētas Visbijas (Zviedrija), Karlskronas kara ostas (Zviedrija), Štrālzundes un Vismāras vēsturiskajiem centriem (Vācija), Malborkas Teitoņu ordeņa pils (Polija), Kuršu kāpas (Lietuva, Krievija), kā arī citi sadarbības partneri. Tika organizētas divas sanāksmes Visbijā un Rīgā, lai meklētu kopīgas iespējas sadarbībai un projektu idejām tīklā iesaistītajām Pasaules mantojuma vietām.

Pirmā projekta tikšanās tika organizēta 2013. gada 19. – 20. martā Visbijā. No Latvijas tajā piedalījās UNESCO LNK Kultūras sektora vadītāja Ieva Švarca un Rīgas pilsētas attīstības departamenta eksperts Aigars Kušķis. Sanāksmē eksperti prezentēja Pasaules mantojuma vietas, ko tie pārstāv, sniedzot ieskatu īstenotajās aktivitātes, projektos un, izceļot tos darbības virzienus, kas būtu saistoši potenciālajai sadarbībai nākotnē. UNESCO LNK iepazīstināja ar Latvijas skolās īstenoto mantojuma

izglītības programmu, piedāvājot ekspertiem stiprināt sadarbības iespējas UNESCO ASP skolu tīkla ietvaros. Savukārt Rīgas pilsētas attīstības departamenta pārstāvis Aigars Kušķis prezentēja aktuālos pilsētvides pārvaldības un plānošanas projektus Rīgā, aicinot projekta partnerus sadarboties ilgtspējīgu pārvaldības plānu izstrādē, kur īpaši svarīgi būtu dalīties pieredzē par plānojuma risinājumiem pilsētvidē.

Projekta ietvaros tika izveidotas aptaujas anketas, ar kuru palīdzību dalībnieki izvērtēja prioritātes potenciālajai sadarbībai nākotnē. Projekta otrajā tikšanās reizē, kas notika Rīgā, šo anketu rezultāti tika prezentēti. Vairums ekspertu bija norādījuši, ka nepieciešams attīstīt kvalitatīvu uz Pasaules mantojuma statusa izcelšanu vērstu tūrisma pārvaldību, kā arī veidot ar mantojuma izglītību saistītus projektus, izmantojot un stiprinot esošos tīklus. Darba grupu ietvaros eksperti sprieda par konkrētām idejām sadarbības projektam nākotnē. Rīgas sanāksmes ietvaros UNESCO LNK prezentēja savu projekta idejas piedāvājumu sadarbībai ar UNESCO ASP skolām, kas guva interesi un atsaucību no Zviedrijas ekspertu puses. Lai gan vienošanos par vienu kopēju projektu visām iesaistītajām Pasaules mantojuma vietām, bija grūti panākt, atsevišķām mantojuma vietām savā starpā bija iespēja vienoties par idejām mazākiem un fokusētākiem sadarbības projektiem. Projekta līderi no Zviedrijas 2014. gada laikā izstrādās detalizētu pieteikumu kopējam projektam, kas stiprinātu tūrisma maršrutu starp projektā iesaistītajām vietām.

Latvijas materiālā kultūras mantojuma saglabāšanas problemātikai veltīts zinātniskais seminārs Latvijas Universitātes Vēstures un filozofijas fakultātē

Latvijas Universitātes (LU) Vēstures un filozofijas fakultāte sadarbībā ar UNESCO LNK 2013. gada 20.septembrī rīkoja zinātnisku semināru, kura mērķis bija iepazīstināt sabiedrību ar jauno pētnieku pienesumu Latvijas materiālā kultūras mantojuma apzināšanā un izpētē.

Gan rakstu krājums, gan seminārs, kas izceļ Latvijas materiālā kultūras mantojuma bagātības norisinājās UNESCO Konvencijas par pasaules kultūras un dabas mantojuma aizsardzību 40.gadadienas ietvaros. Rakstu krājuma un semināra mērķis bija atgādināt par tiem kultūras pieminekļiem, kuru aizsardzības pasākumi liecina gan par nozares panākumiem, gan par tās problēmām, vēlreiz uzsverot, ka Latvijas kultūras mantojumā nav „lielu” un „mazu” objektu, jo sabiedrības atmiņu veido visa tās vēsturiskās pieredzes bagātība.

Semināra laikā tika prezentēts rakstu krājums „Latvijas materiālā kultūras mantojuma saglabāšanas problēmas II”. Tajā publicēti LU Vēstures un filozofijas fakultātes un Latvijas Mākslas akadēmijas studentu pētījumi, kas veltīti arheoloģijas, pilsētībūvniecības un arhitektūras, kā arī mākslas pieminekļu saglabāšanas problēmām. Rakstu krājums turpina 2008. gadā aizsākto pētniecības darbu, kas saistīts ar Latvijas kultūras mantojuma objektu saglabāšanas problēmu apzināšanu un izvērtējumu. UNESCO LNK atbalstīja rakstu krājuma „Latvijas materiālā kultūras mantojuma saglabāšanas problēmas II” izdošanu.

Strūves ģeodēziska loka pārvaldības jautājumu aktualizēšana Latvijā

UNESCO LNK 2013. gadā sadarbojusies ar atbildīgajām valsts institūcijām un Latvijas pašvaldībām, kurās atrodas Strūves ģeodēziskā loka (Loks) punkti, lai aktualizētu ar Loka pārvaldību saistītos jautājumus pēc iespējas plašākā sabiedrībā.

2013. gada 16. aprīlī UNESCO LNK Kultūras sektora vadītāja Ieva Švarca piedalījās Zemgales plānošanas reģiona sanāksmē, kurā piedalījās Zemgales novadu priekšsēdētāji. Ieva Švarca pašvaldību vadītājiem bija sagatavojusi informatīvu prezentāciju par Loku un ar to saistītajiem pārvaldības jautājumu un attīstības iespējām, kā arī informēja pašvaldību vadītājus par to teritorijā esošo punktu stāvokli. Pašvaldību vadītāji diskusiju gaitā norādīja uz problēmām, kas saistītas ar infrastruktūru un piekļuvi vietām, kur atrodas Loka punkti. Vienlaikus sanāksmes dalībnieki skaidroja kādas tūrisma iespējas un problēmas paveras katrā pašvaldībā saistībā ar Loka punktu popularizēšanu.

2013. gada laikā UNESCO LNK Kultūras sektora vadītāja Ieva Švarca vairākkārt devās Loka punktu meklēšanas ekspedīcijās. Kopumā Latvijas teritorijā uzmērīti 16 Loka punkti. Daži no tiem ir izpostīti kara laikā vai kādu citu apstākļu dēļ, savukārt lielākā daļa no tiem pēc ģeodēzisko uzmērījumu veikšanas tika aprakti, lai tos neizpostītu, tāpēc attiecīgo kultūras liecību precīza atrašanās vieta mūsdienās vēl nav skaidri zināma. 2005. gadā, kad Strūves ģeodēziskā loka punkti Jēkabpilī un Ziestu kalnā tika iekļauti UNESCO Pasaules mantojuma sarakstā tolaik tie bija vienīgie atrastie un autentiskie Loka punkti Latvijā. Tomēr Latvijas Ģeotelpiskās informācijas aģentūra vēlākos gados, veicot Loka punktu koordināšu pārrēķināšanu un rīkojot ekspedīcijas, atraduši un atrakuši arī citus punktus – Bristene un Arbidāni. 2013. gada laikā Ieva Švarca piedalījies šo punktu fotofiksācijā, kā arī informējusi Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcijas Zinātnisko padomi par Loka punktu unikalitāti, argumentējot nepieciešamību tos iekļaut valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu sarakstā.

2013. gada laikā vairākkārt notika Loka punktu meklēšanas ekspedīcijas Gulbenes novadā, tajās piedalījās arī UNESCO LNK pārstāve Ieva Švarca, informējot par punktu iekļaušanas iespējām UNESCO Pasaules mantojuma nacionālajā un starptautiskajā sarakstā, kā arī aktualizējot jautājumus, kas saistīti ar Loka punktu tūrisma potenciāla apzināšanu, veiksmīgu mantojuma interpretāciju un citām ar šo objektu infrastruktūru saistītiem jautājumiem.

2013. gada 8. oktobrī UNESCO LNK rīkoja semināru „Strūves ģeodēziskais loks – iespējas nākotnei”. Seminārā piedalīties tika aicinātas visas Latvijas pašvaldības, kuru teritorijā atrodas Loka punkti, kā arī par Loka pārvaldību atbildīgās valsts institūcijas. Semināra mērķis bija informēt Loka punktu pašvaldības par šī mantojuma pārvaldības problēmām, tūrisma potenciālu, veiksmīgu mantojuma interpretāciju, kā arī nodrošināt pašvaldību labās prakses piemēru apmaiņu par dažādiem šī mantojuma izcelšanas piemēriem. Seminārā piedalījās Latvijas Ģeotelpiskās informācijas aģentūras un Rīgas Tehniskās universitātes pārstāvji, kas informēja par Loka zinātnisko nozīmi, kā arī skaidroja pašvaldību pārstāvjiem, kā pareizi apsekot punktus un veikt to meklēšanu, nenodarot tiem fizisku kaitējumu. Semināra otrajā daļā Jēkabpils pilsētas un Gulbenes novada pašvaldības dalījās pieredzē par paveikto Loka punktu popularizēšanā un veiksmīgā pārvaldībā. Vēlāk sekoja dalībnieku diskusija par aktuālajiem jautājumiem saistībā ar Strūves ģeodēzisko loku un par nākotnes iespējām tā attīstībai.

Dalība Rīgas vēsturiskā centra saglabāšanas un attīstības padomē

2013. gadā notika 24 Rīgas vēsturiskā centra saglabāšanas un attīstības padomes sēdes (RVC SAP). UNESCO LNK RVC SAP pārstāv UNESCO LNK ģenerālsekretāre Dagnija Baltiņa. Būtiskākie RVC SAP izskatītie jautājumi saistījās ar individuālu būvniecības un citu pilsētvides pārveidojumu priekšlikumu izskatīšanu un izvērtēšanu, kā arī ar RVC teritorijas plānojuma grozījumiem. UNESCO LNK piedalās RVC SAP darbībā, aizstāvot tieši starptautisko praksi un aktualitātes mantojuma saglabāšanas jautājumos, kā arī uzsverot nepieciešamību RVC saglabāšanā īpašu rūpību pievērst jebkādiem attīstības projektiem, kas var negatīvi ietekmēt RVC Īpašas nozīmes universālo vērtību. Rīgas vēsturiskā centra saglabāšanas un aizsardzības likums paredz RVC SAP izveidi, kas sastāv no desmit locekļiem. RVC SAP tika izveidota kā sabiedriska konsultatīva institūcija, kuras mērķis ir veicināt institūciju sadarbību un lēmumu pieņemšanu jautājumos, kas attiecas uz Rīgas vēsturisko centra un tā aizsardzības zonas saglabāšanu, aizsardzību un attīstību.

Kultūras izpausmju daudzveidības veicināšana

UNESCO Konvencijas par kultūras izpausmju daudzveidības aizsardzību un veicināšanu dalībvalstu konferences 4.sesija, Parīze 2013. gada 10.–13. jūnijs

No 2013. gada 11.-13. jūnijam UNESCO galvenajā mītnē Parīzē notika Konvencijas par kultūras izpausmju daudzveidības aizsardzību un veicināšanu (Konvencija) dalībvalstu konferences 4.sesija.

Tajā piedalījās vairāk nekā 90 Konvencijas dalībvalstis un novērotāji. Latviju pārstāvēja UNESCO LNK Kultūras sektora vadītāja Ieva Švarca un Kultūras ministrijas Radošo industriju nodaļas vadītāja Signe Adamoviča.

Konvencijas dalībvalstu konference (Konference) tiek katrus divus gadus un ir augstākā Konvencijas lēmējinstance, kas nodrošina visplašāko dalībvalstu pārstāvniecību. Tā pieņem būtiskākos jautājumus, kas saistīti ar Konvencijas mērķu īstenošanu un turpmāko attīstību, kā arī ievēl Kultūras izpausmju daudzveidības aizsardzības un veicināšanas starpvaldību komitejas (Komiteja) locekļus. Komiteja ir atbildīgā instance par Konvencijas īstenošanu tās starplaikos.

Konferences laikā tika izskatīti vairāki ziņojumi par Konvencijas sekretariāta un Komitejas darbību. Tika pieņemti labojumi Konvencijas īstenošanas vadlīnijām. Tās tika būtiski papildinātas, jo attiecīgajā Konferences sesijā tika apstiprināta Konvencijas emblēma un tās lietošanas noteikumi, kā arī Starptautiskā kultūras daudzveidības fonda resursu izlietojuma vadlīnijas.

Konferencē tika prezentēts arī pārskata ziņojums par pirmo periodisko ziņojumu ciklu, kas apkopo informāciju par to, kā dalībvalstīs tiek īstenota Konvencija. Pārskats sniedz analīzi par labās prakses piemēriem Konvencijas īstenošanā, kā arī identificē galvenos problēmjautājumus, ar kuriem valstis saskaras Konvencijas īstenošanas procesā. Latvijas politiskās iniciatīvas ziņojuma ietvaros vairākkārt izceltas kā labās prakses piemēri. Par inovatīvu pieeju pilsoniskās sabiedrības iesaistē, tiek atzīmēta Kultūras alianses izveide un tās regulārā tikšanās ar Kultūras ministrijas pārstāvjiem. Atzinīgi vērtēta arī Latvijas apņemšanās kultūras un radošo industriju lomu izcelt un integrēt nacionālajos politikas dokumentos.

Konvencija, tās 21. pantā, akcentē dalībvalstu iespējas apmainīties ar informāciju un pieredzi par tās īstenošanu, kā arī iespējām radīt kultūras produktus starptautiskā un reģionālā sadarbībā. Sekmīgai Konvencijas 21. panta īstenošanai Sekretariāts izveidojis interneta platformu, kurā iespējams ievietot informāciju par starptautiskiem sadarbības projektiem Konvencijas kontekstā, kā arī likumiem un citiem kultūrpolitikas instrumentiem, kas palīdz veicināt kultūras izpausmju daudzveidību. Konferencē tika prezentēts ziņojums par šī panta īstenošanu un dalībvalstu iesaisti. Latvijas kultūras ministres uzruna 2011. gada Baku forumā par starpkultūru dialogu un Latvijas ziņojums ANO Civilizāciju alianses forumā 2010. gadā tika izcelti kā labās prakses piemēri Konvencijas redzamības veicināšanā starptautiskajos forumos. Kā vēl viens labās prakses piemērs Konvencijas 21. panta īstenošanā tika izcelts UNESCO LNK 2011. gadā rīkotais starptautiskais seminārs „UNESCO Konvencijas par kultūras izpausmju daudzveidības aizsardzību un veicināšanu īstenošana Eiropas Savienības ārpolitikā”, kas kopā pulcēja ekspertus un UNESCO nacionālo komisiju pārstāvjus no ES valstīm.

Akadēmiskā sadarbība

UNESCO LNK sadarbības līgums ar Ekonomikas un kultūras augstskolu

2013. gada 17. jūnijā UNESCO LNK ģenerālsekretāra p.i. Baiba Moļņika un Ekonomikas un kultūras augstskolas rektora p.i. Gunta Veismane parakstīja līgumu par turpmāku sadarbību kultūras vērtību stiprināšanā un kultūrpolitikas veidošanā UNESCO programmu īstenošanas ietvaros Latvijā. Šī līguma ietvaros, īpaši sadarbojoties Ekonomikas un kultūras augstskolas jaunizveidotajā profesionālās augstākās izglītības maģistra studiju programma „Kultūras diplomātija un starptautiskais menedžments”, tiks nodrošināta aktuālās informācijas apmaiņa, ar mērķi sekmēt studentu zināšanas par UNESCO programmām un to saistošajiem dokumentiem Latvijā un pasaulē, iespēju robežās sniegt praktizēšanos UNESCO LNK darbībā, kā arī savstarpēji iesaistīties dažādos ar UNESCO mandāta jomām saistītos pasākumos.

Sadarbības ietvaros jau 2013. gada 16. septembrī Komunikācijas un informācijas sektora vadītāja Evija Maļkeviča sniedza vieslekciju Ekonomikas un kultūras augstskolas studentiem par UNESCO darbību un programmām Latvijā un pasaulē, īpaši izceļot UNESCO kultūras programmu īstenošanu,

kas tiek veiktas caur dažādām UNESCO programmām, projektiem un iniciatīvām, izceļot kultūras lomas stiprināšanu dažādu nozaru kontekstā, kā arī ilgtspējīgā attīstībā, sabiedrības labklājībā un izaugsmē

UNESCO LNK sadarbības līgums ar Latvijas Kultūras akadēmiju

2013. gada 1. novembrī UNESCO LNK un Latvijas Kultūras akadēmija parakstīja līgumu par sadarbību kultūras mantojuma izcelšanā. Ar šo līgumu sadarbība turpmāk tiks stiprināta kultūras mantojuma aktualizēšanā akadēmiskajā izglītībā, zinātniskās izpētes veicināšanā, īstenojot UNESCO kultūras mantojuma programmas Latvijā. Sadarbības līgums būs vēl viens nozīmīgs solis Latvijas daudzveidīgā kultūras mantojuma vērtību apzināšanā, izpētē, saglabāšanā un izcelšanā.

Jau iepriekš veiksmīgi aizsākta sadarbība UNESCO programmas „Pasaules atmiņa” īstenošanas ietvaros, kā arī Latvijas periodiskā ziņojuma sagatavošanā par nominācijas „Suitu kultūrtelpa” saglabāšanas plāna īstenošanu. Līguma ietvaros 2013. gada nogalē Latvijas Kultūras akadēmijas režijas un kultūras menedžmenta studenti piedalījās UNESCO LNK svinīgā pasākuma rīkošanā. Tajā tika pasniegtas UNESCO programmas “Pasaules atmiņa” Latvijas nacionālā reģistra nominācijas un tika atzīmēta 150. gadadiena kopš dzimis rakstnieks Rūdolfs Blaumanis un komponists Jāzeps Vītols.

UNESCO Komunikāciju un informācijas programmas īstenošana

Komunikācijas un informācijas programmu īstenošanas ietvaros Latvijā 2013. gadā izceļami divi zīmīgi notikumi – UNESCO programmas „Pasaules atmiņa” Latvijas nacionālā reģistra papildināšana un Globālās ekspertu sanāksmes par informācijas sabiedrības ētiskajiem aspektiem norisei Latvijā UNESCO programmas „Informācija visiem” (*UNESCO Information for All Programme, IFAP*) ietvaros.

2013. gadā tika īstenotas arī dažādas aktivitātes Latvijas dokumentārā mantojuma aktualizēšanai gan UNESCO LNK kultūras un izglītības jomas sadarbības partneru tīklos Latvijā un ārvalstīs, gan arī akadēmiskajā vidē. Gada sākumā notika aktīvs darbs pie gatavošanās dalībai Pasaules informācijas sabiedrības samita (*World Summit on the Information Society, WSIS*) pārskata veidošanas forumā „Zināšanu sabiedrība mieram un ilgtspējīgai attīstībai”, kas vēlreiz rosināja izvērtēt Latvijas sasniegumus zināšanu sabiedrības veicināšanā.

UNESCO programma „Pasaules atmiņa”

Programmas „Pasaules atmiņa” Latvijas nacionālā reģistra papildināšana

2013. gadā UNESCO LNK izsludināja jauno nomināciju pieteikšanās ciklu UNESCO programmas „Pasaules atmiņa” Latvijas nacionālajam reģistram. Darbs pie informācijas izplatīšanas par reģistra papildināšanu tika uzsākts jau 2012. gadā, kad UNESCO LNK sadarbojoties ar kādu no reģionālajām atmiņas institūcijām, rīkoja seminārus, kuru laikā dalībniekiem tika sniegta informācija par tehniskiem jautājumiem apzināto dokumentu un nomināciju sagatavošanā, iesniegšanā, dokumentārā mantojuma saglabāšanā un izpētē.

Nomināciju pieteikšana UNESCO programmas „Pasaules atmiņa” Latvijas nacionālajam reģistram noritēja no 2013. gada 30. janvāra līdz 30. aprīlim. Kopumā tika iesniegti 5 pieteikumi, kas turpmāk liek izvērtēt daudz individuālāku pieeju informācijas izplatīšanā un reģistra nozīmīgās darbības attīstīšanā. Turpmākais reģistram pieteikto nomināciju izvērtēšanas process ilga līdz pat 2013.gada oktobrim.

- 2013. gada 27. maijā notika UNESCO LNK Zināšanu sabiedrības programmu padomes sanāksme, kurā tika izskatīti iesniegtie pieteikumi UNESCO programmas „Pasaules atmiņa” Latvijas nacionālajam reģistram, kā arī diskutēts par turpmāko izvērtēšanas procesa plānošanu, izvirzot priekšlikumus iespējamajiem ekspertiem, kas varētu vērtēt katru iesniegto nomināciju. Katras nominācijas vērtēšanā tika iesaistīti 3 dažādu jomu eksperti (eksperts, kas cieši saistīts ar nozari, eksperts, kas pārzina attiecīgās institūcijas darbības principus, eksperts no informācijas saglabāšanas un tehnoloģiju jomas).
- 2013.gada 16. jūlijā notika UNESCO LNK Zināšanu sabiedrības programmu padomes izvirzīto ekspertu sanāksme par UNESCO programmas „Pasaules atmiņa” Latvijas nacionālā reģistra nomināciju izvērtēšanu. Sanāksmē eksperti tika informēti par UNESCO, programmu „Pasaules atmiņa” un Latvijas nacionālā reģistra darbību, tika prezentēts kopsavilkums par jauno nomināciju pieteikumiem, kā arī sniegta praktiskā informācija par pašu izvērtēšanas procesu, atzinumu sagatavošanu un iesniegšanu UNESCO LNK.
- No 2013. gada 16. jūlija līdz 9. septembrim padomes izvirzītie 15 neatkarīgi eksperti veica nomināciju izvērtēšanu. Eksperti, kas pārzina attiecīgās institūcijas darbības principus, un saglabāšanas informācijas un tehnoloģiju jomu, bija aicināti personīgi doties uz institūciju, kas iesniegusi pieteikumu, lai klātienē izvērtētu nominētā dokumentārā mantojuma stāvokli.
- 2013. gada 1. oktobrī notika vēl viena UNESCO LNK Zināšanu sabiedrības padomes sanāksme, kurā tika izskatīti saņemtie ekspertu vērtējumi un atzinumi par iesniegtajām nominācijām. Padomes uzdevums šajā sanāksmē bija izstrādāt rekomendējošo lēmumu, kas balstīts uz

UNESCO programmas „Pasaules atmiņa” Latvijas nacionālā reģistra vispārējām vadlīnijām un ekspertu vērtējumiem.

- 2013. gada 21. oktobrī UNESCO LNK Asambleja apstiprināja lēmumus, ko sagatavoja UNESCO LNK Zināšanu sabiedrības programmu padome. Līdz ar šo lēmumu apstiprināšanu, 2013. gadā UNESCO programmas „Pasaules atmiņa” Latvijas nacionālajā reģistrā tika iekļauta viena jauna nominācija „Tradicionālo prasmju un dzīvesveida dokumentēšana Pieminekļu valdes 1924. – 1931. gada ekspedīciju fotonegatīvos” un apstiprināti papildinājumi nominācijai „Sibīrijā rakstītas vēstules uz bērza tāss”.
- 2013. gada 12. decembrī Jāzepa Vītola Latvijas Mūzikas akadēmijā notika UNESCO programmas „Pasaules atmiņa” Latvijas nacionālā reģistra nomināciju apbalvošanas ceremonija, kurā Latvijas Republikas kultūras ministre Dace Melbārde svinīgi pasniedza sertifikātus nominācijas „Sibīrijā rakstītas vēstules uz bērza tāss” papildinājumu glabātājiem: Tukuma muzeja direktorei Agritai Ozolai, Aizkraukles Vēstures un mākslas muzeja direktorei Dzintrai Cepurei, Daugavas muzeja direktorei Dainai Lasmanei, Rakstniecības un mūzikas muzeja direktorei Ilzei Knokai un Talsu novada muzeja direktorei Mirdzai Jonelei. Sertifikātu svinīgi saņēma arī Latvijas Nacionālā vēstures muzeja direktora vietniece krājuma darbā Anita Meinarte par reģistrā iekļauto nomināciju „Tradicionālo prasmju un dzīvesveida dokumentēšana Pieminekļu valdes 1924. – 1931. gada ekspedīciju fotonegatīvos”.

Dokumentārā mantojuma popularizēšana UNESCO programmas „Pasaules atmiņa” ietvaros Latvijā un starptautiski

Izstāde par Latvijas dokumentāro mantojumu Baltu centra desmitgades svinībās

2013. gadā 22. janvārī Šauļu Universitātes Baltu centrā Lietuvā tika atklāta UNESCO LNK gatavotā ceļojošā izstāde, kas veltīta UNESCO programmai „Pasaules atmiņa”. Tajā interesenti varēja iepazīties ar Latvijas dokumentārā mantojuma vērtībām, kas iekļautas UNESCO programmas „Pasaules atmiņa” starptautiskajā un Latvijas nacionālajā reģistrā. Izstādes atklāšanā piedalījās arī UNESCO LNK Asamblejas locekle, Saeimas Izglītības, kultūras un zinātnes komisijas priekšsēdētāja Ina Druvieta. UNESCO programmai „Pasaules atmiņa” veltītā ceļojošā izstāde ir informatīvs materiāls par Latvijas dokumentāro mantojumu – Dainu skapi un liecībām par Baltijas Ceļu, kas iekļauts UNESCO programmas „Pasaules atmiņa” starptautiskajā reģistrā, kā arī par Eduarda Krauca fotonegatīvu uz stikla pamatnes kolekciju, Sibīrijā rakstītajām vēstulēm uz bērza tāss, Raiņa un Aspazijas saraksti un Latvijas Centrālās Padomes 1944. gada 17. martā parakstīto Memorandu, kas iekļauti programmas Latvijas nacionālajā reģistrā.

Izstāde „Sibīrijā rakstītās vēstules uz bērza tāss” Sagalundas muzejā Somijā

2013. gda 7. februārī Sagalundas muzejā Somijā tika atklāta Tukuma muzeja ceļojošā izstāde "Sibīrijā rakstītās vēstules uz bērza tāss". Atklāšanā piedalījās Latvijas Republikas vēstnieks Somijā Juris Bone un Tukuma muzeja direktore A. Ozola, kas lasīja arī lekciju "Pazudinātās paaudzes stāsti". Ceļojošā izstāde "Sibīrijā rakstītās vēstules uz bērza tāss" tika izveidota jau 2010. gadā ar Eiropas Parlamenta deputātes Sandras Kalnietes atbalstu, un tās atklāšana notika Eiropas Parlamenta ēkā Briselē 2010. gada 14. jūnijā. Kopš tā laika izstāde bijusi apskatāma ne tikai Beļģijā un Latvijā, bet arī Kanādā un Īrijā. Izstādē apkopota informācija un vizuālais materiāls par cilvēkiem, kurus represējušas padomju varas iestādes laikā no 1941. līdz 1949. gadam. Izstādes popularizēšanai Tukuma muzejs izveidojis arī informatīvu bukletu, kas ar Kultūras ministrijas un Tukuma novada Domes atbalstu izdots latviešu, krievu, angļu franču, igauņu, somu un zviedru valodās.

Tukuma muzeja ceļojošā izstāde „Sibīrijā rakstītās vēstules uz bērza tāss” Igaunijā

2013. gada 25. martā Okupācijas muzejā Tallinā (Igaunijā) notika Tukuma muzeja ceļojošās izstādes "Sibīrijā rakstītās vēstules uz bērza tāss" atklāšana. Izstādes atklāšanā piedalījās Latvijas Republikas vēstnieks Igaunijā Kārlis Eihenbaums, kā arī Tukuma muzeja darbinieki, kuri strādāja pie izstādes

sagatavošanas. Izstāde ietver desmit reālu cilvēku dzīvesstāstus, kurus skārusi padomju varas iestāžu īstenotā nacionālās identitātes iznīcināšanas politika. Vēstulū autori ir Latvijas inteligences un zemniecības pārstāvji, kas savas sabiedriskās darbības, pilsoniskās pozīcijas vai izrādītās pretestības dēļ nokļuvuši padomju varai nevēlamas personas statusā, apcietināti un sodīti vai izsūtīti uz Sibīriju 1941. gada 14. jūnijā vai 1949. gada 25. martā. Sibīrijā rakstītajām vēstulēm uz bērza tāss ir simboliska nozīme Latvijas vēsturē, jo tās ir padomju laikmeta liecība, kas raksturo Latvijas 20. gadsimta vēsturē traģiskākos mirkļus: arestus un deportācijas, kas kvalificējami kā noziegumi pret cilvēci.

Radošās darbības nedēļa radi!2013 AS „Latvenergo” Energētikas muzejā, 2013. gada 22. – 28.aprīlis

Radošās darbības nedēļas radi!2013 ietvaros no 22. līdz 28.aprīlim AS „Latvenergo” Energētikas muzejā īpašos pasākumos ikvienam interesentam bija iespēja izzināt daļu no Latvijas kultūrvēsturiskajām un mūsdienu vērtībām, iesaistoties īpašās aktivitātes un pasākumos. Tā kā viens no radi!2013 vadmotīviem bija parādīt un izcelt radošuma praktisko un pragmatisko pusi, apzināt un sekmēt radošumu mērķtiecīgā darbībā - izglītībā, kultūrā, uzņēmējvidē, valsts pārvaldē, pašvaldībās, sociālajā sfērā, UNESCO programmas „Pasaules atmiņa” Latvijas nacionālajā reģistrā iekļautā Eduarda Krauca fotonegatīvu stikla plašu fotonegatīvu kolekcija tika izcelta kā kultūrvēsturiska vērtība, kas sasauca arī ar mūsdienām, uzrunājot un iedvesmojot, tādējādi veicinot arī jaunu pieeju mācību procesā. Radošā darba nedēļas ietvaros no 22. līdz 28. aprīlim Energētikas muzejs piedāvāja pasākumus Rīgā, Ķegumā un Valmierā, kā arī papildinot tā norisi, no 22. līdz 26.aprīlim LNT tika demonstrēts sižets „Ceļojums Latvijas enerģētikas vēsturē”.

Baltijas ceļš sociālajos medijos un interneta vietnē www.thebalticway.eu

Atzīmējot Baltijas ceļa 24. gadadienu, UNESCO LNK sadarbībā ar uzņēmumu DATAFix organizēja virtuālo Baltijas ceļu, kurā latvieši, lietuvieši un igauņi tika aicināti atzīmēt šo notikumu, vēl vienu reizi sadodoties rokās. Interaktīvā Baltijas ceļa interneta vietne www.thebalticway.eu aicināja ikvienu iesaistīties Baltijas ceļa veidošanā un, reģistrējoties ar sociālo tīklu profilu, virtuāli sadoties rokās, tādā veidā apliecinot, ka arī pēc daudziem gadiem būtu gatavi apvienoties kopīgam Baltijas valstu mērķim. Sociālo mediju kampaņas mērķis bija atdzīvināt 1989. gada vasaras emocijas, dodot iespēju arī jaunākajai paaudzei, kurai nebija iespējas šo Baltijas vēsturei nozīmīgo notikumu piedzīvot, izrādīt savu atbalstu un vienlaikus teikt „paldies” saviem vecākiem, vecvecākiem, brāļiem un māsām, kuri stāvēja uz ceļa toreiz, pirms 24 gadiem. Ielogojoties lapā ar savu sociālo mediju profilu (Twitter, Facebook vai Draugiem.lv), ikviens varēja „pievienoties” demonstrācijai, sekojot 600km garajam ceļam uz virtuālas kartes. 2013. gadā interneta vietnes aktivitātē iesaistījās (autorizējoties ar profilu) 7788 lietotāji, tāpēc 2014. gadā šo vietni plānots attīstīt un aktualizēt kā platformu Baltijas ceļa 25. gadadienas atzīmēšanas notikumu atspoguļošanai.

Informatīvās lekcijas par UNESCO programmas „Pasaules atmiņa” dokumentāro mantojumu Latvijā

Uzsākot jauno studiju semestri, UNESCO LNK sadarbībā ar UNESCO programmā „Pasaules atmiņa” iesaistītajiem muzejiem Latvijā, Latvijas Kultūras akadēmijas Maģistratūras apakšprogrammas „Muzeoloģija” studentiem piedāvāja informatīvas lekcijas par programmas starptautiskajā reģistrā vai Latvijas nacionālajā reģistrā iekļautajām Latvijas nominācijām. Lekciju mērķis bija iepazīstināt studentus ar programmas „Pasaules atmiņa” reģistros iekļautajām Latvijas vērtībām un veidot plašāku izpratni par izceltā dokumentārā mantojuma nozīmīgo lomu valsts vēstures veidošanā.

- 2013. gada 11. septembrī Latvijas Kara muzejā notika lekcija par UNESCO programmas „Pasaules atmiņa” nacionālajā reģistrā iekļauto nomināciju „Latvijas Centrālās Padomes Memorands. Rīga, 1944. gada 17. marts.” Latvijas Kultūras akadēmijas studentiem par dokumentāro mantojumu un LCP Memorandu stāstīja Latvijas Kara muzeja II Pasaules kara vēstures nodaļas vadītājs Jānis Tomaševskis.

- 24. septembrī Energētikas muzejā studenti viesojās, lai iepazītu UNESCO programmas „Pasaules atmiņa” nacionālā reģistra nomināciju „Eduarda Krauca fotonegatīvu uz stikla pamatnes kolekcija – Ķeguma spēkstacijas celtniecības gaita 1936.-1940.”. Lekcijā studenti tika iepazīstināti ar šī nozīmīgā dokumentārā mantojuma unikālo saturu, atspoguļoto vēstures posmu, kā arī pašiem fotonegatīvu oriģināliem.
- 8. oktobrī informatīvā lekcija notika Latviešu Folkloras krātuvē, kur LU Literatūras, folkloras un mākslas institūta Latviešu folkloras krātuves zinātniskais asistents Aldis Pūtelis studentiem sniedza ieskatu par „UNESCO programmas "Pasaules atmiņa" starptautiskā reģistra nomināciju „Dainu skapis”, tā ceļu līdz nominācijas izstrādei, kā arī par iekļaušanas ietekmi uz mantojuma saglabāšanu.
- 15. oktobrī informatīvā lekcija notika atjaunotajās Tautas frontes muzeja telpās, kur muzeja direktore Meldra Usenko informēja studentus par „UNESCO programmas "Pasaules atmiņa" starptautiskā reģistra nomināciju „Baltijas Ceļš- cilvēku ķēde trīs valstu vienotiem centieniem pēc brīvības”.
- 20. novembrī Latvijas Nacionālā vēstures muzeja nodaļā „Dauderi” notika atvērtā lekcija par 2013. gadā UNESCO programmas „Pasaules atmiņa” Latvijas nacionālajā reģistrā iekļauto nomināciju „Tradicionālo prasmju un dzīvesveida dokumentēšana Pieminekļu valdes 1924. – 1931. gada ekspedīciju fotonegatīvos”. Lekcijā piedalījās pārstāvji no Latvijas Nacionālā vēstures muzeja, UNESCO LNK, kā arī studenti no Latvijas Kultūras akadēmijas. Klausītāji tika iepazīstināti gan ar jauniekļautās nominācijas saturu un dokumentārā mantojuma fiksēto liecību nozīmi Latvijas vēsturē, kā arī par UNESCO programmas „Pasaules atmiņa” Latvijas nacionālā reģistra darbību un dokumentārā mantojuma atpazīstamības veicināšanu.

UNESCO programmai „Pasaules atmiņa” veltīta konference Gwangju pilsētā, Korejā

Pasaules Cilvēktiesību pilsētu foruma 2013 ietvaros UNESCO sadarbībā ar Korejas Republiku un Gwangju pilsētu no 2013. gada 15. – 18. maijam rīkoja starptautisku konferenci, kas veltīta UNESCO programmai „Pasaules atmiņa” un starptautiskajā reģistrā iekļautajām nominācijām, kas saistītas ar tādām tēmām, kā cilvēktiesības un vārda brīvība. Konferencē tika prezentēta dažādu pasaules līmeņa speciālistu pieredze arhīvu krājuma uzturēšanā un aktivitātēs, kas palīdz identificēt un aizsargāt dokumentārā mantojuma liecības, kas izceļ cīņu pret vardarbību. Tāpat tika prezentēta pieredze par dažādām metodēm dokumentārā mantojuma saglabāšanā, kas būtu nepieciešama, lai veicinātu tā atpazīstamību un skaidrotu tā saglabāšanas nepieciešamību plašākā sabiedrībā. Latviju šajā konferencē pārstāvēja Latvijas Okupācijas muzeja Izglītības programmas projekta vadītāja Danuta Dūra, kura prezentēja savu pieredzi darbā ar Baltijas ceļa liecībām projekta „Es un brīvība” ietvaros.

Zināšanu sabiedrības attīstības veicināšana Latvijā

UNESCO uzsver zināšanu sabiedrības attīstības nozīmi, tostarp arī e-prasmju lomu ikviena cilvēka iespējām sevi realizēt visā mūža garumā. Tāpēc UNESCO aktualizē zināšanu sabiedrības attīstības jautājumus, tostarp arī pieejamas un kvalitatīvas informācijas vides pilnveidi, dokumentārā mantojuma saglabāšanu un pieejamību, kultūras mantojuma digitalizāciju, kvalitatīva satura veidošanu un informācijas ētikas jautājumiem, kā arī aicina dalībvalstis veicināt zināšanu sabiedrības jautājumu konceptuālo attīstību arī nacionālā mērogā.

Gatavošanās sanāksme Latvijas dalībai Pasaules informācijas sabiedrības samita pārskata veidošanas forumā „Zināšanu sabiedrība mieram un ilgtspējīgai attīstībai”

Latvijas 2013. gada sākumā gatavojās dalībai Pasaules informācijas sabiedrības samita (World Summit on the Information Society, WSIS) pārskata veidošanas forumā „Zināšanu sabiedrība mieram un ilgtspējīgai attīstībai”, kas no 2013. gada 25. – 27. februārim norisinājās UNESCO galvenajā ēkā Parīzē, Francijā. Tāpēc UNESCO LNK aktualizēja jautājumu par Pasaules informācijas sabiedrības

samita (*World Summit on the Information Society, WSIS*) mērķu īstenošanu nacionālā līmenī, kas sekmēja dažādu šīs nozares pārstāvju sadarbību viedokļa sagatavošanai un procesa rezultātu izvērtēšanai Latvijā. UNESCO LNK organizētās sanāksmes mērķis bija informēt iesaistīto ministriju un nozares institūciju pārstāvjus par Pasaules informācijas sabiedrības samita procesu pasaulē un Latvijā, informēt par WSIS +10 pārskata veidošanas forumu „Zināšanu sabiedrība mieram un ilgtspējīgai attīstībai”. Sanāksmē diskutēja par Latvijas delegācijas sastāvu un pozīcijas veidošanu, iespējamo ministru iesaisti augsta līmeņa valdību vadītāju paneldiskusijās, kā arī citu nozares pārstāvju dalību sanāksmes paralēlajos pasākumos un darba grupās.

Globālā ekspertu sanāksme par informācijas sabiedrības ētiskajiem aspektiem, 2013. gada 16. – 17. oktobris

Latvija ir ievēlēta UNESCO programmas „Informācija visiem” (*UNESCO Information for All Programme, IFAP*) starptvaldību padomē un birojā, un atbildīga par informācijas ētikas jautājumiem. 2013.gada 16. - 17. oktobrī Rīgā, Ārlietu ministrijā norisinājās Globālā ekspertu sanāksme par informācijas sabiedrības ētiskajiem aspektiem. Sanāksmi organizēja UNESCO programma „Informācija visiem” (*UNESCO Information for All Programme, IFAP*), UNESCO Komunikācijas un informācijas sektors, sadarbojoties ar partneriem Latvijā – UNESCO Latvijas Nacionālā komisiju, Latvijas Republikas Vides un reģionālās attīstības ministriju, Latvijas Republikas Ārlietu ministriju, Valsts reģionālās attīstības aģentūru, kā arī sabiedrību „Tilde”, Lattelekom un Latvijas IT klasteri.

Sanāksme bija nozīmīgs notikums Latvijas tēla spodrināšanā, sniedzot ieguldījumu starptautiskās informācijas sabiedrības ētikas jautājumu risināšanā. Sanāksme sniedza ieguldījumu arī Pasaules informācijas sabiedrības samita (*World Summit for Information Society, WSIS*) 10 gadu pārskata procesa izvērtējumam, iezīmējot iespējamus mērķus laika periodam pēc 2015. gada. Sanāksmē no dažādām perspektīvām tika apspriesti interneta un informācijas un komunikāciju tehnoloģiju (IKT) straujās attīstības un izplatības radītie izaicinājumi, sekmējot dziļāku analīzi un turpmāk nepieciešamo rīcību definēšanu. Nozīmīgākais sanāksmes rezultāts ir kopīgi pieņemtās Rīgas vadlīnijas par informācijas sabiedrības ētiku (*Riga Guidelines on Ethics in the Information Society*), kur pausts stingrs atbalsts izteiksmes brīvībai un privātuma aizsardzībai virtuālajā vidē, atbalstīta piekļuve internetam un zināšanu veicināšanai, kā arī sabiedrības izglītošanai par iespējām virtuālajā vidē. Aizvadītā sanāksme kopā pulcēja daudzus starptautiska līmeņa ekspertus informācijas sabiedrības attīstības un informācijas ētikas jomā, lai kopīgi risinātu pasaules nozīmes jautājumu attīstību. Sanāksmes veiksmīgai informācijas apmaiņai tika izveidota interneta vietne www.iseforum.lv, kā arī īpaša identitāte, kas tika vizualizēta speciāli veidotā sanāksmes banerī.

UNESCO LNK un Latvijas Nacionālās bibliotēkas projekts

UNESCO aktualizē bibliotēku jautājumu gan komunikācijas un informācijas sektorā, gan kultūras nozarē, veicinot vērienīgas starptautiskas platformas veidošanu, lai izceltu bibliotēku lomu pasaules izaicinājumu risināšanā. Tā kā 1999. gadā UNESCO dalībvalstis Ģenerālās konferences laikā pieņēma rezolūciju par Latvijas Nacionālās bibliotēkas jaunās ēkas būvniecības projektu, kurā aicināja dalībvalstis un starptautisko sabiedrību nodrošināt visu iespējamo atbalstu šī projekta īstenošanā, UNESCO LNK arī 2013. gadā veicināja arī šīs idejas un vērtību aktualizēšanu Latvijā un starptautiski. Latvijas Nacionālās bibliotēkas jaunās ēkas funkcijas un nozīmīgā loma īpaši izceļami arī Pasaules informācijas sabiedrības samita (*World Summit on the Information Society, WSIS*) kontekstā un Latvijas prezidentūras Eiropas Savienības Padomē laikā 2015. gadā, tāpēc 2013. gadā UNESCO LNK Asambleja pieņēma lēmumu par Latvijas Nacionālās bibliotēkas izcelšanu kā Zināšanu sabiedrības attīstības simbolu īpaši 2015. gadā. UNESCO LNK pārstāvji piedalījās arī vairākos pasākumos, kuru ietvaros dažāda mērķauditorija tika informēta par UNESCO atbalstu Latvijas Nacionālās bibliotēkas projekta un tā nozīmību starptautiskās sabiedrības kontekstā, piemēram, 2013. gada 12. jūnijā Latvijas Nacionālās bibliotēkas valdes sēdē, 2013. gada 13. decembrī Latvijas prezidentūras Eiropas

Savienības Padomē sekretariāta rīkotajā reģionālo mediju seminārā, kā arī citās ar Latvijas Nacionālās bibliotēkas tēla komunikācijas plāna veidošanas sanāksmēs par Latvijas Nacionālo bibliotēku Latvijas prezidentūrā Eiropas Savienības Padomē 2015. gadā.

UNESCO LNK sadarbības līgums ar apgādu „Jumava”

12. martā UNESCO LNK ģenerālsekretāra p. i. Baiba Moļņika un apgāda “Jumava” prezidents Juris Visockis parakstīja līgumu par turpmāku sadarbību UNESCO LNK patronāžu ieguvušā grāmatas projekta “Latvijas Nacionālā bibliotēka. Ēka. Projekts. Autori. Process” ietvaros. UNESCO LNK Asambleja 2011. gada 14. septembrī lēma par UNESCO LNK patronāžas piešķiršanu “Jumavas” projektam par grāmatu, kas veltīta šim notikumam. Grāmatas projekts tiks īstenots ar mērķi popularizēt Latvijas Nacionālās bibliotēkas projektu Latvijā un ārvalstīs, radot saturiski un poligrāfiski augstvērtīgu izdevumu par Nacionālās bibliotēkas jauno ēku, tās arhitektu un citiem projekta autoriem, par projekta sarežģīto attīstības procesu un ēkas būvniecību, par Latvijas Nacionālās bibliotēkas ēku citu Gunāra Birkerta projektēto bibliotēku un Ziemeļeiropas Nacionālo bibliotēku kontekstā. Apgāds “Jumava”, izdodot šo grāmatu, sniegs pienesumu zināšanu sabiedrības veicināšanai, izceļot bibliotēkas lomu kā zināšanu vērtības, mantojuma izpratnes un nacionālās vienotības simbolam, ko 1999. gadā ar UNESCO Rezolūciju apliecināja arī starptautiskās sabiedrības pārliecība šī projekta nepieciešamībai.

UNESCO Starptautiskās ekspertu padomes Latvijas Nacionālās bibliotēkas atbalstam 8.sanāksme

Pēc atbalsta saņemšanas no UNESCO Ģenerālkonferences, UNESCO izveidoja Starptautisko ekspertu komisiju Latvijas Nacionālās bibliotēkas projekta metodoloģiskai vadībai, uzraudzībai un pilnveidošanai. Ekspertu komisijā darbojas UNESCO Ģenerāldirektora aicinātas kompetentas amatpersonas un pasaules mēroga autoritātes bibliotēku darbības jautājumos. 2013. gada 9. un 10. aprīlī Rīgā notika UNESCO Starptautiskās ekspertu padomes Latvijas Nacionālās bibliotēkas atbalstam 8. sanāksme. Sanāksmes ietvaros UNESCO LNK ģenerālsekretāra p.i. prezentēja arī UNESCO LNK pienesumu un sadarbību ar Latvijas Nacionālās bibliotēkas tēla veidošanai Latvijā un starptautiski.

UNESCO Latvijas Nacionālās komisijas tīkls „Stāstu bibliotēkas”

2013. gadā UNESCO Latvijas Nacionālās komisijas iniciatīvas „Stāstu bibliotēkas” ietvaros notikušas vairākas aktivitātes un pilnveidojumi, kuru rezultātā daļībai UNESCO LNK tīklā „Stāstu bibliotēkas” novembrī uzņemtas 33 jaunas bibliotēkas, no kurām 18 bibliotēkas pievienojušās tīklam pirmo reizi. UNESCO LNK tīkla „Stāstu bibliotēkas” ietvaros tika rīkoti semināri un pasākumi savstarpējai pieredzes apmaiņai par bibliotēkā praktizētām aktivitātēm, stāstu pasākumu rīkošanu, stāstniecību, lokālā mantojuma apzināšanu, kā arī starptautisku pieredzi šajā jomā.

UNESCO LNK tīkla „Stāstu bibliotēkas” mērķis ir veicināt neformālo izglītību mantojuma jomā caur stāstniecību, sadarbojoties ar piesaistītiem mantojuma, tradicionālās kultūras un stāstniecības jomas ekspertiem. Īpaši tiek uzsvērta stāstu stāstīšanas, dokumentēšanas un popularizēšanas nozīme mūsdienu sabiedrībā. Kopš 2011. gada kopumā tīkla „Stāstu bibliotēkas” ietvaros īstenoti ap 400 pasākumu, aizvadītas trīs vasaras skolas un 10 semināri, kā arī organizēts otrais Zemgales stāstnieku festivāls.

UNESCO LNK iesaiste Eiropas Savienības mūžizglītības programmas Grundtvig mācību partnerības projektā „Grand- treasures”

UNESCO LNK no 2011. gada 1. augusta līdz 2013. gada 31. jūlijam iesaistījās Eiropas Savienības mūžizglītības programmas Grundtvig mācību partnerības projektā „Grand- treasures”. Tajā piedalījās pa vienai partnerorganizācijai no sešām dalībvalstīm, un tā mērķis bija apzināt lokālos dzīvās vēstures uzturētājus, veidojot partnerību starp Grieķijas, Igaunijas, Latvijas, Polijas, Portugāles un Galīcijas

(Spānija) organizācijām, kas, sadarbībā ar lokālo kopienu pētnieciskām institūcijām, darbojas tādās jomās kā mutvārdu tradīciju saglabāšana, starppaaudžu dialoga veicināšana un mūžizglītība. UNESCO LNK projekta īstenošanā iesaistīja UNESCO LNK tīkla „Stāstu bibliotēkas” bibliotekāres. 2013. gadā projekta ietvaros notika 2 partneru tikšanās Igaunijā un Galīcijā (Spānijā), kā arī īstenotas aktivitātes nacionālā mērogā. Projekta noslēguma posmā, 2013. gada 18. jūlijā UNESCO LNK uzņēma Igaunijas partnerus, lai iepazīstinātu ar UNESCO LNK darbības jomām un sadarbības partneru tīklu aktivitātēm, plānojot turpmāku iespējamo pārrobežu sadarbību un jaunas projektu idejas mutvārdu vēstures saglabāšanas jomā.

Piektā partneru tikšanās Pērnavā (Igaunijā), 2013. gada 22. – 26. marts

Tajā piedalījās 18 partneri, no kuriem un Latviju pārstāvēja UNESCO LNK Komunikācijas un informācijas sektora vadītāja Evija Maļkeviča un četras apmācāmās Lilita Glučuka, Iveta Skapste, Inese Ezeriņa un Māra Mellēna. Igaunijas partneru organizācija „Kultūra palīdz elpot” („*Kultuur aitab hingata*”) šo sanākumi vērsa uz lokālā mantojuma izcelšanu un dažādām metodēm, lai komunicētu to sabiedrībā. Tikšanās laikā pienesums no Latvijas bija prezentācija par UNESCO programmu „Pasaules atmiņa”, kas saistībā ar mutvārdu tradīciju ir jauna pieredze darbam ar dokumentāro mantojumu, par kādu kļūst ikviena dokumentēta mutvārdu tradīcija. Tikšanās laikā notika arī vairākas pieredzes apmaiņas vizītes pie vietējiem mantojuma glabātājiem un mutvārdu tradīciju uzturētājiem, kā arī praktiskas radošās darbnīcas. Partneri kopīgi pārskatīja projekta pieteikumu, apkopojot padarīto un identificējot vēl paveicamos darbus līdz pēdējai tikšanās reizei Galīcijā (Spānijā) un projekta noslēgumam. Tika plānota arī tikšanās Galīcijā, kurā viens no tikšanās plānotajiem rezultātiem bija video izstāde par mutvārdu tradīcijas uzturētājiem un spilgtāko nemateriālā kultūras mantojuma domēnu izpausmi katrā partneru valstī (projekta ietvaros).

Sestā projekta partneru tikšanās Galīcijā (Spānijā), 2013. gada 28. maijs līdz 2. jūnijs

Latviju tajā pārstāvēja UNESCO LNK Komunikācijas un informācijas sektora vadītāja Evija Maļkeviča. Pirmās tikšanās dienas vairāk tika veltītas darbam pie projekta rezultātiem un aktivitāšu apkopošanas. Tika organizētas arī pieredzes apmaiņas vizītes, kur viena no tām notika Galīcijas iedzīvotāju muzejā. Tikšanās partneri viesojās arī Galīcijā bijušajā volframa ieguves ciemā, kur bija iespēja noklausīties vietējo atmiņas par aktīvo raktuvju periodu. Nākamajā dienā notika Santa Ferreña festivāls, kura ietvaros tika organizēta izstāde. Tajā no Latvijas tika demonstrēts UNESCO LNK gatavots video par vienu no spilgtākajām stāstniecēm no Kurzemes – Liesmu Legzdiņu. Strādājot pie projekta rezultātu un aktivitāšu apkopošanas, tika veiktas pēdējās iestrādes mājas lapas satura papildināšanā, kā arī nedaudz pārstrukturizēts mutvārdu dokumentēšanas rokasgrāmatas formāts. Tā kā šī bija pēdējā tikšanās, tika uzsākts arī projekta izvērtēšanas process, kas noslēdzās partneru savstarpējā komunikācijā pēc tikšanās.

Projekta noslēgumā tika apkopota informācija par kopīgajiem rezultātiem, kas pieejami ikvienam interesentam: Projekta mājas lapa <http://grandtreasures.webnode.cz/>, kur apkopotī partnerībā sasniegtie projekta rezultāti, kā arī informācija par partneriem un viņu īstenotajām aktivitātēm lokālā mērogā; rokasgrāmata par to, kā sagatavoties intervijai ar notikuma aculiecinieku un kā veikt interviju; rokasgrāmata, kurā apkopota informācija par gūtajiem iespaidiem, veiktajiem atklājumiem, kā arī padomi darbam ar mutvārdu vēsturi; „Lielais tiešsaistes arhīvs” - video/ īsfilmu kolekcija, kurā iemūžināti dažādi projekta gaitā sastapto aculiecinieku stāsti.

UNESCO LNK iniciatīvas „Stāstu bibliotēkas” aktivitātes projekta „Grand-treasures” ietvaros Latvijā

2013. gada 18. martā notika UNESCO tīkla „Stāstu bibliotēkas” tīkla izvērtēšanas seminārs, kura mērķis bija informēt par aktualitātēm 2013. gadā, izvērtēt īstenotos pasākumus tīklā iesaistītajās bibliotēkās, diskutēt par jauno tīkla darbību, stāstniecību un mantojuma sinerģiju, kā arī sniegt informāciju par projekta norises gaitu un plānot kopīgos pasākumus vasarā. Seminārā piedalījās 19 UNESCO LNK tīkla „Stāstu bibliotēkas” dalībnieki, UNESCO LNK Komunikācijas un informācijas

sektora vadītāja, tīkla „Stāstu bibliotēkas” koordinatore Evija Maļkeviča un tīkla eksperti Guntis Pakalns un Māra Mellēna.

2013. gada 29. aprīlī tīkla „Stāstu bibliotēkas” dalībniekiem tika tikots pieredzes apmaiņas seminārs. Tā mērķis bija informēt tīkla „Stāstu bibliotēkas” dalībniekus par gūto pieredzi projekta „Grand-treasures” partneru 5. tikšanās laikā Igaunijā. Šajā seminārā tika prezentēta arī starptautiska pieredze darbam ar mutvārdu vēsturi – piedalījās lektore un stāstniece no Spānijas, kas sniedza meistarklasi stāstniecībā.

Latvijas ieguvumi un rezultāti projekta ietvaros, kas pieejami ikvienam interesentiem darbam ar mutvārdu vēsturi ir UNESCO LNK tīkla „Stāstu bibliotēkas” mājas lapa www.stastubibliotekas.com, videomateriāli par Pirmo Zemgales stāstnieku festivālu un stāstnieci Liesmu Legzdiņu, materiāls „Pirmais Zemgales stāstnieku festivāls – piemērs darbam ar mutvārdu vēstures uzturētājiem Latvijā”, kā arī UNESCO LNK tīkla „Stāstu bibliotēkas” jaunais nolikums.

UNESCO tīkla „Stāstu bibliotēkas” paplašināšana

Tīkls tika izveidots 2009. gadā, paredzot tā paplašināšanu ik pēc 4 gadiem. Pēc iesaistes Eiropas Savienības mūžizglītības programmas Grundtvig mācību partnerības projektā „Grand-treasures”, tika gūta jauna pieredze un papildinātas zināšanas darbam ar mutvārdu vēsturi, kā arī turpmāku tās komunicēšanu plašākai sabiedrībai. Pielāgojot pieredzi Latvijas kontekstam, sadarbībā ar tīkla „Stāstu bibliotēkas” ekspertiem Māru Mellēnu un Gunti Pakalnu, tika pilnveidots un UNESCO LNK Asamblejā apstiprināts jaunais UNESCO LNK tīkla „Stāstu bibliotēkas” nolikums. Izsludinot tīkla paplašināšanu 2013. gadā, ikviena bibliotēka varēja pieteikt dalību tīklā. Jauno pieteikumu izvērtēšanas komisijā tika pieņemts lēmums uzņemt 33 bibliotēkas, kuru vidū bija arī 15 iepriekšējā tīkla darbības perioda dalībnieces.

UNESCO iniciatīvas „Stāstu bibliotēkas” vasaras skola Limbažos, 2013. gada 21. – 22. augusts

Trešā UNESCO LNK tīkla „Stāstu bibliotēkas” vasaras skola 2013. gadā norisinājās Limbažos. Tās mērķis bija turpināt veiksmīgo tīkla ietvaros izkopto pieredzes apmaiņu un aktualizēt īpaši lokālo stāstīšanas tradīciju kā nozīmīgu kultūras mantojuma daļu Latvijā. Vasaras skolas ietvaros tika organizēta tikšanās ar stāstnieci un folkloras kopas „Putni” vadītāju Ilzi Kļaviņu un folkloras kopas „Putni” dalībniekiem, notika Māras Mellēnas lekcija par vēstures avotiem, atmiņu stāstiem un atmiņu stāstu ticamību, Gunta Pakalna lekcija par atcerēšanās tehniku un runas prasmju izkopšanu, radoša tikšanās ar Ausekļa Limbažu teātra režisoru Intu Kalniņu, tikšanās ar Jansonu ģimeni, kas prezentēja kultūras mantojuma apgūšanas tradīcijas ģimenē, kā arī tika rīkots Lielzera stāstu vakars. Tā kā 2013. gadā notika UNESCO LNK tīkla „Stāstu bibliotēkas” sastāva atjaunošana, ar šo vasaras skolu zīmīgi tika noslēgts pirmais tīkla darbības četrgadē posms. Vasaras skolu Limbažos rīkoja UNESCO LNK sadarbībā ar Limbažu Bērnu bibliotēku un Vidzemes kultūras programmas atbalstu.

Stāstnieku festivāls Pilsrundālē UNESCO tīkla „Stāstu bibliotēkas” ietvaros, 2013. gada 27. – 28. septembris

No 27. – 28. septembrim Rundāles novada Svitenē norisinājās 2. Zemgales stāstnieku festivāls. Rundāles novada Pilsrundāles bibliotēka ir UNESCO LNK „Stāstu bibliotēka”, kura, sadarbībā ar Rundāles novada domi un UNESCO LNK, jau otro gadu rīkoja Zemgales stāstnieku festivālu. Festivāla mērķis ir veicināt stāstīšanas tradīcijas popularizēšanu, saglabāšanu un pārmantošanu Zemgalē kā nemateriālā kultūras mantojuma sastāvdaļu paaudžu saliedēšanā un vērtību apzināšanā. Festivālā stāstnieki pulcējās ne vien stāstu stāstīšanas aktivitātēs, bet arī seminārā, kurā UNESCO LNK „Stāstu bibliotēku” tīkla koordinatore Evija Maļkeviča prezentēja tīkla ietvaros padarīto un turpmāk plānoto darbību.

UNESCO tīkla „Stāstu bibliotēkas” informatīvais seminārs, 2013. gada 5. decembris

UNESCO LNK tīkla „Stāstu bibliotēkas” jaunajam sastāvam rīkoja informatīvo semināru, kur pirmajā daļā UNESCO LNK tīkla „Stāstu bibliotēkas” koordinatore informēja par UNESCO un UNESCO LNK darbības virzieniem, kā par turpmākajām aktivitātēm tīkla darbības četrpades ciklā, tīkla eksperti Māra Mellēna un Guntis Pakalns – par tīkla darbības metodēm. Šis bija pirmais seminārs, kurā kā izglītotāji uzstājās tīkla iepriekšējā darbības ciklā darbojušās dalībnieces, informējot par savu pieredzi darbā ar vietējo kopienu un īstenotajiem pasākumiem bibliotēkā. Seminārā piedalījās 43 pārstāvji no 33 tīklā iesaistītajām bibliotēkām visā Latvijā. Semināra otrajā daļā dalībnieki devās uz Latviešu folkloras krātuvi, kur Latviešu folkloras krātuves zinātniskais asistents Aldis Pūtelis sniedza ieskatu Latviešu folkloras krātuves darbībā un kolekcijā.

Izsakām sirsnīgu pateicību visiem sadarbības partneriem un ceram uz plašu iesaisti UNESCO vērtību izcelšanā!

UNESCO Latvijas Nacionālā komisija
Pils laukums 4 – 206, Rīga, LV-1050
office@unesco.lv
www.unesco.lv

Seko jiet UNESCO LNK jaunumiem:
http://www.twitter.com/UNESCO_LNK
<http://www.draugiem.lv/unesco>